

TILINPÄÄTÖS 2019

Isonkyrön kunta ja kuntakonserni

käsittely khall 30.3.2020 § 59

hyväksytty kvalt 27.5.2020 § 18

ISOKYRÖ

ELÄMÄÄ SUUREMPI

Sisällys

TOIMINTAKERTOMUS.....	3
1 Kunnanjohtajan katsaus.....	3
2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	5
2.1 Isonkyrön kunnan luottamushenkilöorganisaatio.....	5
2.2 Kunnanvaltuusto ja muut toimielimet.....	6
2.3 Isonkyrön kunnan palvelualueet ja palvelualueiden johtajat.....	11
3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	12
3.1 Koko maan kehitys.....	12
3.2 Kuntien taloudellinen tilanne.....	13
3.3 Isokyrö.....	14
4 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa.....	15
5 Kunnan henkilöstö.....	17
6 Ympäristötekijät.....	20
7 Muut ei-taloudelliset asiat.....	20
8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	20
9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	21
10 Sisäinen valvonta.....	21
11 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	23
12 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	23
13 Kokonaistulot ja -menot.....	23
14 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	24
14.1 Konsernin toiminnan ohjaus.....	24
14.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	24
14.2.1 Isonkyrön Lämpö Oy.....	24
14.2.2 Isonkyrön Asuntovuokraus Oy.....	25
14.2.3 Kyrönmaan Jätevesi Oy (yhteisyhteisö).....	25
14.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	26
14.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	26
14.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	27
15 Keskeiset liitetiedot.....	27
16 Tilikauden tuloksen käsittely.....	28
16.1 Asiaa koskeva sääntely.....	28
16.2 Tilikauden tuloksen käsittely.....	28
16.3 Talouden tasapainottaminen.....	28
TOTEUTUMISVERTAILU.....	29
17 Strategisten tavoitteiden toteutuminen.....	29

18	Käyttötalouden toteutuminen.....	30
18.1	Yleishallinto ja talous.....	30
18.2	Elinkeinopalvelut.....	33
18.3	Perusturvan hallinto.....	35
18.4	Sosiaalipalvelut.....	37
18.5	Toimeentuloturva.....	39
18.6	Terveystieteidenhuolto.....	42
18.7	Varhaiskasvatus ja opetus.....	44
18.8	Joukkoliikenne.....	47
18.9	Hyvinvointipalvelut.....	48
18.10	Teknisen toimen hallinto ja kiinteistöt.....	52
18.11	Tiesasiat ja liikenneväylät.....	55
18.12	Vesihuoltolaitos.....	57
18.13	Tukipalvelut.....	59
18.14	Rakennustarkastus ja ympäristötoimi.....	61
18.15	Kaavoitus ja mittaus.....	63
19	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	65
20	Investointiosan toteutuminen.....	67
21	Rahoitusosan toteutuminen.....	72
22	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	73
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....		75
23	Tuloslaskelma.....	75
24	Rahoituslaskelma.....	76
25	Tase.....	77
26	Konsernilaskelmat.....	79
LIITETIEDOT.....		83
VESIHUOLTOLAITOSLASKELMAT.....		95
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista.....		102

TOIMINTAKERTOMUS

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Työllisyystilanne heikentyi hieman edellisen vuoden loppuun verrattuna ollen kuitenkin edelleen korkealla tasolla Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan muiden kuntien tapaan. Työttömien työnhakijoiden osuus oli vuoden 2019 lopussa 7,1 % (11,7 % v. 2015, 11,1 % v. 2016, 8,6 % v. 2017, 6,6 % v. 2018). Vuoden aikana käynnistyi tai toteutui edelleen merkittäviä yritysten investointihankkeita, jotka parantavat kunnan elinvoimaa. Talouskasvu alkoi hidastua sekä Suomessa että muualla maailmassa. Edessä näyttäisi olevan hitaamman kasvun vuosia. Kunnan toimintaympäristön jatkuvassa epävarmuudessa on tärkeää, että kunnalla on oma selvä suunta ja strategia sinne pääsemiseksi. Osana vuoden 2020 talousarvion valmistelua päivitimme kuntastrategiamme. Visioimme 2025 on, että ”Elämää suuremmassa Isossakyrössä eläminen ja yrittäminen on Suomen parasta”. Suurimpana haasteena tuntuu monilla yrityksillä olevan osaavan työvoiman saanti, mikä vaatii meiltä yhteisiä nopeita toimenpiteitä.

Kunnanvaltuusto käsitteli vuoden aikana mm. hyvinvointipalveluiden uutta organisaatiota, sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteita, uutta hallintosäätöä ja kotouttamisohjelmaa. Lisäksi toimitettiin hyvinvointijohtajan virkavaali.

Valtakunnallisen maakunta- ja sote-uudistuksen kaaduttua maaliskuussa jatkettiin kuitenkin edelleen Etelä-Pohjanmaan vapaaehtoisen sote-kuntayhtymän valmistelua. Loppuvuodesta kävi kuitenkin selväksi, ettei Etelä-Pohjanmaalla ollut edelleenkään riittävää poliittista tahtotilaa edetä asiassa. Maakunta- ja sote-uudistuksen odotettiin tuovan Isonkyrön kunnan kaltaisille kunnille taloudenhoidon vakautta vaikeasti ennakoitavien erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen menojen poistuessa. Sote-uudistuksen kaatuminen tarkoittaa, että kunnilla säilyy rahoitusvastuu sote-palveluista vähintään vuoteen 2022 asti ja samalla kuntataloudessa säilyy näiden menojen satunnaisvaihteluriski. Väestömme ikääntyessä tulevana vuosina voimakkaasti, palvelutarpeet kasvavat. Meidän on kuitenkin pystyttävä tuottamaan palvelut jatkossakin kustannustehokkaasti.

Valtioneuvosto päätti 29.8.2019, että Isonkyrön kunta siirtyy Pohjanmaan maakunnasta Etelä-Pohjanmaan maakuntaan 1.1.2021. Vuosien epävarmuus asian suhteen on osaltaan jarruttanut kunnan kehittämistyötä. Sijaintimme mahdollistaa toimivien yhteistyömuotojen harjoittamisen molempien maakuntien suuntaan. Koska sote-uudistuksessa on tarkoitus koota sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen itsehallinnollisille maakuntien kokoisille alueille, on Etelä-Pohjanmaan suunta meille luonteva: Seinäjoen kaupunki tuottaa perusterveydenhuoltomme palvelut ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri erikoissairaanhoidomme palvelut. Emme kuitenkaan käännä Pohjanmaalle ja Vaasan seudulle selkäämme, vaan yhteistyö jatkuu myös siihen suuntaan monella eri rintamalla. Lisäksi on huomattava, että Vaasan seutu on merkittävä työssäkäyntisuunta isokyröläisille. Valtioneuvoston päätöksen johdosta käynnistettiin toimia siirron täytäntöönpanon osalta.

Markkinointistrategia valmistui ja siinä määriteltiin kunnan vetovoimatekijöiksi: koti, paikka, kunta ja yrittäjyys. Mainio sijaintimme kahden maakuntakeskuksen välissä, hyvät yhteydet, laadukkaat kunnalliset palvelut, monipuoliset rakentamismahdollisuudet, puhdas luonto, viihtyisä ja turvallinen elinympäristö sekä ainutlaatuinen kulttuurihistoria tarjoavat erityistä sisältöä kunnan vetovoiman ja viihtyisyyden vahvistamiseen sekä aktiivisen elinkeinoelämän edistämiseen. Kuntamarkkinoinnin sloganiksi määriteltiin ”Isokyrö – Elämää suurempi”.

Väestön ja työpaikkojen keskittyminen suurimpiin kasvukeskuksiin on suuri haaste, jota vastaan kamppailemme kahden maakuntakeskuksen keskellä. Väkiluvun laskun pysäyttäminen edellyttää, että niin kunnan, yritysten kuin yhdistystenkin tuottamat palvelut ovat laadukkaita. Uusien asuntojen rakentaminen jatkui edelleen hiljaisena, mikä on osasyynä siihen, että asukasluvu on edelleen laskussa. Asukasluvun väheneminen oli

edellisen vuoden tasolla (-73 asukasta v. 2019; -74 asukasta v. 2018; -38 asukasta v. 2017). Syntyvyys kääntyi niukkaan nousuun – ollen kuitenkin edelleen alhainen (29 lasta v. 2019; 25 lasta v. 2018; 34 lasta v. 2017).

Tilinpäätös on vuosikatteeltaan talousarvion mukainen ja tuloksen osalta vain niukasti talousarviota heikompi huolimatta erikoissairaanhoidon ostopalvelujen sekä sosiaalipalvelujen merkittävästä kasvusta. Tilinpäätös-
vuoden päättymisen jälkeen alkaneella koronavirusepidemiolla tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia kunta-
talouteen ja yritysten taloustilanteeseen.

Kiitos kuluneesta vuodesta jokaiselle kunnan työntekijälle.

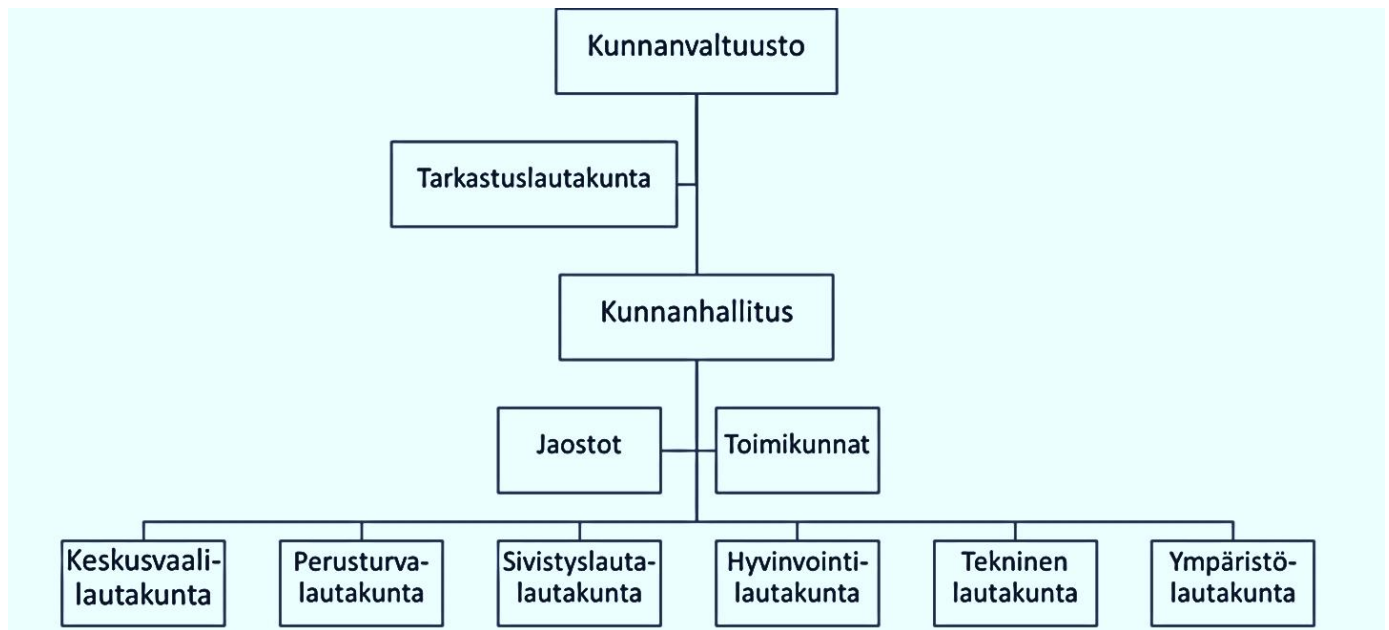
Tero Kankaanpää
kunnanjohtaja

2 HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

2.1 Isonkyrön kunnan luottamushenkilöorganisaatio

Isonkyrön kunnanvaltuustossa on 27 valtuutettua. Tarkastuslautakunnan ja kunnanhallituksen lisäksi kunnassa on keskusvaali-, perusturva-, sivistys-, hyvinvointi-, tekninen sekä ympäristölautakunta. Kunnanhallitus voi asettaa jaostoja ja toimikuntia. Tilinpäätösvuonna 2019 kunnanhallituksessa oli elinkeino- ja kaavoitusjaosto sekä henkilöstötoimikunta ja muita, tiettyä tehtävää varten perustettuja määräaikaisia toimikuntia.

Isonkyrön kunnan luottamushenkilöorganisaatio:

2.2 Kunnanvaltuusto ja muut toimielimet

Kunnanvaltuusto; yhteensä 3 kokousta, 35 §:ää
(KESK 15, KOK 6, SDP 4, PS 1, KD 1)

Läsnä kokouksissa:

Pj	Heinilä Miko	3/3	
I Vpj	Hahtola Sami	1/3	I Vpj:na 31.5.2019 saakka, jäsen 1.6.2019 alkaen
I Vpj	Mäkynen Jouni	3/3	I Vpj:na 1.6.2019 alkaen, jäsen 31.5.2019 saakka
II Vpj	Vaissalo Matti	2/3	
J	Ahoketo Juha	3/3	
J	Annala Juha	3/3	
J	Frusti Jani	3/3	
J	Hakamaa Jukka	3/3	
J	Hakola Erja	0/3	
J	Hintsa Reino	1/3	
J	Jaatinen Jenni	3/3	
J	Karhu Timo	3/3	
J	Komsi Mika	3/3	
J	Kuusikko Erkki	3/3	
J	Laine Tommi	3/3	
J	Latvakoski Matti	2/3	
J	Mäkinen Marjo	3/3	
J	Mäki-Rammo Mirva	2/3	
J	Nikula Sami	3/3	
J	Pollari Väinö	2/3	
J	Pukkinen Jaakko	3/3	
J	Rajamäki Sirkku	3/3	
J	Soisalo Katri	3/3	
J	Talso Johanna	3/3	
J	Tuuri-Tammela Helena	3/3	
J	Varo Raili	3/3	
J	Viertola Jari	3/3	

Varavaltuutetut

SUOMEN KESKUSTA	yht. 6 valt.poissaoloa
1. Niemi Petri	3
2. Luhtala Maria	1
3. Heinonen Maria	1
7. Hänninen Pentti	1
KANSALLINEN KOKOOMUS	yht. 4 valt.poissaoloa
1. Korvola Juha	1
2. Leskelä Juhani	3
SUOMEN SOS.DEM.PUOLUE	yht. 1 valt.poissaolo
1. Vaaraniemi Ulla	1

Kunnanhallitus: yhteensä 17 kokousta, 191 §:ää
(KESK 6, KOK 2 (31.5. saakka) 3 (1.6.alk.), SDP 2 (31.5.saakka) 1 (1.6.alk.)

Henkilökohtainen varajäsen

Pj	Mäki-Rammo Mirva	16/17	Rinta-Korkeamäki Paula 31.5.2019 saakka Raunio Heli 1.6.2019 alkaen	1/1
I Vpj	Pukkinen Jaakko	16/17	Viljanmaa Pirkko	
II Vpj	Kuusikko Erkki	17/17	Latvakoski Matti 31.5.2019 saakka Perkiö Nina 1.6.2019 alkaen	
J	Annala Juha 1.6.2019 alkaen	9/10	Hakamaa Jukka 1.6.2019 alkaen	1/1
J	Hintsa Reino	16/17	Ahoketo Juha	1/1
J	Jaatinen Jenni 1.6.2019 alkaen	8/10	Leskelä Juhani 1.6.2019 alkaen	2/2
J	Laine Tommi	14/17	Annala Juha 31.5.2019 saakka Luhtala Maria 1.6.2019 alkaen	2/3 1/1
J	Mäkynen Jouni 31.5.2019 saakka	6/7	Hakamaa Jukka 31.5.2019 saakka	1/1
J	Perkiö Nina 31.5.2019 saakka	7/7	Saari Raija 31.5.2019 saakka	
J	Rajamäki Sirkku	17/17	Jaatinen Jenni 31.5.2019 saakka Myllyniemi Pasi 1.6.2019 alkaen	
J	Tuuri-Tammela Helena	15/17	Heinonen Maria	2/2
J	Viertola Jari	17/17	Frusti Jani	

Suhteellisten vaalien vaalilautakunta ei kokouksia v. 2019

Henkilökohtainen varajäsen

Pj	Tuuri-Tammela Helena	Annala Juha
Vpj	Rajamäki Sirkku	Jenni Jaatinen
J	Nikula Sami	Mäkinen Marjo

Tarkastuslautakunta, 9 kokousta, 50 §:ää

Henkilökohtainen varajäsen

Pj	Hakola Erja	9/9	Knuuttila Lea
Vpj	Karhu Timo	9/9	Ala-Reini Marjo
J	Karhu Jarkko (Tuurala)	9/9	Saari Osmo
J	Nyrhinen Antti	9/9	Komsi Mika
J	Varo Raili	9/9	Hakala Soile

Hyvinvointilautakunta, 7 kokousta 68 §:ää

Henkilökohtainen varajäsen

Pj	Myllyniemi Pasi	7/7	Rintamäki Tapio	1/1
Vpj	Harjunpää Kati	6/7	Perttilä Satu	
J	Mäntylä Jaana	6/7	Jouppi Kaisa	
J	Niemi Harri	6/7	Uusi-Viitala Henri	
J	Nikula Sami	3/7	Valli Heikki	

J	Ojaluoma Veli-Matti	7/7	Heikkilä Jaakko	
J	Sivula Heidi	5/7	Leinonen Minna	
J	Talso Johanna	4/7	Korvola Marja-Leena	1/3
Nuvan ed.	Alapeltola Akseli	2/3		
Nuvan ed.	Ikola Anni	3/4		

Keskusvaalilautakunta, 3 kokousta, 28 §:ää

Henkilökohtainen varajäsen

Pj	Killinen Eija	3/3	1. vj Alanen Ulla	
Vpj	Uusihaka Arto	3/3	2. vj Uuttu Raija	
J	Welling Yrjö	3/3	3. vj Peltorinta Tarja	
J	Karhu Markus	3/3	4. vj Ville Vuorenmaa	
J	Saloranta Hannele	3/3	5. vj Petäjä Esko	

Perusturvalautakunta, 6 kokousta, 58 §:ää

Henkilökohtainen varajäsen

Pj	Leskelä Juhani	6/6	Perttilä Johanna	
Vpj	Heinonen Maria	6/6	Raunio Heli	
J	Ahola Ari-Pekka	1/5	Punkari Olli	
	14.11.2019 saakka			
J	Killinen Esa	1/1		
	15.11.2019 alkaen			
J	Mäkelä Timo	4/6	Uusihaka Arto	
J	Mäkinen Marjo	5/6	Perkiö Simo	1/1
J	Niemi Petri	5/6	Saari Sami	
J	Rintala Hanni	3/5	Seppälä Sirpa	2/2
	14.11.2019 saakka			
J	Hakala Soile	1/1		
	15.11.2019 alkaen			
J	Rinta-Jaskari Irma	3/3	Kallio Terttu	
	24.5.2019 alkaen			
J	Rinta-Korkeamäki Paula	2/3	Rinta-Jaskari Irma	1/1
	23.5.2019 saakka		23.5.2019 saakka	

Sivistyslautakunta, 5 kokousta, 54 §:ää

Henkilökohtainen varajäsen

Pj	Hakamaa Jukka	5/5	Vakkila Arto	
Vpj	Katajamäki Heli	5/5	Rajamäki Elina	
J	Ahoketo Juha	5/5	Niemi Harri	
J	Korvola Juha	2/5	Haapanen Ari	
J	Mäenpää Diana	4/5	Tirkkonen Maria	1/1
J	Perkiö Taneli	4/5	Kangasmäki Pasi	1/1
J	Soisalo Katri	5/5	Kallio Terttu	
J	Vaaraniemi Ulla	4/5	Suokko Susanna	
Nuvan ed.	Hannuksela Emilia	2/2		
Nuvan ed.	Harju Ella	1/3		

Tekninen lautakunta; 12 kokousta, 131 §:ää

Henkilökohtainen varajäsen

Pj	Taijala Beata	12/12	Raunio Heli	
Vpj	Salo Pentti	9/12	Savinainen Juha	1/3
J	Annala Juha	11/12	Hyppönen Antti	
J	Frusti Jani	8/12	Varpula Tapani	3/4
J	Ikola Maria	11/12	Hulkko Maarit	1/1
J	Latvakoski Matti	6/12	Mantila Jarmo	
J	Luhtala Maria	10/12	Takala Tiina-Maria	
J	Mielty Teija	9/12	Waismaa Jaana	1/3
Nuvan ed.	Lehtimäki Tytti	2/6		
Nuvan ed.	Heinilä Mimmi	4/6		

Ympäristölautakunta; 8 kokousta, 78 §:ää

Henkilökohtainen varajäsen

Pj	Hänninen Pentti	7/8	Pollari Väinö	1/1
Vpj	Heinonen Esa-Matias	7/8	Antila Ari	
J	Buck Merita	6/8	Rantala Eila	2/2
J	Koivusalo Maiju	4/8	Högnäsbacka Merja	
J	Kultti Pekka	3/8	Killinen Esa	1/5
J	Kuusikko Liisa	8/8	Perkiö Simo	
J	Pukkinen Marjut	4/8	Viljanmaa Pirkko	
J	Welling Yrjö	7/8	Saari Raija	
Nuvan ed.	Ikola Anni	0/4		
Nuvan ed.	Alanen Mico	3/4		

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto; 5 kokousta, 31 §:ää

Henkilökohtainen varajäsen

Pj	Kuusikko Erkki	5/5	Perkiö Nina	
Vpj	Tuuri-Tammela Helena	4/5	Luhtala Maria	1/1
J	Heinilä Miko	3/5	Mäkynen Jouni	1/2
J	Hulkko Maarit	5/5	Pukkinen Jaakko	
J	Viertola Jari	4/5	Hintsa Reino	1/1
J	Viljanmaa Pirkko	4/5	Rajamäki Sirkku	1/1

Henkilöstötoimikunta; 5 kokousta, 15 §:ää

Pj	Kankaanpää Tero	5/5		
	31.5.2019 saakka, jäsen 1.6.2019 alkaen			
Vpj	Mäki-Rammo Mirva	5/5		
	31.5.2019 saakka, pj 1.6.2019 alkaen			
J	Pukkinen Jaakko	5/5		
	31.5.2019 saakka, vpj 1.6.2019 alkaen			
J	Järvi-Laturi Jaana	3/5		
J	Hintsa Reino	1/1		
	jäsen 1.6.2019 alkaen			

Nuorisovaltuusto; 6 kokousta, 51 §:ää

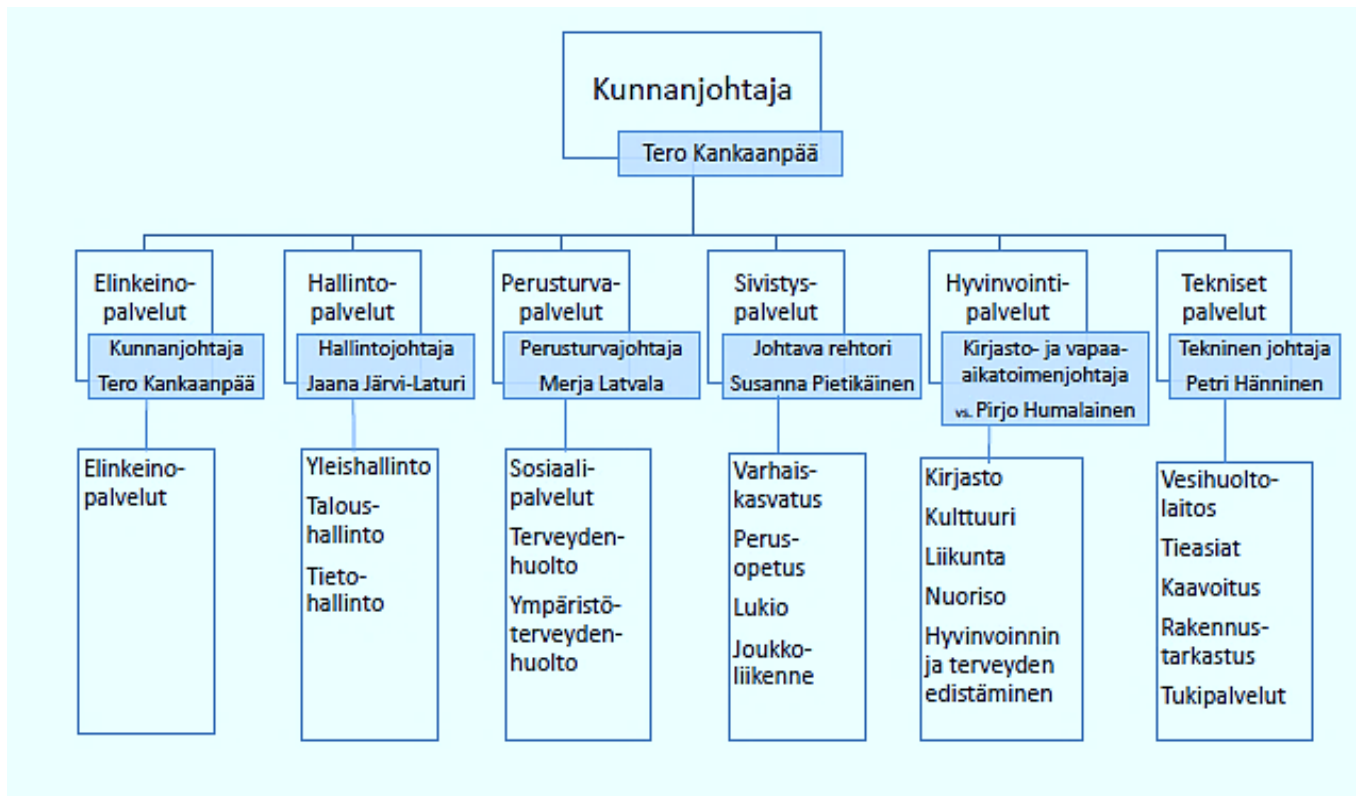
Pj	Lehtimäki Tytti	2/3
	31.5.2019 saakka	
Pj	Ikola Anni	6/6
	jäsen 31.5.2019 saakka, pj 1.6.2019 alkaen	
Vpj	Alapeltola Akseli	2/3
	31.5.2019 saakka	
Vpj	Försti Juuso	4/6
	jäsen 31.5.2019 saakka, vpj 1.6.2019 alkaen	
J	Aheinen Mira	5/6
J	Alanen Mico	4/6
	varajäsen 31.5.2019 saakka	
J	Hannuksela Emilia	2/6
J	Harju Ella	6/6
J	Heinilä Mimmi	4/6
J	Hämäläinen Elisa	2/6
J	Jaurila Anni	5/6
J	Killinen Emma	1/3
	varajäsen 31.5.2019 saakka	
J	Lehtokunnas Oona	1/6
J	Sillanpää Janika	3/6

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä;

Vj	Alanen Santtu	2/3
Vj	Salokaski Nelli	3/3

2.3 Isonkyrön kunnan palvelualueet ja palvelualueiden johtajat

Palvelualueiden johtajat 31.12.2019 ja tilinpäätösvuonna tapahtuneet muutokset:

Kunnanjohtaja:	Tero Kankaanpää	
Hallintojohtaja:	Jaana Järvi-Laturi	
Perusturvajohtaja:	Merja Latvala	
Johtava rehtori:	Susanna Pietikäinen	
Kirjasto- ja vapaa-aikatoimenjohtaja:	ma. Pirjo Humalainen	31.12.2019 saakka
Tekninen johtaja:	Petri Hänninen	

Kunnanvaltuusto päätti 23.5.2019 § 18 muuttaa kirjasto- ja vapaa-aikatoimenjohtajan virkanimikkeen hyvinvointijohtajaksi 1.1.2020 lukien. Kunnanvaltuusto valitsi 14.11.2019 § 33 hyvinvointijohtajan virkaan 1.1.2020 alkaen Antti Iivarin.

Kunnan toiminta on jaettu palvelualueisiin. Palvelualueet on jaettu tehtäväalueisiin ja edelleen tulosityksiköihin, joissa on kustannuspaikkoja. Kustannuspaikka on yksittäisen palvelutoiminnan tai kohteen nimi ja numero.

Kunnan taloutta ja rahavirtoja ohjataan ja talouden toteutumaa seurataan tehtäväalueittain, tulosityksiköittäin ja edelleen kustannuspaikoittain.

3 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

3.1 Koko maan kehitys

Taloukasvu oli Suomessa viime vuonna edelleen laaja-alaista, sillä kaikki kysyntäerät lisääntyivät. Kasvun painopiste oli kuitenkin ulkomaisessa kysynnässä, jonka seurauksena vienti lisääntyi kotimaista kysyntää nopeammin. Kotimaisen kysynnän ennakoitaan ylläpitävän taloukasvua tulevina vuosina, sillä ulkomaankaupan näkymät ovat epävarmat. Vuosina 2020 ja 2021 BKT kasvaa keskimäärin noin prosentin vuodessa.

Julkisen talouden alijäämä kasvaa v. 2020, kun hallitusohjelman mukaiset menolisäykset astuvat voimaan. Ilman työllisyyttä sekä talouden ja julkisen hallinnon tuottavuutta kohentavia toimia julkinen talous pysyy myös tulevina vuosina alijäämäisenä. Julkisen velkasuhteen lasku pysähtyy ja velka suhteessa BKT:hen kääntyy vähitellen uudelleen kasvuun.

Maailmantalouden tilanne on yhä epävarma, vaikka joitain tasaantumisen merkkejä on olemassa. Maailman kokonaistuotannon kohentuminen vuodesta 2020 lähtien on kuitenkin hyvin hidasta. Maailmankauppa elpyy lähivuosina talousnäköymien kohentumisen myötä. Euroalueen näkymiä varjostaa Saksan teollisuuden haavoittunut tilanne. Teollisuuden kyselyindikaattorit ovat varsin alhaalla, mutta loppuvuoden 2019 aikana tapahtui hienoista tasaantumista. Euroalueen taloukasvu kiihtyy viime vuoden yhdestä prosentista vajaan puoleentoista prosenttiin tänä vuonna.

Vuonna 2019 Suomen BKT kasvoi VM:n ennusteen mukaan 1,5 %. Asuinrakennusinvestoinnit supistuivat, mutta myös tuotannollisten investointien kasvu hidastui kansainvälisen talouden suhdanteen heikentyessä. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkui työllisyyden kohentuessa sekä ansiotason noustessa. Viennin kasvu kiihtyi palveluviennin ja laivatoimitusten seurauksena.

Vuonna 2020 taloukasvu hidastuu yhteen prosenttiin. Näkymät vientimarkkinoilla tasaantuvat ja viennin kasvu hidastuu, mutta jää silti viime vuosien keskimääräiselle tasolle. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu tasaisena. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua pitää yllä ansiotason nousu sekä korkeana pysytlevä työllisyys, joten palkkasumman kasvu jatkuu edelleen nopeana. Julkisen kulutuksen kasvun kiihtyminen nostaa kotimaisen kysynnän osuutta BKT:sta. Yksityisten investointien ennustetaan vähenevän. Erityisesti asuinrakennusinvestoinnit vähenevät. Julkiset palvelurakennusinvestoinnit lisääntyvät.

Työllisyys kääntyi uudestaan kasvuun vuoden 2019 syksyllä kesän heikomman työllisyyskehityksen jälkeen. Työllisten määrä nousi v. 2019 työvoimatutkimuksen mukaan 1,0 % ja työllisyysaste (15–64 v.) parani lähes prosenttiyksikön 72,6 prosenttiin. Työllisyysasteen trendi oli joulukuussa 73,0 %.

Hitaahko taloukasvu ja kiihtyvä nimellispalkkojen nousu vaimentavat työvoiman kysynnän kasvua vuosina 2020–2021. Työllisten määrä lisääntyy enää hieman v. 2021. Työllisyysasteen nousu hidastuu 73,5 prosenttiin vuoteen 2021 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä. Työttömyysasteen laskeminen finanssikriisiä edeltävän suhdannehuipun lukemiin lisää työmarkkinoiden kireyttä, mikä puolestaan vahvistaa palkkojen nousupaineita. Työllisyyden kasvun vetämänä työttömien määrä vähenee ja työttömyysaste laskee 6,5 prosenttiin.

Edellä mainitut arviot vuosilta 2020–2021 on laadittu ennen koronavirusepidemiaa, jonka vaikutus koko maan talouteen on hyvin merkittävä.

(Valtiovarainministeriön julkaisut 30.1.2020: Talousnäköymät ja palkanmuodostus)

3.2 Kuntien taloudellinen tilanne

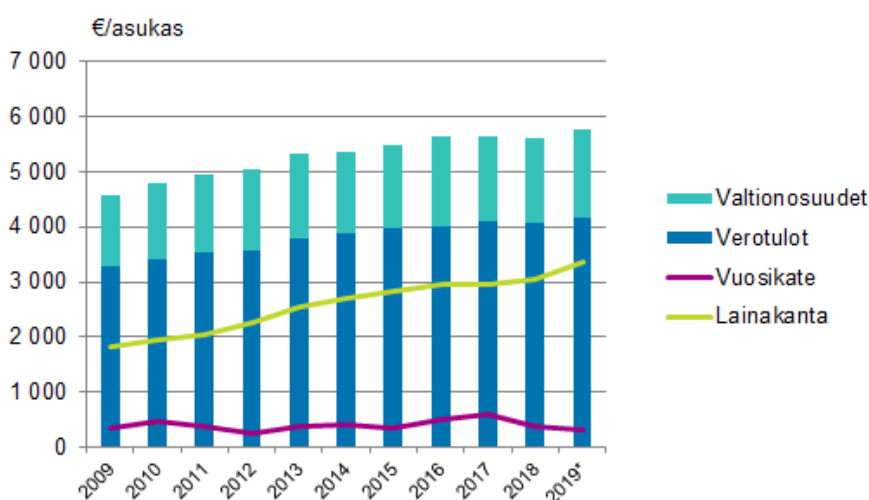
Manner-Suomen kunnilta saatujen tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien yhteenlaskettu toimintakate heikkeni 1,2 miljardilla eurolla vuonna 2019 verrattuna edellisen vuoden tilinpäätöksiin. Valtionosuuksien, verotulojen ja rahoitustuottojen kasvun seurauksena vuosikate heikkeni kuitenkin euromääräisesti toimintakatetta vähemmän. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen kuntatalous neljännesvuosittain -tilastosta, jota varten kerättiin vuoden 2019 tilinpäätösarvotietoja kaikilta Manner-Suomen 295 kunnalta ja 133 kuntayhtymältä.

Vuotta 2019 koskevien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien ulkoiset toimintakulut kasvoivat edellisen vuoden tilinpäätöksistä 2,4 prosenttia 37,8 miljardiin euroon. Toimintatuotot puolestaan vähenivät 4,1 prosenttia 7,2 miljardiin euroon. Eräät vertailuvuonna käytössä olleet kirjausmenettelyt kasvattivat osaltaan vertailuvuoden toimintatuottoja ja -kuluja. Näiden menettelyjen loppuminen vähensi toimintatuottoja ja -kuluja vuonna 2019 verrattuna edelliseen vuoteen. Joukko kuntia siirsi vuonna 2018 sote-palveluiden järjestämisvastuun perustamalleen kuntayhtymälle, mutta kunnat vastasivat edelleen palveluiden tuottamisesta. Kunnat kirjasi bruttoperiatetta noudattaen myyntituottoa ja palvelujen ostoa kuntayhtymiltä. Tämä kirjausmenettely kasvatti kuntien ulkoisia toimintatuottoja ja -kuluja, mutta sillä ei ollut nettovaikutusta toimintakatteeseen. Vuonna 2019 palvelut siirtyivät kuntayhtymän tuotettavaksi, mikä pienensi kuntien toimintatuottoja ja -kuluja edelliseen vuoteen verrattuna. Arvion mukaan ilman vertailuvuoden poikkeuksellista järjestelyä toimintatuotot eivät olisi vähentyneet niin paljon ja toimintakulut olisivat kasvaneet enemmän vuonna 2019. Kuntien toimintakate heikkeni 1,2 miljardilla eurolla ja oli -30,3 miljardia euroa vuonna 2019.

Verotuloja Manner-Suomen kunnat saivat vuonna 2019 yhteensä 22,9 miljardia euroa, mikä tarkoitti 2,6 prosentin kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Valtionosuudet kasvoivat 2,1 prosenttia ja ne olivat yhteensä 8,6 miljardia euroa. Asukasta kohti laskettuna verotuloista ja valtionosuuksista muodostuva verorahoitus oli keskimäärin 5 748 euroa. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate oli 1,8 miljardia euroa, ja se pieneni edellisestä vuodesta 0,3 miljardilla eurolla. Tilinpäätösarvioissa 56 kunnalla oli negatiivinen vuosikate, kun edellisenä vuonna tällaisia kuntia oli 44 kappaletta.

Kuntien omien arvioiden perusteella lainakanta oli vuoden 2019 lopussa 18,4 miljardia euroa. Tämä tarkoitti 10,2 prosentin kasvua edellisen vuoden tilinpäätöksiin verrattuna. Asukasta kohti lainakanta oli 3 360 euroa. Investointimenoja tilinpäätösarvioissa oli 3,9 miljardia euroa, joka oli 7,7 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden toteutuneet investointimenot.

Manner-Suomen kuntien valtionosuudet, verotulot, vuosikate ja lainakanta asukasta kohden 2009–2019*

Vuosien 2009–2018 väestötietona on käytetty kunkin vuoden väkilukua 31.12. Vuoden 2019 arviotiedoissa on käytetty väkilukua 31.12.2018.

*Tilinpäätösarvot

Manner-Suomen kuntayhtymien tilinpäätösarviot kertovat ulkoisten toimintakulujen kasvaneen 7,4 prosenttia ja toimintatuottojen 6,5 prosenttia vuonna 2019 verrattuna edellisen vuoden lopullisiin tilinpäätöksiin. Toimintakuluja arvioitiin olevan yhteensä 15,8 miljardia euroa ja toimintatuottoja 16,4 miljardia euroa. Vuosikate laski 0,6 miljardista 0,5 miljardiin euroon.

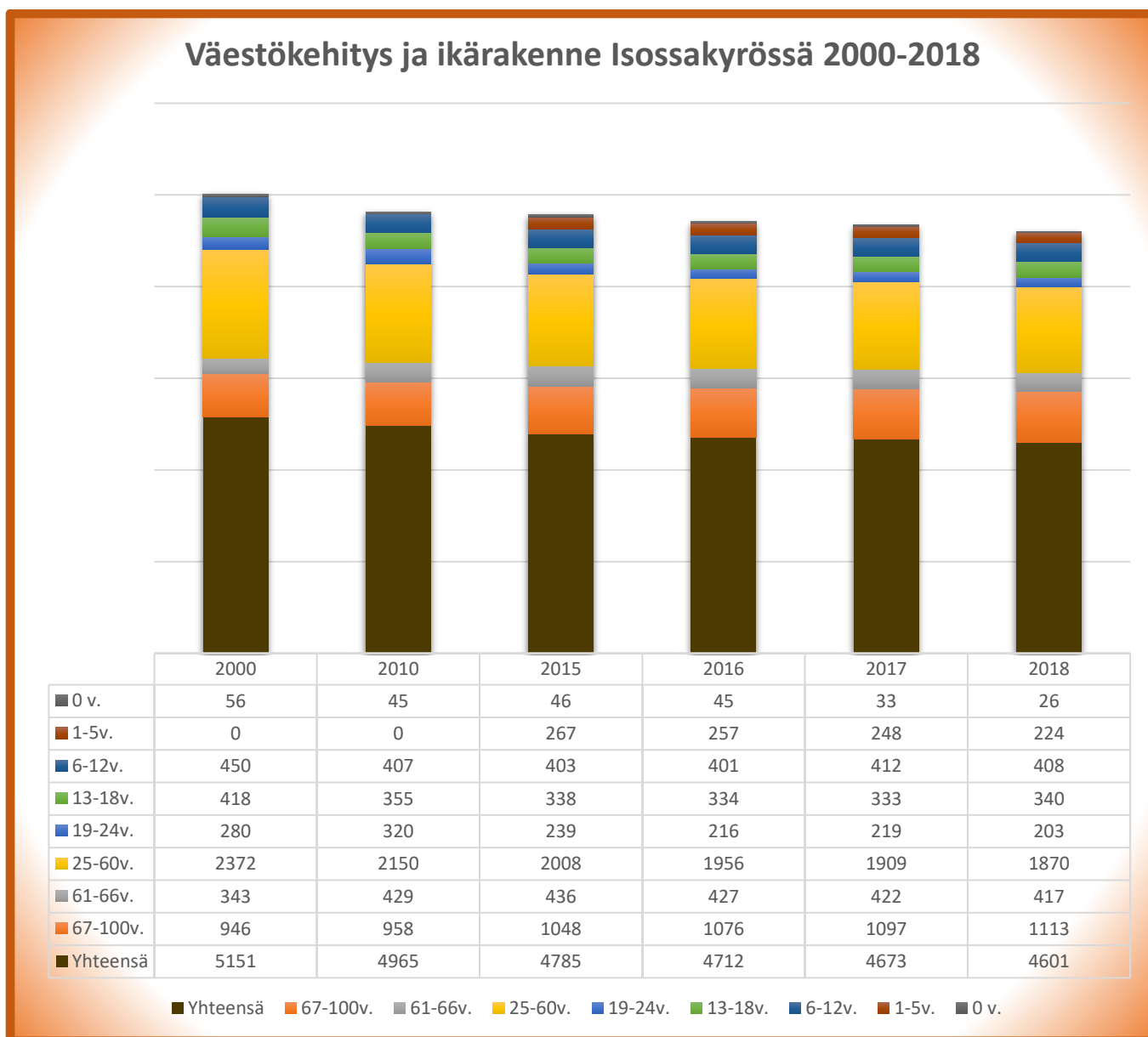
Kuntayhtymien lainakanta oli tilinpäätösarvioiden mukaan 17,7 prosenttia suurempi kuin edellisen vuoden tilinpäätöksissä, yhteensä 4,6 miljardia euroa. Investointimenot kasvoivat 12,1 prosenttia 1,3 miljardiin euroon.

(Tilastokeskus 5.2.2020: Manner-Suomen kuntien talouden heikkeneminen jatkui vuonna 2019)

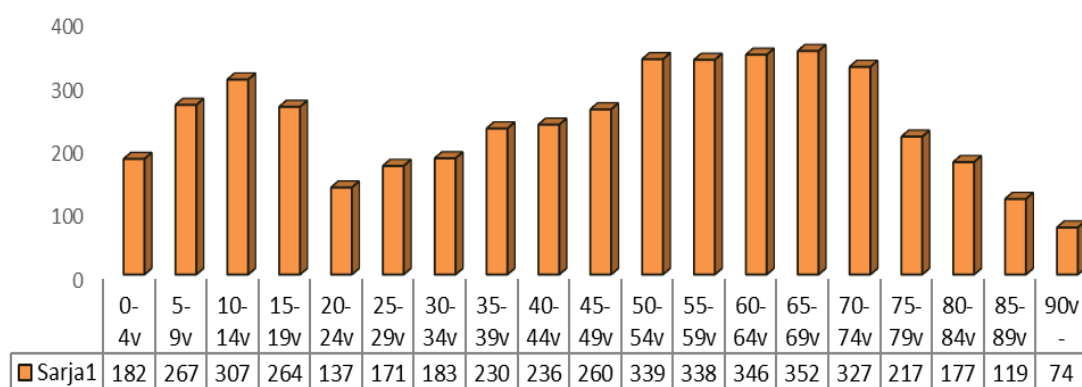
3.3 Isokyrö

Isossakyrössä oli vuoden 2019 päättyessä tilastokeskuksen ennakkollisen väestömäärän mukaan 4.526 asukasta. Väestökisterikeskuksen joulukuun 2018 lopun tilastossa Isonkyrön kunnan asukasluku on 4.601 henkilöä, josta naisia oli 2.270 ja miehiä 2.331. Työvoiman määrä joulukuun lopulla 2019 oli 2.006 henkilöä.

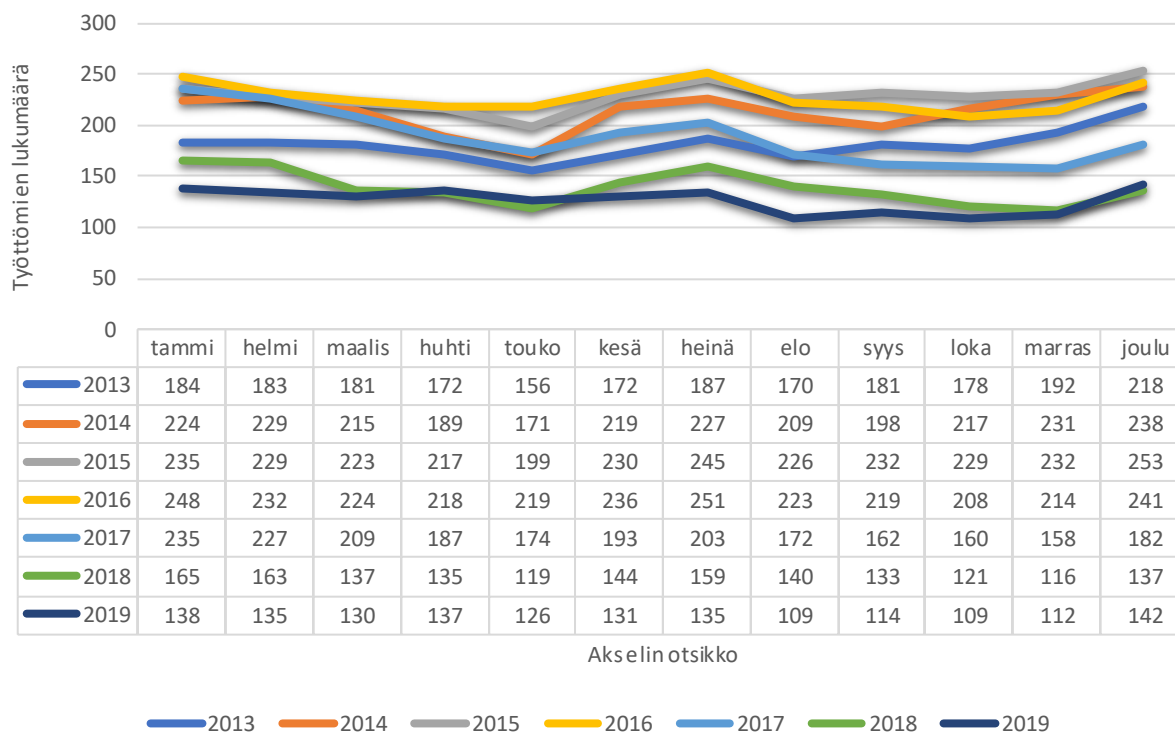
Seuraavissa kaavioissa esitetään Isonkyrön kunnan väestön sekä työttömien määrän kehitys.

Isonkyrön väestön ennakkollinen ikärakenne 2019

Työttömien lukumäärä Isossakyrössä 2013-2019

4 OLENNAISET MUUTOKSET TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Valtioneuvosto teki maakuntajaosta 29.8.2019 päätöksen, jonka mukaan Isonkyrön kunta siirtyy Pohjanmaan maakunnasta Etelä-Pohjanmaan maakuntaan 1.1.2021. Jo edellisen hallituskauden aikana suunniteltu maakuntavaihdos lykkäytyi edellisen maakunta- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kaaduttua. Valtioneuvoston päätös perustui Isonkyrön kunnanhallituksen 27.8.2018 tekemään erilliseen esitykseen.

Vuonna 2019 Etelä-Pohjanmaalla jatkettiin sote- ja maakunta-alueen valmistelua, johon Isonkyrön kunta osallistui. Juha Sipilän hallituksen sote- ja maakuntaudistuksen toimeenpano lopetettiin 8.3.2019.

Isonkyrön kunnan strategia 2025 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa kesäkuussa 2016. Kunnanvaltuusto tarkensi strategiaa kokouksessaan 23.5.2017 § 15. Vuonna 2019 keskityttiin markkinointistrategian laadintaan, kunnanhallitus hyväksyi sen kokouksessaan 3.6.2019 § 89.

Kunnanvaltuuston 23.5.2017 § 14 hyväksymää hallintosäätöä muutettiin luottamushenkilöiden palkkioiden osalta kunnanvaltuuston kokouksessa 8.11.2018 § 33, muutokset tulivat voimaan 1.1.2019. Vuonna 2019 hallintosäätöön hyväksyttiin muutoksia laajemminkin, kun kunnanvaltuusto hyväksyi uudistetun hallintosäännön kokouksessaan 14.11.2019 § 28, joka tuli voimaan 1.1.2020.

Sekä kunnanvaltuuston puheenjohtajiston että kunnanhallituksen toimikausi on hallintosäännön mukaan 2 vuotta, minkä vuoksi kunnanvaltuusto kokouksessaan 23.5.2019 valitsi uuden kunnanvaltuuston puheenjohtajiston ja kunnanhallituksen, kokoonpanot muuttuivat hieman aiemmasta. Lisäksi kunnanvaltuusto tilinpäätös-vuoden aikana käsitteli eronpyyntöjä luottamustoimista ja valitsi uusia luottamushenkilöitä.

Talousarvioon 2019 verotuloja arvioitiin kertyvän yhteensä 15,2 miljoonaa euroa. Arvio tehtiin Kuntaliiton kunta-kohtaisen arvion perusteella kuitenkin varovaisuuden periaatetta noudattaen. Kunnallisveron ennakonpidätysten kertymät eivät kasvaneet odotetulla tavalla verokorttiudistuksesta sekä Tulorekisteri-ilmoittamisen ongelmista johtuen. Isossakyrössä kunnallisveroa kertyi kuitenkin lähes budjetoidusti, koska budjetointi oli mallista.

Alkuperäiset päätökset kuntien valtionosuuksista vuodelle 2019 tehtiin 31.12.2018. Valtion budjettiriihessä 17.9.2019 tehtiin päätös kertaluonteisen 237 miljoonan euron maksamisesta kunnille ennakkotiedoista poiketen jo vuonna 2019. Peruspalvelujen valtionosuuksien lisäys liittyy kilpailukykyopimuksen toteuttamisesta aiheutuvan kaksinkertaisen vähennyksen huomioon ottamiseen ja sen johdosta jokaiselle kunnalle maksettiin verotulomenetysten kompensatiota 43,22 euroa/asukas, mikä tarkoitti Isossakyrössä reilua 200 000 euroa. Verotulokompensatio sisällytetään tuloslaskelmassa valtionosuuksiin. Viimeisimmät korjaukset valtionosuuksiin tehtiin vuodenvaihteessa 2019-2020.

Kiinteistövero ja yhteisövero kertyi hiukan budjetoitua enemmän.

Em. johtuen verotuloja kokonaisuudessaan kertyi yhteensä 36.000 euroa enemmän kuin talousarviossa budjetoitiin. Valtionosuudet toteutuivat verotulokompensatiosta johtuen 165.000 euroa budjetoitua paremmin, niitä saatiin 13,2 miljoonaa euroa.

Talousarviovuoden aikana valtuusto hyväksyi kokouksessaan 23.5.2019 omatoimikirjaston investointihankkeen muutoksen (§ 19) ja määrärahamuutoksen Marttilantien kunnallistekniikan rakentamiseen (§ 20). Kunnanvaltuuston kokouksessa 14.11.2019 hyväksyttiin lisämääräraha Piiloluolantien kunnallistekniikan rakentamiselle ja Marttilantien kunnallistekniikan rakentamiselle (§ 29) sekä lisämääräraha Tervajoen aseman paikoitusalueen rakentamiselle (§ 30).

Käyttötaloudessa menomäärärahat ylittyivät erityisesti Terveystalouden tehtävällä alueella, jossa menomäärärahat ylittyivät 476 000 euroa. Ylitys johtuu erikoissairaanhoidon kuluista, jotka toteutuivat 797 000 euroa budjetoitua suurempina ollen yli 1,0 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuonna 2018.

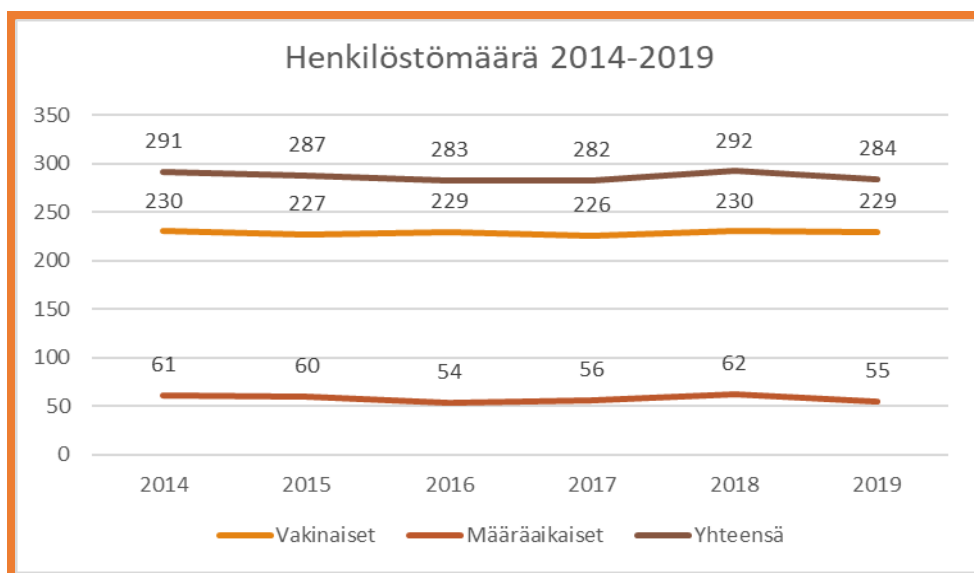
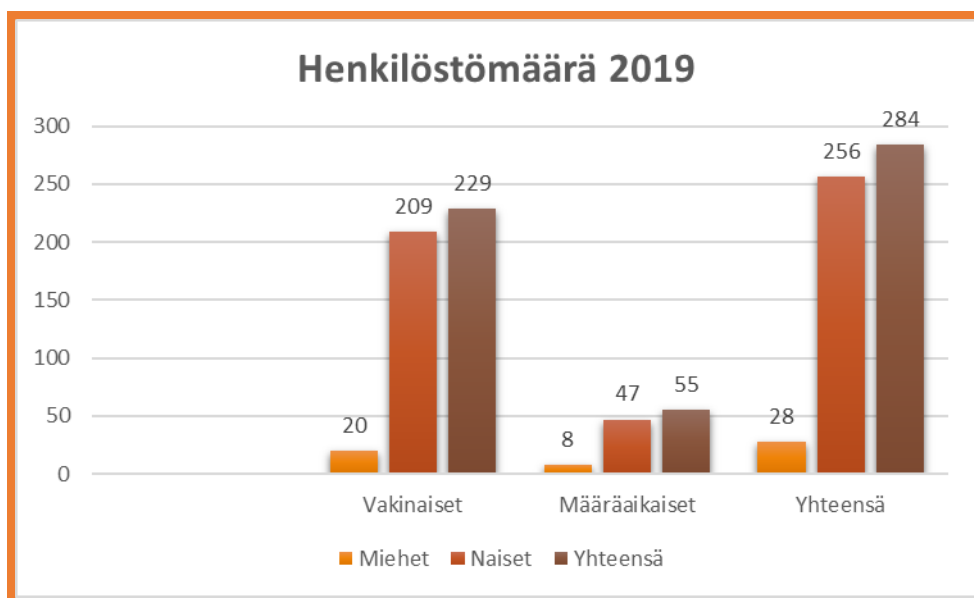
5 KUNNAN HENKILÖSTÖ

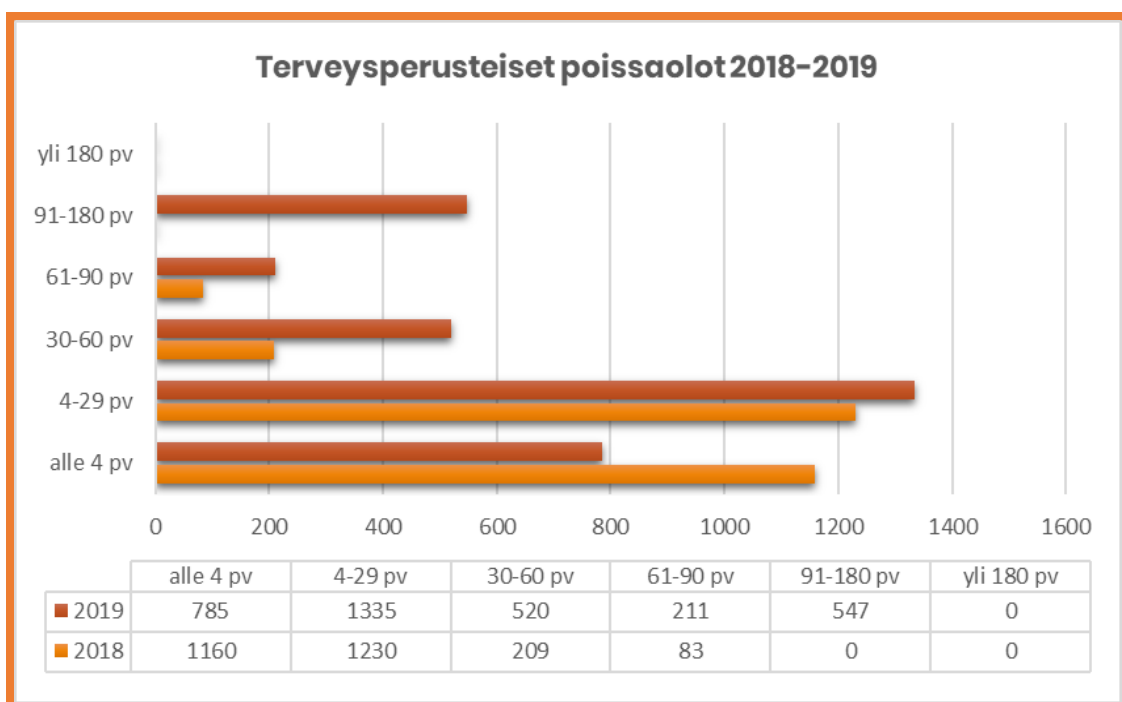
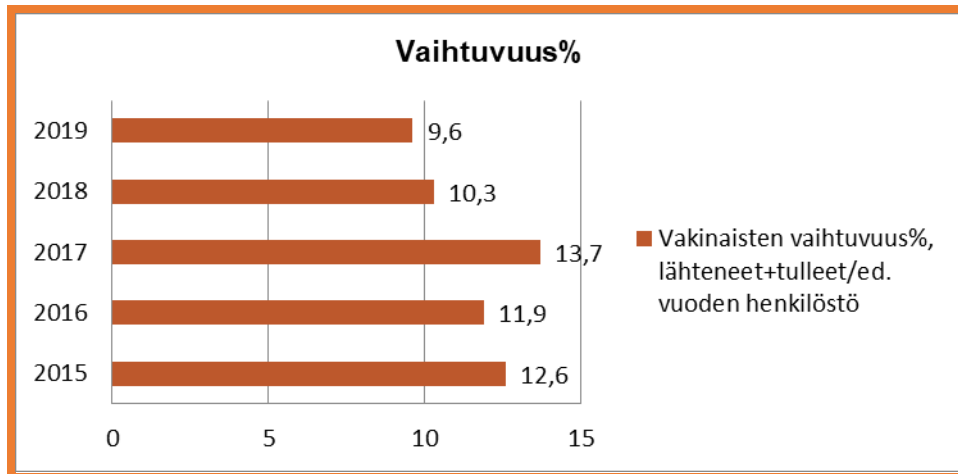
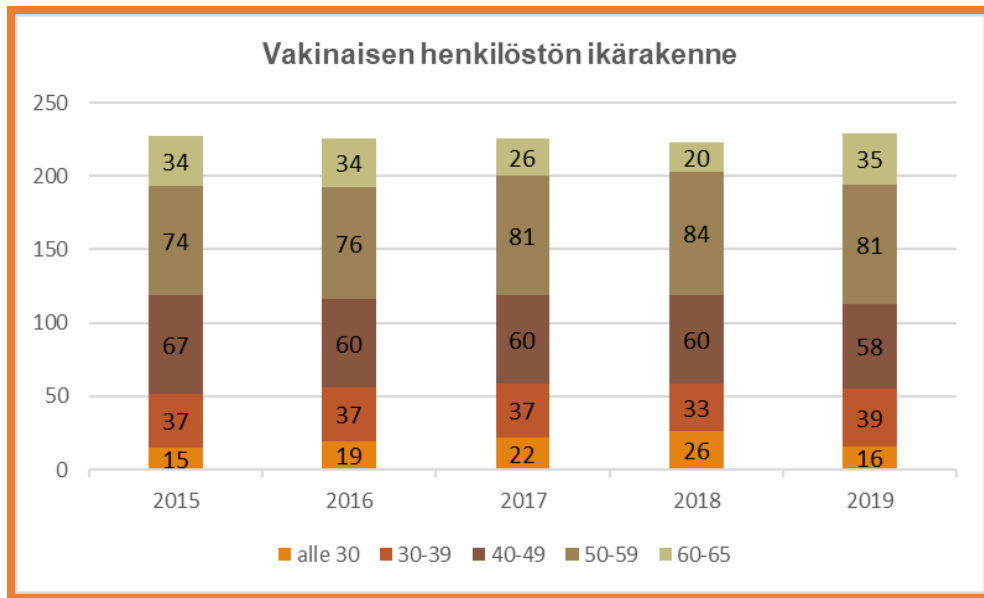
Isonkyrön kunnan henkilöstökulut sijaispalvelu mukaan lukien kasvoivat merkittävästi tilinpäätösvuonna. Vuonna 2019 varsinaiset henkilöstökulut olivat 11.382.000 euroa (11.601.000 euroa vuonna 2018). Vuoden 2019 aikana otettiin erityisesti perusturvapalveluissa käyttöön sijaisrekrytointipalvelu. Nämä kulut sisältyvät palvelujen ostoihin ja olivat koko kunnassa 484 000 euroa vuonna 2019.

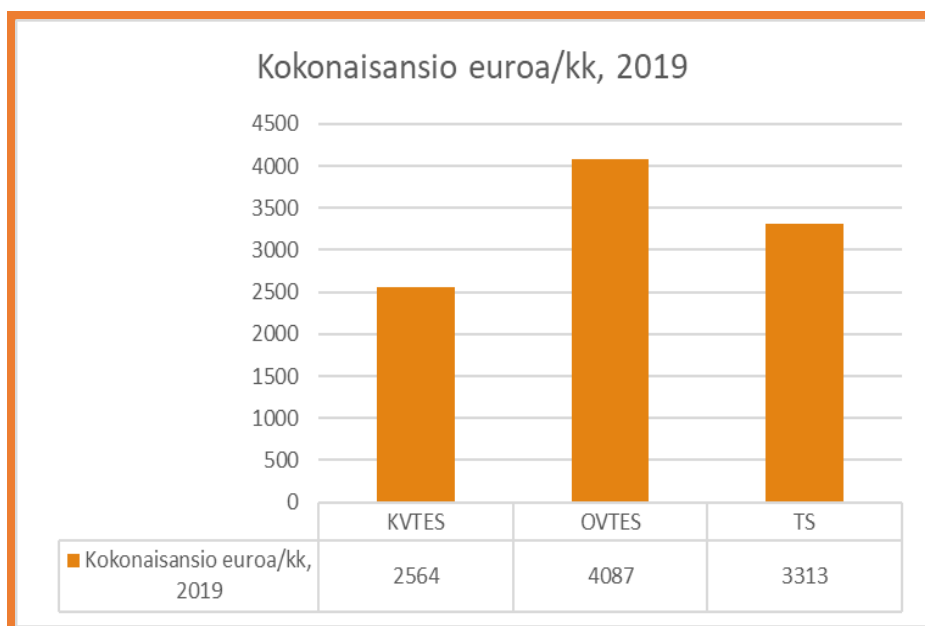
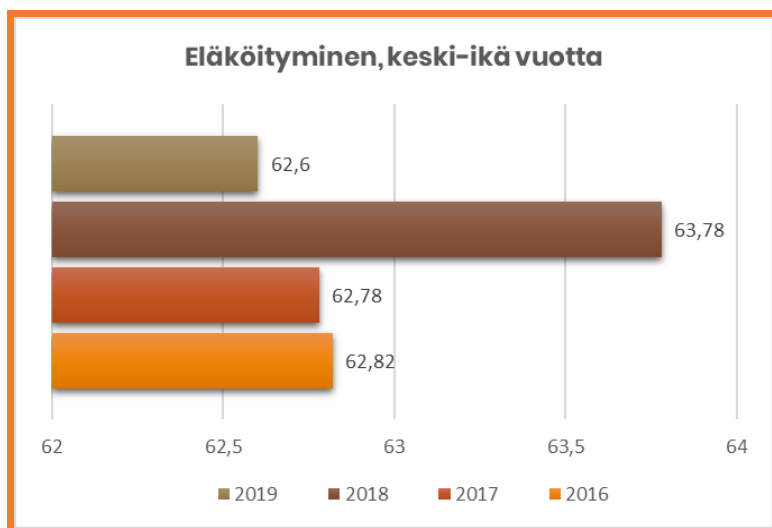
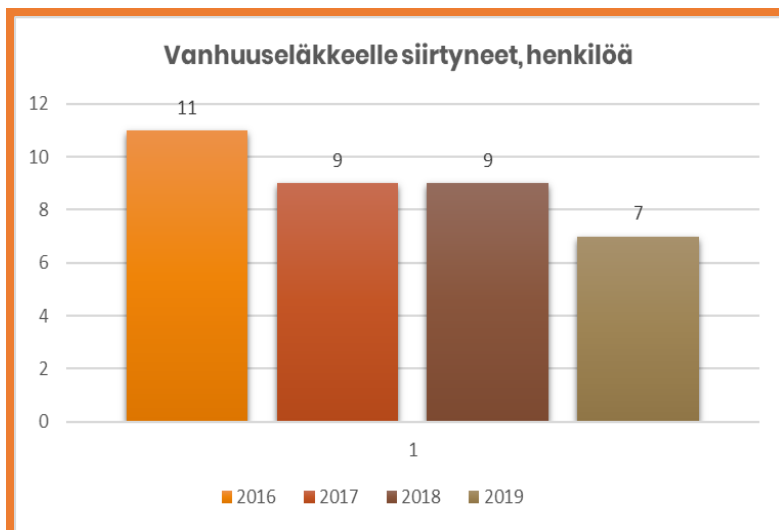
Työtyytyväisyyskysely tehtiin henkilöstölle heti vuodenvaihteen jälkeen tammikuussa 2019. Alkuvuodesta 2019 henkilöstöhallinnossa siirryttiin kokonaisuudessaan sähköisiin toimintatapoihin mm. työsopimusten, keskeytysten, vuosilomien ja matkalaskujen osalta.

Yhteistoimintatoimikunta kokoontui kerran tilinpäätösvuoden aikana. Tyky-työryhmä kokoontui ideoimaan mm. henkilöstön yhteisiä Tyky-päiviä, mutta ne jäivät toteuttamatta vähäisen kiinnostuksen vuoksi. Tyky-etuuudet pidettiin entisellä tasolla. Marraskuussa järjestettiin koko henkilökunnalle vuosijuhla, jossa luovutettiin työmerkkipäivälahjat. Syntymäpäivä- ja eläkekahvit järjestetään työyksiköissä. Työterveyspalvelut ostetaan Seinäjoen Työterveys Oy:ltä.

Henkilöstöä koskevat tiedot esitetään seuraavissa kaavioissa ja taulukoissa:

6 YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Isonkyrön kunnalla ei ole kunnan taloudelliseen tulokseen tai asemaan tai toiminnan kehitykseen vaikuttavia erityisiä ympäristötekijöitä. Hallinto-oikeus antoi 19.6.2019 ratkaisunsa viemärlaitoksen toiminta-alueen supistamis päätöksestä. Hallinto-oikeus kumosi kunnanvaltuuston päätöksen poistaa tietyt alueet viemäriverkoston toiminta-alueesta, koska päätös oli kuntalain 135 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastainen. Kunnanhallitus on 25.6.2019 § 104 merkinnyt Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen tiedokseen ja tyytynyt siihen. Lisäksi kunnanhallitus päätti antaa vesihuoltolaitoksen tehtäväksi aloittaa vesihuoltolain (119/2001) 8 §:n mukaisen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymismenettelyn kuulemisineen ja lausuntopyyntöineen toiminta-alueen uudelleen määrittämiseksi Yryselän, Tuuralan, Loukonkylän-Vöyrinniemen sekä Perttilänmäen alueella.

7 MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT

Kirjanpitolain 3a §:n mukaisesta korrupktion ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista Isonkyrön kunta huolehtii mm. noudattamalla sisäisen valvonnan ohjetta sekä Kuntaliiton ohjetta vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista. Sisäisen valvonnan perusteet ja ohje päivitettiin vuonna 2019.

8 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Vaikka kunnan talous vuonna 2019 oli niukasti alijäämäinen, on kunnan taloudellinen tilanne edelleen vahva ja kunnalla on taseessa tämän alijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen 11,24 miljoonaa euroa kertynyttä ylijäämää. Alijäämä vuonna 2019 muodostui merkittävästä palvelujen ostojen kasvusta lähinnä erikoissairaanhoidossa ja perusterveydenhuollon palveluissa. Näitä muutoksia kunnan taloudessa ei pystytty kokonaisuudessaan korvaamaan omalla hyvällä taloudellisella toiminnalla. Vaikka menopaineita on pystytty osin hillitsemään, on taloudenhuollon vakauteen kiinnitettävä edelleen huomiota ja raportoinnin perusteella puututtava mahdollisiin poikkeamiin nopeasti.

Kunnan toimintakatteen osalta uhkatekijänä on valtionosuuksien ja verotulojen heikko kehitys. Palvelutarpeiden ennakoitua kasvavan tulevana vuosina väestön voimakkaan ikääntymisen myötä. Digitalisaatio tulee kuitenkin muuttamaan palveluita osaltaan.

Investointitarpeet ylittävät kunnan poistotason tulevilla suunnitelmavuosilla, jolloin kunnan velkaantuminen kasvaa jonkin verran. Investointitarpeet ovat tulevinakin vuosina isot ja joudummekin tarkasti miettimään paitsi investointien määrää suhteessa taloudelliseen kantokykyymme myös niiden prioriteettijärjestystä.

Maakunta- ja soteuudistuksen odotettiin tuovan Isonkyrön kaltaisille kunnille taloudenhuollon vakautta vaikeasti ennakoitavien erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen menojen poistuessa. Soteuudistuksen kaatuminen tarkoittaa, että kunnilla säilyy rahoitusvastuu sote-palveluista vähintään vuoteen 2022 asti ja samalla kuntataloudessa säilyy terveydenhuoltomenojen satunnaisvaihteluriski. Näin ollen kunnan on pystyttävä tuottamaan palvelut jatkossakin kustannustehokkaasti.

Kunnan elinvoiman kehittämiseen tulee pystyä irrottamaan resurssia, jotta edellytykset väestön vähentymisen hillitsemille voidaan turvata ja kunnan tekemien panostusten käyttö pysyy hyvällä tasolla.

Tilinpäätösvouden jälkeen alkaneen koronavirusepidemian vaikutuksen suuruutta ja kestoja kuntien talouteen on vaikeaa vielä ennakoita. Jo tässä vaiheessa on kuitenkin selvää, että epidemia lisää kuntien terveydenhuollon menoja ja vähentää esimerkiksi varhaiskasvatuksen maksutuottoja. Lisäksi epidemia heikentää talouskasvua ja työllisyyttä ja sitä kautta julkista taloutta ja kuntataloutta. Mahdollinen verotulojen lasku näkyy kunnissa varsin nopeasti.

Kunnan on varauduttava pitkäkestoiseenkin häiriöön. On myös varauduttava siihen, että kriisistä toipumiseen menee pitkä aika välittömän kriisitilanteen jälkeenkin. Hallitus on ilmoittanut seuraavansa koronaviruksen vaikutuksia kuntien menoihin ja tuloihin sekä kuntien rahoitushuollon toimivuutta.

9 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ

Tilinpäätösvuoden jälkeen alkaneen koronavirusepidemian synnyttämässä poikkeustilanteessa tulee korostusti esille kuntien merkitys sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen järjestäjinä ja tuottajina. Kuntien toiminnan turvaamiseksi maan hallitukselta tarvitaan nopeasti konkreettiset ja uskottavat esitykset kuntatalouden tukipaketin euromäärästä, toimenpiteistä / rahoituskanavista ja aikataulusta, jotta palvelut pystytään varmuudella turvaamaan myös epidemian mahdollisesti pidentyessä ja laajentuessa.

Kunnan toimintaan vaikuttavat mm. toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Isonkyrön kunnan merkittävin riski on kunnan taloudellisen tilanteen heikkeneminen mm. valtionosuuksien ja verotulojen vähenemisen vuoksi. Myös palkkakustannusten nousu aiheuttaa merkittäviä menonlisäyksiä. Riskien toteutuessa vaikutukset kunnan palvelutuotantoon ovat merkittävät.

Palvelutoiminnan sujuvuuteen kohdistuu henkilöstöön liittyviä riskejä. Henkilöstön vähäinen määrä rajoittaa osin varahenkilöjärjestelmän ylläpitoa. Riskiä pyritään vähentämään mm. ostopalvelusopimuksin ja hajauttamalla osaamista. Kasvavat osaamisvaatimukset asettavat haasteita henkilöstön osaamiselle. Eläköityminen ja henkilöstön saatavuus vaikuttavat osaamiseen ja palvelutoiminnan sujuvuuteen. Riskinä on myös riippuvuus kriittisten osaamisalueiden avainhenkilöistä, kuten sosiaalityöntekijöistä sekä sairaanhoitajista. Toiminnallisia riskejä ovat myös tietojärjestelmän toimivuus ja mahdolliset lainsäädännön muutokset. Rahoitusriskinä ovat mm. kunnan maksuvalmiuden ylläpito sekä korkoriskit. Vahinkoriskeihin varaudutaan vakuutusin. Korkoriskiä on alennettu sitomalla uusimmat lainan kiinteisiin korkoihin.

10 SISÄINEN VALVONTA

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kunnanvaltuusto on vuonna 2019 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Riskienhallinnassa noudatetaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta, jonka kunnanhallituksen päivitti vuonna 2019. Riskienhallinnan päämääränä on varmistaa toimintojen jatkuvuus ja palvelujen häiriötön tuottaminen. Riskienhallintaa toteutetaan riskien arvioinneilla. Lähtökohtana on ennakkoon arvioida merkittävimmät riskikohteet, ja niihin varautumalla ja ennalta ehkäisevillä toimenpiteillä poistaa ja tai minimoida niiden mahdolliset seuraamukset.

Kunnan toimintaa ohjataan lainsäädännöllä, hallintosäännöllä ja erilaisilla määräyksillä. Lisäksi kunnan henkilökuntaa ohjeistetaan antamalla muita erillisiä ohjeita.

Toiminnan asian- ja lainmukaisuutta seurataan asioiden valmisteluvaiheessa sekä päätösten täytäntöönpanon yhteydessä. Toimintaa on pääosin toteutettu säännösten, lakien ja päätösten sekä hyvän hallintotavan mukaisesti. Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on järjestetty ohjeita noudattaen. Esille tullessiin kehittämistarpeisiin on puututtu. Valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita kuluneella tilikaudella.

Kunnan toimintaa on kehitetty huomioiden kuntalaisten tarpeet sekä talouden tasapainossa pysyminen. Suuri osa riskienhallintaa toteutuu toimintaprosesseihin sisällytettävänä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Viran- ja toimenhaltijoiden tehtävät, valtuudet ja vastuut on määritelty hallintosäännössä, delegointipäätöksissä ja esimiehen hyväksymissä tehtäväkuvauksissa. Riskienhallinta on osa esimiehen päivittäisjohtamista. Työnjako hoidetaan ja varmistetaan siten, ettei väärinkäytösten mahdollisuuksia eikä

vastuuepäselvyyksiä aiheuttavia työyhdistelmiä synny. Uudet työntekijät perehdytetään tehtäviinsä ja kunnan toiminnan tavoitteisiin. Kehityskeskustelut käydään vuosittain. Viranhaltijapäätöksistä pidetään päätöspöytäkirjaa. Henkilöstöhallinnon päätöksissä siirryttiin sähköisiin päätöksiin vaiheittain. Osaamista on syytä hajauttaa ja varahenkilöjärjestelmää kehittää jatkuvasti.

Toiminnan ja talouden toteutumista on seurattu talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisin toteutumaportteihin, jotka on käsitelty ao. lautakunnassa. Talousarviomuutoksia ei ole tehty valtuustoon nähden sitovalla, tehtävälueiden tasolla talousarvion käyttötalousosaan. Investointiosan muutokset on esitetty toteutumavertailussa.

Hankinnoissa on käytetty merkittävien osin TeeSe Botnia Oy:n kilpailuttamia tavarantoimittajia. Myös Hansel Oy:n (ent. KL-Kuntahankinnat Oy) kilpailuttamia puitesopimuksia on hyödynnetty. Laskujen ja muiden tosittien hyväksyjät määräytyvät hallintosäännön mukaisesti. Asiatarkastuksesta määrätään talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Käteiskassoja hoidetaan asianmukaisesti. Uimahallin, postin ja matkahuollon sekä kirjaston, kunnanviraston neuvonnan ja Palvelukeskus Laurilan ruokalan kassat on tarkastettu säännöllisesti. Tosite tarkastuksia tehdään systemaattisesti sekä pistokokein henkilöstöpäätösten ja tilinpidon osalta. Rahoitusriskit on hallittu ennakoimalla kunnan rahavirtoja maksuvalmiussuunnittelulla sekä hajauttamalla lainojen korkosidonnaisuutta sekä kiinteään että vaihtuvaan korkoon.

Kunnanhallitus on erikseen päättänyt vakuutusperiaatteista 14.4.2015 § 73. Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuutuksin. Vakuutukset kilpailutettiin vuonna 2016. Kunnassa on lakisäätteisten vakuutukset vahinkojen ja toiminnan keskeytymisen varalta sekä lisäksi myös muita vakuutuksia, mm. tapaturmien varalta. Suurempia vahinkoja ei ole sattunut.

Sisäistä tiedonkulkua on kehitetty mm. pitämällä esimiespalavereita ja työyksikkökohtaisia palavereita. Viestintäohjeet päivitettiin tilinpäätös vuonna, sosiaalisen median ohjeet ovat vuodelta 2018. Toiminnan kehittämiseksi organisaation sisäistä tiedonkulkua, sisäistä ja ulkoista viestintää sekä dokumentointia on syytä edelleen parantaa mm. tietojärjestelmiä kehittämällä sekä yhtenäistämällä toimintaohjeita edelleen.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä sisältyy käyttötalouden tehtävälueiden toteutumavertailuun.

Tavoitteet on saavutettu riittävällä tasolla sekä toiminnan että talouden näkökulmasta. Toteutumavertailussa on esitetty syitä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen poikkeamiin. Tekninen lautakunta, sivistyslautakunta ja perusturvalautakunta ovat käsitelleet investointihankkeiden toteutumiset kokouksissaan maaliskuussa 2019.

Päätösten pysyvyys

Kunnanhallitus ei käsitellyt oikaisuvaatimuksia tilinpäätös vuonna.

Kunnanhallitus ja kunnanhallituksen puheenjohtaja käyttivät kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta kumpikin kerran vuonna 2019.

Perusturvalautakunnassa on käsitelty oikaisuvaatimus, joka ei edennyt hallinto-oikeuteen sekä kaksi kantelua ja kaksi hallintoriitaa, joista ei ole vielä saatu ratkaisuja. Hyvinvointilautakunta on tilinpäätös vuoden jälkeen käsitellyt kokouksestaan 26.11.2019 tehdyt oikaisuvaatimukset. Ympäristölautakunta on kokouksessaan 17.12.2019 käsitellyt korkeimman hallinto-oikeuden vastinepyynnön Vaasan hallinto-oikeuden 18.10.2019 tekemään päätökseen, joka koskee ympäristölautakunnan 19.6.2018 § 63 päätöksestä tehtyä valitusta. Ympäristölautakunnan tiedossa on kaksi vireillä olevaa valitusta hallinto-oikeudessa.

11 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa sekä niistä johdetuissa tunnusluvuissa. Edellä mainitut sisältyvät tilinpäätöslaskelmiin.

12 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Kunnan tase ja tunnusluvut sisältyvät tilinpäätöslaskelmiin.

13 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kunnan kokonaistulot ja -menot				2019			
(ulk)							
TULOT		€	%	MENOT		€	%
Varsinainen toiminta				Varsinainen toiminta			
Toimintatuotot		3 444 579	9,76	Toimintakulut		30 725 666	83,36
Verotulot		15 214 035	43,09	Valm.omaan käyttöön.-		0	0,00
Valtionosuudet		13 157 948	37,27	Korkokulut		11 578	0,03
Korkotuotot		4 215	0,01	Muut rahoituskulut		1 686	0,00
Muut rahoitustuotot		85 193	0,24	Satunnaiset kulut		0	0,00
Satunnaiset tuotot		0	0,00	Tulorahoituksen korjaukset			
Tulorahoituksen korjaukset		0	0,00	Pakoll.varausten muutos		0	0,00
Käyttöom.myyntivoitot -		0	0,00	Käyttöom.myyntitappiot -		0	0,00
Investoinnit				Investoinnit			
Rahoitusosuudet inv.menoit		615 000	1,74	Käyttöom.investoinnit		5 597 725	15,19
Käyttöomais. myyntitulot		85 787	0,24				
Rahoitustoiminta				Rahoitustoiminta			
Antolainasaam.vähennykset		0	0,00	Antolainasaam.lisäykset		71 478	0,00
Pa.lainojen lisäys		2 700 000	7,65	Pa.lainojen vähennys		450 000	1,22
La.lainojen lisäys		0	0,00	La.lainojen vähennys		0	0,00
Oman pääoman lisäykset		0	0,00	Oman p:n vähennykset		0	0,00
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ		35 306 758	100,00	KOKONAISMENOT YHTEENSÄ		36 858 134	100,0
Täsmäytyslaskelma:							
Kokonaistulot yhteensä		35 306 758		Rah. Muut maksuvalm.muutokset		873 145	
Kokonaismenot yhteensä		36 858 134		lask: Kassavarojen muutos		-678 232	
	Erutus	-1 551 377			Summa	1 551 377	

14 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Tytäryhteisöt	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei-yhdistelty (kpl)
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	1	
Kunnall.liiketoimintaa harj.yht.	1	
Muut yhtiöt		
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt		
Kuntayhtymät	4	
Osakkuusyhteisöt	4	4
Yhteisyhteisöt	1	
YHTEENSÄ	<u>11</u>	<u>4</u>

14.1 Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnanvaltuusto hyväksyi konserniohjeet 15.6.2017 § 33. Konserniyhtiöitä koskevat tavoitteet on annettu talousarviossa ja -suunnitelmassa. Kunnan edustajat yhtiökokouksiin on valinnut kunnanhallitus ja se on samalla antanut tarpeellisia ohjeita hallituksen jäsenten valinnasta.

14.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

14.2.1 Isonkyrön Lämpö Oy

Isonkyrön kunnan talousarviossa 2019 asettamat tavoitteet Isonkyrön Lämpö Oy:lle

- kilpailukykyisen lämmitysenergian tuottaminen ja jakelu keskustaajamassa
- kotimaisen lähipolttoaineen hyödyntäminen
- taloudellisen omavaraisuuden kohottaminen pitkällä tähtäimellä
- sijoitetulle pääomalle korkotuotto 1 %

Tavoitteiden toteutuminen

Yhtiön liikevaihto oli 705.495,34 euroa (691.190,22 euroa vuonna 2018) ja tilikauden voitto oli 88.668,73 (51.137,28 euroa vuonna 2018). Yhtiön energian hinta on pidetty kilpailukykyisellä tasolla.

Yhtiön vuoden 2019 lämmönmyynti oli n. 8,06 GWh, joka on yhtiön historian suurin (7,95 GWh vuonna 2018). Lämpöenergia tuotettiin kokonaisuudessaan hiilineutraaleilla polttoaineilla. Vuoden 2019 aikana yhtiö alkoi päivittää kaukolämmön mittareita etäluettaviksi. Mittarihankinnat on tehty. Uusien mittareiden asennukset tehdään vuonna 2020.

14.2.2 Isonkyrön Asuntovuokraus Oy

Isonkyrön kunnan talousarviossa 2019 asettamat tavoitteet Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:lle

Isonkyrön Asuntovuokraus Oy tukee kuntaa asuntostrategian toteutuksessa ja tekee yhteistyötä kunnan kanssa rahoitushuollossa, riskien hallinnassa, henkilöstöpolitiikassa ja hankintatoimessa siten, että osakeyhtiössä noudatetaan samoja periaatteita kuin kunnassa. Isonkyrön Asuntovuokraus raportoi kunnanhallitukselle sekä toimittaa kunnalle taloussuunnitelman ja tilinpäätösasiakirjat. Tavoitteena on yhtiön tuloksen kehittäminen, investointikyvyn lisääminen ja omavaraisuusasteen nostaminen.

Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:n omistajapoliittisena linjauksena on, että vuokra-asuntojen tarjonta vastaa parhaalla mahdollisella tavalla myös tulevaisuuden vaatimuksia. Kiinteistöjen kunnossapidosta on huolehdittava suunnitelmallisesti. Korjaussuunnitelmasta kunnanhallitus tarvittaessa antaa erillisen ohjeen. Vuokratason määrittelyssä on otettava huomioon rahoitustarpeet ja yleinen vuokrataso sekä mahdollisuuksien mukaan sitoutuneen pääoman korko. Asuntojen määrää ja huoneistorakennetta on tarkasteltava vuosittain. Kiinteistöt tulee vakuuttaa täydestä arvosta, myös keskeytysvahinkojen varalta. Tavoitteena on, että sekä Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:n asuntojen että kunnan suoraan omistamien asuntojen käyttöaste on 95 %.

Tavoitteiden toteutuminen

Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:n huoneistoissa asui vuoden lopussa 265 asukasta. Asuntojen käyttöaste oli 94 %, mikä on 2,9 %-yksikköä edellisvuotta korkeampi. Tilikauden päättymisen jälkeen käyttöaste on pysynyt samalla tasolla. Vapautuneita asuntoja oli 42. Asunnon saaneita ruokakuntia oli 37, joista yksi yhtiön sisäisiä siirtoja. Tyhjiä asuntoja oli 31.12.2019 yhteensä 12 asuntoa. Vaihtuvuus oli 18 %. Vaihtuvuus on laskenut edellisvuodesta 7 %-yksikön verran.

Yhtiön liikevaihto 1.105.020,89 euroa nousi edellisestä vuodesta käyttöasteen noususta johtuen. Tappio ennen tilinpäätössiirtoja oli -9.339,76 euroa (voitto 71.839,92 euroa vuonna 2018) ja tilikauden voitto 0,24 euroa (tappio -0,37 euroa vuonna 2018). Pidätettyjä vuokravakuuksia oli 31.12.2019 yht. 34.878 euroa. Kiinteistöjen korjauskulut olivat 298.076,45 euroa vuonna 2019. Kiinteistöihin kohdistuvan lainan määrä oli 2.039.147,07 euroa vuoden lopussa. Lainoja lyhennettiin vuoden aikana yhteensä 180.840,00 euroa. Yhtiön maksuvalmius on ollut hyvä.

Yhtiön kotisivut avattiin keväällä ja samalla tuli mahdolliseksi hakea asuntoa sähköisesti. Knaapilantien ja Välimäentien parveke-, salaoja- ja sadevesijärjestelmien korjaustyöt aloitettiin. Kaikista asunnoista teetätettiin kuntokartoitus ja ryhdyttiin tekemään raportin mukaisia korjaustöitä. Yhtiö liittyi Veronmaksajien jäseneksi.

14.2.3 Kyrönmaan Jätevesi Oy (yhteisyhteisö)

Isonkyrön kunnan talousarviossa 2019 asettamat tavoitteet Kyrönmaan Jätevesi Oy:lle

- lupaehtojen mukaiset puhdistustulokset
- kustannustehokkuuden ylläpitäminen
- sijoitetulle pääomalle korkotuotto 1 %
- toteutetaan Isonkyrön kunnan alueelta tulevien jätevesien mittaaminen kunnan rajalla

Tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2019 aikana puhdistamalla käsiteltiin jätevesiä yhteensä 528.668 m³. Osakkaiden laskuttamat jätevedet olivat yhteensä 247.225 m³. Vuotovesien osuus käsitellystä kokonaisuudesta oli n. 53 %.

Puhdistamon toiminnallisuutta on lisätty mm. mittauksien lisäyksillä sekä näytteenottimien hankinnalla. Jatkoksa tullaan valmistelevaan automaation uudistamista keskusyksikön ja ohjelman osalta.

Yhtiön liikevaihto oli 447.616,38 euroa (466.634,98 euroa vuonna 2018). Tilikauden voitto oli 4.046,23 euroa (69,54 euroa vuonna 2018).

14.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Isonkyrön Lämpö Oy:n energian myyntihinta pidetään jatkossakin kilpailukykyisenä muihin polttoaineisiin verrattuna. Energian hinta saadaan pysymään kohtuullisella tasolla tehostamalla biopolttoaineiden käyttöä. Myös jatkossa käytetään puupohjaisia ja paikallisia polttoaineita. Yhtiön talouden odotetaan vahvistuvan merkittävästi seuraavina vuosina. Pääasioita kannattavuuden ja positiivisen kassavirran jatkamiseksi on kustannustehokkuus, järkevät ja oikea-aikaiset investoinnit sekä nykyisen infrastruktuurin kustannustehokas ylläpito ja huolto. Verkostoa laajennetaan, jos se on hallituksen määrittelemillä takaisinmaksuajoilla rakennettavissa tai jos yhtiön hallitus niin päättää.

Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:n toimintaa uudistetaan ja kehitetään mahdollisuuksien mukaan. Kiinteistöjen korjauksia tehdään vuosittain taloudellisten mahdollisuuksien mukaan. Vuosittain korjauksiin käytettävä summa on n. 300.000 euroa. Yhtiön taloudellinen tila jatkuu hyvänä tulevinakin vuosina, mikäli asuntojen käyttöaste säilyy korkeana. Tällä hetkellä yhtiön suurin uhka on laskeva käyttöaste. Verotuksessa muodostuva hyllypoisto tulisi huomioida tulevina vuosina tilinpäätöstä tehtäessä, mikäli halutaan välttyä veroseuraamuksilta. Asuintalovarausta puretaan vuosittain vanhimmasta päästä. Huolimatta lisääntyneestä korjaustoiminnasta, asuintalovaruksen kokonaiskertymä lisääntyy vuosittain.

Jätevedenpuhdistamon toimintaa kehitetään sekä lisätään prosessimittauksia ja parannetaan mittauksen laatua. Mittauksia lisäämällä saadaan prosessia ohjattua tarkemmin, jolloin saadaan täytettyä kaikki ympäristöluvan mukaiset vaateet. Laitteiden huoltoja ja huoltoennakointeja jatketaan. Yhtiön talouden odotetaan vahvistuvan pienentyvien kulujen johdosta sekä tarkemmalla budjetilla ja ennakoinnin terävöittämisellä.

Isonkyrön kuntakonsernin talouden kokonaistilanne edellyttää myös tytäryhtiöiden hyvää tuloksellista toimintaa.

14.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnanvaltuusto on 14.11.2019 § 25 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kunnanhallitus on 18.11.2019 § 173 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Ko. asiakirjat koskevat myös kuntakonsernin yhtiöitä. Kuntakonsernin tarkastuksesta ja valvonnasta on säännökset konserniohjeessa. Kunnanhallitus antaa ohjeet tytäryhteisöjen hallitukseen valittavista henkilöistä, seuraa niiden toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia yhteisön hallitukselle havaitsemiensa epäkohtien korjaamiseksi. Valtuuston hyväksymässä talousarviossa ja kunnanhallituksen antamissa talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa veloitetaan tytäryhteisöjen edustajia raportoimaan yhtiön toiminnasta kunnanhallitukselle vuosittain. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja tilinpäätöksestä selvityksiä niin harkittessaan. Kunnanjohtaja vastaa kuntakonsernin operatiivisesta johtamisesta ja seurannasta.

Konserniohjeen mukaan yhtiön toimitusjohtajan on jo valmisteluvaiheessa hankittava omistajan ennakkokäsitys tehdessään päätöstä konserniohjeessa mainitusta merkittävästä asiasta. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu.

Isonkyrön Lämpö Oy:n riskienhallinta tähtää katkeamattomaan lämmöntuotantoon asiakkaalle, tuloskehityksen turvaamiseen sekä maksuvalmiuden ylläpitämiseen ennakoimattomissa ja muuttuvissa tilanteissa.

Riskienhallinta, tunnistaminen ja mahdollinen suojautuminen ovat yhtiölle jatkuva prosessi. Verkoston huolto ja kunnossapito on oleellinen osa riskienhallintaa. Korkealla olevat pohjavedet ja ohjaamattomat hulevedet ovat ongelma. Kaava-alueilla korkealla olevista pohjavesistä pyritään informoimaan kuntaa poistamaan ongelmaa ja mahdollisuuksien mukaan yritetään rakentaa pumppaamoja pitämään kaukolämpöjohdot pohjaveden yläpuolella. Pienen henkilökunnan riskiä pyritään paikkaamaan hyvillä yhteistyökumppaneilla. Sähkön toimituskeskeytys turvataan varasähköntuotantolaitoksella. Laitoksella on käytössä varavoimakone, jolla pystytään varmentamaan lämmöntuotanto sähkökatkoksissa. Lämmöntuotannon keskeytysriskiä varten yhtiöllä on oma varakattilalaitos, joka voidaan tarvittaessa liittää kaukolämpöverkostoon useammasta pisteestä. Lisäksi yhteistyökumppaneiden kautta saadaan järjestettyä varavoimaa tarvittaessa.

Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:n toiminnan kannalta keskeisiä riskitekijöitä ovat vuokraustoiminnan tyhjäkäyttöriskit, rahoitusrakenteesta johtuvat lainoituksen korkoriskit ja kiinteistöjen kuntoon ja korjaukseen liittyvät tekniset riskit. Muut toiminnalliset riskit koskevat lähinnä asukkaiden vuokranmaksukyvyyn kehitystä sekä yhtiön organisaatiota. Yhtiön käyttöaste tilikaudella 2019 oli 94% sekä vaihtuvuus 18%. Vaihtuvuus laski edelliseltä tilikaudelta 7%. Käyttöasteen lasku on tällä hetkellä yhtiön suurin riski. Lainoituksen korkoriskiä on pyritty pienentämään lainajärjestelyillä. Kiinteistökannan kuntoa seurataan laatimalla kuntoarvioita sekä tarkastelemalla kiinteistöjä ja huoneistoja. Tietoja käytetään korjaustoiminnan lähtökohdaksi. Kiinteistöjen samankaltainen ikärakenne muodostaa korjaustoiminnalle haasteen. Korjausvaje on taloudellisesti kohtalainen riski. Riskiä pyritään minimoimaan jatkuvalla korjaustoiminnalla sekä nopealla reagoinnilla. Vuokralaisten maksukykyyn vaikuttavat yleiset taloudelliset suhdanteet ja työttömyys. Vuokrarästit pysyvät kohtuudessa nopealla reagoinnilla, tiiviillä seurannalla, maksusuunnitelmien tekemisellä sekä yhteistyöllä perusturvaosaston kanssa. Vuokravakuus vakuutetaan uusilta vuokralaisilta. Yhtiön toimintaan vaikuttava riski on pieni ja haavoittuva organisaatio. Tähän on varauduttu siirtämällä tietotaitoa työntekijältä toiselle sekä hyvillä yhteistyökumppaneilla, joilta osaamista voidaan tarvittaessa ostaa. Yhtiöllä on vakuutukset, joilla varaudutaan omaisuus-, keskeytys- ja vahinkoriskeihin.

Kyrönmaan Jätevesi Oy:n puhdistamon toimintaa on varmistettu automaation ja prosessin parantamisella. Prosessin toimivuutta ja valvontaa on lisätty kriittisten osuuksien varmistuksella. Lisäksi puhdistamon toimintavarmuutta on lisätty kriittisten komponenttien varaosilla sekä yleistä varmuutta lisätty mm. yhteistyöllä muiden puhdistamolaitoksien kanssa. Jäteveden puhdistamon toimimattomuuden riski tulee pääosin hulevesien sekä vuotovesien kapasiteetin ylittävästä osuudesta. Mitoituksen yli menevien jätevesien käsittely saattaa aiheuttaa prosessin seisahtumisen ja sitä kautta riskin jätevesin käsittelymättömyyteen. Riskiä pyritään minimoimaan mahdollisten vuotovesien pääsyn estämisellä jätevesiputkistoon. Sähkön toimituskeskeytykseen on varauduttu siten, että laitoksen yhteistyökumppaneiden kautta on järjestettävissä varavoimaa lyhyellä varoitusajalla.

14.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernin tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa sekä niistä johdetuissa tunnusluvuissa. Konsernin rahoituksen rakennetta kuvataan taaseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Edellä mainitut sisältyvät konsernitilinpäätöslaskelmiin.

15 KESKEISET LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen liitetiedot esitetään kokonaisuudessaan tilinpäätöslaskelmien jälkeen.

16 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

16.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Jos kunnan taseessa on kattamattonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. (Kuntal. 115 §)

16.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää tilikauden 2019 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Isonkyrön kunnan taseessa on edellisiltä tilikausilta kertynyttä ylijäämää vuodelta 2018 hyväksytyn tilinpäätöksen jälkeen 11.336.392,46 euroa.

Vuodelta 2019 laadittu tilinpäätös osoittaa tilikauden tulokseksi -98.326,51 euroa.

Tilikauden alijäämä -98.326,51 euroa vähennetään taseen edellisten tilikausien ylijäämästä kuluvan vuoden kirjanpidossa.

16.3 Talouden tasapainottaminen

Usean ylijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen vuoden 2019 tilinpäätös muodostui alijäämäiseksi. Vaikka tilinpäätöksen alijäämä jäi alle 100.000 euron ja Isonkyrön kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää, jatketaan tarkkaa taloudenpitoa edelleen.

TOTEUTUMISVERTAILU

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutusvertailussa seurataan toiminnallisten tavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista.

Tehtäväalueille annetut tavoitteet ovat sitovia tavoitteita sekä mittareina, suoritemäärinä, tunnuslukuina että sanallisina tavoitteina.

Talousarviossa 2019 sitovat erät on päätetty seuraavasti:

- Investointiosa: investointikohteittain menot. Toimivaltaisella viranomaisella on erikseen merkityissä hankkeissa valtuus tarkistaa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa.
- Käyttötalousosa: tehtäväalueen toimintatulot ja toimintamenot, pois lukien tukipalveluyksikkö, jossa toimintamenot. Tehtävätasolle annetut tavoitteet ovat sitovia tavoitteita sekä mittareina, suoritemäärinä, tunnuslukuina että sanallisina tavoitteina. Vesihuoltolaitoksen kohderahoitteisen tehtävän käyttötalousosassa sitova erä on Tilikauden tulos. Talousarviossa on sitovia tehtäväalueiden meno-, tulo- ja nettomenomäärärahat. Tämä tarkoittaa sitä, että menomäärärahan käytön edellytyksenä on, että myös arvioidut tulot saadaan. Investoinneissa sitova taso on investointikohteittain menot. Talousarvioon merkityt määrärahat ovat käytettävissä ainoastaan talousarviovuoden aikana.

Isonkyrön kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2019 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2019–2021 kokouksessaan 8.11.2018 § 37. Talousarvio vuodelle 2019 hyväksyttiin 35.921 euroa ylijäämäisenä. Vuoden 2019 aikana talousarvion investointiosaan tehdyt muutokset on esitetty investointien toteutumisessa.

Talousarviossa 2019 valtuustoon nähden sitoviin eriin sisältyvät myös sisäiset tulot ja menot, joten toteutusvertailu esitetään samalla tavalla.

17 STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kunnanvaltuusto hyväksyi 14.11.2019 § 35 talousarvion 2020 ja taloussuunnitelman vuosille 2020–2022. Samassa yhteydessä hyväksyttiin päivitetty kuntastrategia 2025, jossa näkyy nyt myös kunnan uusi slogan ”Isokyrö – Elämä suurempi”.

Kuntastrategian missio: ”Elämää suurempi Isokyrö on itsenäinen ja ihmisläheinen kunta, joka huolehtii asukkaistaan laadukkailla palveluilla sekä mahdollistaa viihtyisän elämisen, asumisen ja yrittämisen.”

Visio: ”Elämää suuremmassa Isossakyrössä eläminen ja yrittäminen on Suomen parasta.”

Strategian painopisteet ovat edelleen mission ja vision mukaiset yrittäminen ja eläminen. Näitä painopisteitä tukemassa ovat voimavarat ja toimintaympäristö. Em. neljästä elementistä muodostuu strategian kokonaisuus. Jokaisessa neljässä elementissä on strategiset tavoitteet sekä niistä johdetut yksittäiset palvelupaukset. Strategian osa-alueisiin sisältyvistä palvelupauksista konkreettisimpana tilinpäätösvouden aikana toteutui liikuntahallin rakentaminen (valmistui tilinpäätösvouden jälkeen). Yritysvaikutusten arviointimenettely otettiin käyttöön. Lääkäritasoisia terveydenhuoltopalveluita oli hyvin saatavilla edelliseen vuoteen verrattuna.

18 KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimielin: Kunnanhallitus

Toiminta-ajatus:

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kunnanvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja käyttää sen puhevaltaa.

Kunnan luottamustoimielimistä kunnanvaltuusto, tarkastuslautakunta ja kunnanhallitus sekä sen asettamat toimikunnat ja jaostot kuuluvat yleishallinnon ja talouden tehtäväalueelle. Keskeisimpiä tehtäviä ovat kunnanvaltuuston ja -hallituksen asioiden valmistelu ja täytäntöönpano sekä asianhallinta, puhelinvaihteen hoitaminen ja neuvonta sekä kunnan talous-, henkilöstö- ja tietohallinto.

Yleishallinnon ja talouden tehtäviin kuuluvat kunnan yleis-, talous-, työsuojelu-, henkilöstö- ja tietohallinto sekä lakisääteisten vaalien järjestelytehtävät.

Työterveyshuollon ja tyky-toiminnan sekä kohdentamattomien eläkemenoperusteisten KUEI-maksujen kustannukset on keskistetty yleishallinnon ja talouden tehtäväalueelle.

Tehtäväalueen asiakaspalveluiden ostoihin kuuluvat pelastustoimen tehtävät, jotka hankitaan alueelliselta pelastuslaitokselta sekä maaseutuelinkeinoviranomaisen palvelut, jotka ostetaan Seinäjoen kaupungilta. Lakisääteisten vaalien ennakoäänestyksen, koti- ja laitosaäänestyksen ja varsinaisen vaalipäivän käytännön järjestelyt. Vaaleista tiedottaminen ja vaalihenkilöiden kouluttaminen.

18.1 Yleishallinto ja talous

Kustannuspaikat 10000-11500, 13100

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Toimielinten ja palvelualueiden palvelu hallinto-, talous-, henkilöstö-, ja tietohallintoasioissa. Vaalien järjestäminen vaalilain ja säädösten mukaan aikataulussaan.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Talousarvio valmistuu ajallaan, viimeistään joulukuussa	12/2019		12/2019	11/2019	-
Talouden ajantasainen kuukausiraportointi	1/kk		1/kk	1/kk	-
Talouden osavuosisikatsaukset; tammi-huhti ja tammi-elo	2 kpl/v		2 kpl/v	2 kpl/v	-

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimivat tietojärjestelmät, häiriöt yli 60 min.	0		0	0	-
2019 Eduskuntavaalit, äänestysaktiivisuus suurempi kuin eduskuntavaaleissa 2015	>71,8 %		>71,8 %	73,5 %	+ 1,7 %-yks.
2019 Europarlamenttivaalit, äänestysaktiivisuus suurempi europarlamenttivaaleissa 2014	>43,2 %		>43,2 %	41,0 %	-2,2 %-yks.
Kehityskeskusteluiden toteuttaminen 100 %	100 %		100 %	100 %	-
Koulutuspäiviä/hlö (vak.+ määräaik. 31.12.)	2		2	3	

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Yleishallinnon ja talouden vaikuttavuustavoitteet on saavutettu. Talousarvio ja tilinpäätös valmistuivat ajallaan, talousarvio 2020 hyväksyttiin jälleen jo kunnanvaltuuston veroprosenttikokouksessa. Kuukausiraportointi on ollut säännöllistä ja osavuosisraportit ovat valmistuneet ajallaan. Maksuvalmius on pidetty tyydyttävänä, tilinpäätösvuoden aikana nostettiin kaksi talousarviolainaa investointien rahoittamiseksi. Kunnan taseeseen kertyy hieman alijäämää tilikaudelta 2019, mutta kertynyttä ylijäämää jää yli 11 miljoonaa euroa.

Tilinpäätösvuonna järjestettiin sekä eduskuntavaalit että europarlamenttivaalit. Molemmissa vaalisalaisuuden turvaamiseksi keskusvaalilautakunta päätti yhdistää Lehmäjoen äänestysalueen ennakoöänet varsinaisen vaalipäivän ääniin. Eduskuntavaaleissa äänestysaktiivisuus ylitti edellisten eduskuntavaalien aktiivisuuden, mutta europarlamenttivaaleissa jäätin edellisten europarlamenttivaalien äänestysaktiivisuudesta. Molemmat vaalit järjestettiin keväällä 2019, joten vaaliväsymyksen saattoi vaikuttaa äänestysaktiivisuuteen.

Sisäistä viestintää on kehitetty pitämällä mm. esimiespalavereita ja osastopalavereita säännöllisesti. Viestintäohje uudistettiin 2019. Ulkoista viestintää on kehitetty mm. pitämällä säännöllisiä tiedotustilaisuuksia. Kunnan markkinointistrategian mukainen uusi ilme otettiin käyttöön, samalla uudistettiin kunnan nettisivut. Kunnan näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa kehitettiin edelleen.

Tietojärjestelmät ovat pääsääntöisesti toimineet hyvin ja niissä ei ollut vuonna 2019 yli 60 minuuttia kestäviä häiriöitä.

Palvelualueen henkilöstökulut toteutuivat budjetoitua alhaisempana mm. kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen kokouspalkkiokulujen budjetoitua alhaisemman toteutuman vuoksi. Toimikuntien kokouksia pidettiin sen sijaan suunniteltua enemmän.

Kehityskeskustelut toteutuivat hallinto- ja elinkeinopalveluissa 100 % ja osaston sisäisiä palavereita on pidetty säännöllisesti. Koulutuksissa on käyty tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan, osa koulutuksista on toteutettu verkkokoulutuksina. Kehityskeskusteluiden ja koulutuspäivien toteutuminen muilla palvelualueilla on esitetty niiden tehtäväalueiden toteutumavertailussa.

Henkilöstöhallinnon sähköistäminen saatiin päätökseen vuonna 2019. Henkilökunnan työ-etuudet pysyivät entisellään. Tyky-päivä jäi toteuttamatta vähäisen ilmoittautumismäärän takia. Marraskuussa järjestettiin koko henkilökunnan yhteinen vuosijuhla. Työterveyshuollon palvelut on ostettu 1.1.2017 alkaen Seinäjoen Työterveys Oy:ltä. Hallintopalveluissa säästöt syntyivät henkilöstökulujen lisäksi mm. pelastuslaitoksen ja maaseutuhallinnon kulujen budjetoitua alhaisempana toteutumana.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Kunnanhallituksen, sen jaoston tai toimikunnan ja viranhaltijoiden päätöksistä ei ole valitettu. Talous- ja henkilöstöhallinnon tositteet on tarkastettu systemaattisesti sekä pistokokein. Kunnanviraston neuvonnan kassa on tarkastettu säännöllisesti. Kunnan maksuvalmius on pysynyt tyydyttävänä. Korkoriskiä on vähennetty sitomalla lainat kiinteisiin korkoihin.

	TA 2019	Muu -tos	TA 2019 +muutos	Toteu- tuma 2019	Poikkeama- summa	Käyt- -tö %
00000110 Yleishallinto ja talous						
TUOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	48.000		48.000	108.605,96	-60.605,96	226,3
TOIMINTAKULUT	-1.753.490		-1.753.490	-1.576.911,15	-176.578,85	89,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1.705.490		-1.705.490	-1.468.305,19	-237.184,81	86,1
Rahoitustuotot ja -kulut				-21,92	21,92	-100
VUOSIKATE	-1.705.490		-1.705.490	-1.468.327,11	-237.162,89	86,1
Poistot ja arvonalentumiset	-4.534		-4.534	-19.352,40	14.818,40	426,8
TILIKAUDEN TULOS	-1.710.024		-1.710.024	-1.487.679,51	-222.344,49	87
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1.710.024		-1.710.024	-1.487.679,51	-222.344,49	87

Toimielin: Elinkeino- ja kaavoitusjaosto

18.2 Elinkeinopalvelut

Toiminta-ajatus:

Elinkeinotoimen keskeinen tehtävä on neuvonnan järjestäminen toimiville ja aloittaville yrityksille, kaavoitus- ja maankäyttöasioiden valmistelu, tonttitarjonnasta huolehtiminen, hyvän yritysilmaston ylläpito ja kunnan markkinointi sekä matkailun kehittäminen.

Kustannuspaikat 12000–12010

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Elinkeinoelämän kehittämisen keskeisenä tavoitteena on yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen. Yritysneuvonnan painopiste on perusneuvonnan lisäksi sukupolvenvaihdoksissa ja muissa yritystoiminnan siirroissa toiminnan jatkajalle. Yksityistä palvelutuotantoa vahvistetaan ja valmennetaan toimimaan maakunnan palveluntuottajina.

Markkinointistrategian tavoitteena on lisätä kunnan vetovoimaisuutta ja näin kasvattaa asukkaiden, yritysten sekä matkailijoiden määrää. Lisäksi markkinointiviestinnällä kehitetään paikallista asukas- ja yritysilmapiiriä sekä suhteita sidosryhmiin ja verkostoihin. Markkinointistrategia valmistuu vuoden 2019 aikana. LED-taululla valtatien varressa saadaan sekä kunnalle että yrityksille lisänäkyvyyttä.

Yrittäjäkasvatus on osa lukion ja perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Yrittäjyyskasvatuksen työkaluilla kannustetaan nuoria työllistämään itsensä ja näin luomaan Isoonkyröön uusia palveluita ja työpaikkoja.

Lisäksi kunta pitää aktiivisesti yhteyttä kunnassa toimiviin yrityksiin tekemällä mm. henkilökohtaisia yritysvierailuja sekä järjestämällä yrittäjille suunnattuja tilaisuuksia.

Kunta harjoittaa aktiivista elinkeinopoliittista yhteistyötä muun muassa VASEK Oy:n, Osuuskunta Viexpon, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, maakuntaliittojen, yrittäjä- ja tuottajajärjestöjen, YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n yhteistyön kautta. Yhteistyö pitää sisällään seudun markkinoinnin sekä yhteisen edunvalvonnan tehtäviä. Myös kunnan muut palvelualueet toteuttavat oman sektorinsa osalta yrityksiin suunnattua neuvontaa ja tiedottamista tarpeen mukaan.

Kuntalaisten hyvinvointia koskevien tavoitteiden toteutuminen:

Työllisyystilanne heikentyi hieman edellisen vuoden loppuun verrattuna. Yritysneuvonnan painopisteenä on ollut yrittäjien osaamisen kasvattaminen sekä aktivointi omistaja- ja sukupolvenvaihdoksiin liittyen. Yhteistyössä Isonkyrön yrittäjien kanssa on yrittäjiä kannustettu yritystukien hyödyntämiseen. Yritysneuvoja on ollut tavattavissa kunnantalolla ilman ajanvarausta kuukausittain, tämän kysyntä on kuitenkin ollut vähäistä. Syyskuussa järjestettiin kunnantalolla VASEK:in yrittäjältä, jossa asiaa yritystuista, yrittäjän sopimuksista sekä vinkkejä markkinointiin. Yrittäjäjärjestön kanssa pidettiin yhteinen kehittämispalaveri syyskuussa. Toukokuussa järjestettiin asunto- ja tonttipäivä. Asuntoalueilla toteutettiin tonttikampanjoita: 110 € tontteja sekä Peipposen tonttien alennetut hinnat. Tonttimarkkinoinnin painopiste oli sähköisissä kanavissa, sosiaalisessa mediassa ja LED-taululla. Tervajoen asemakaavan muutos ja laajennus on kesken. Markkinointistrategia valmistui kesäkuussa ja se jalkautettiin henkilöstölle sekä luottamushenkilöille. Markkinointitoimenpiteitä aloitettiin määrärahojen puitteissa.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Isonkyrön työttömyysaste (31.12.)	<7		<7	7,1	+0,1
Yrityskanta	400		400	410	+10
Tuotantotavoitteet					
Yrityskäynnit, omat	20		20	19	-1
Yrityskäynnit, Vasek Oy	130		130	58	-72

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Uusia yrityksiä on perustettu 30 kpl (15 kpl vuonna 2018) ja lakkautettu 20 kpl (20 kpl vuonna 2018). Uusperustanta oli vilkasta, mm. useampi terveydenhuoltoalan toimija aloitti. VASEKin yrityskontakteja on ollut 106 kpl (168 kpl vuonna 2018) 65 eri yritykseen (99 vuonna 2018). VASEKin yritysneuvontaresurssit ovat v.2019 olleet vähäisemmät, joka heijastuu osaltaan laskeneessa kontaktointimäärässä.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Toiminnassa on noudatettu sisäisen valvonnan ohjetta.

	TA 2019	Muutos	TA 2019 +muutos	Toteutuma 2019	Poikkeama-summa	Käyttö %
00000120 Elinkeinopalvelut						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	6.360		6.360	7.253,48	-893,48	114
TOIMINTAKULUT	-195.840		-195.840	-181.495,94	-14.344,06	92,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-189.480		-189.480	-174.242,46	-15.237,54	92
VUOSIKATE	-189.480		-189.480	-174.242,46	-15.237,54	92
TILIKAUDEN TULOS	-189.480		-189.480	-174.242,46	-15.237,54	92
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-189.480		-189.480	-174.242,46	-15.237,54	92

Toimielin: Perusturvalautakunta

Toiminta-ajatus:

Tehtäväalue sisältää perusturvalautakunnan, vanhus- ja vammaisneuvoston työskentelyn. Toiminta-ajatuk-
sena on edistää kuntalaisten sosiaalista ja terveydellistä hyvinvointia sekä järjestää taloudellisesti tarpeen
mukaisia palveluja.

18.3 Perusturvan hallinto

Kustannuspaikat 30000

Tilivelvollinen: Perusturvajohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Hallinnon tehtävänä on sosiaalipalvelujen ja toimeentuloturvan suunnittelu, ohjaus ja palvelujen kehittäminen
sekä vahva yhteistyö perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toteuttajien kanssa palvelujen suunnitte-
lussa, kehittämisessä sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteensovittamisessa.

Kuntalaisten hyvinvointia koskevien tavoitteiden toteutuminen:

Sosiaalipalvelun alueella on tehty rakennemuutoksia palvelujen tarjonnan ja kustannustehokkuuden paranta-
miseksi.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muu- tokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Päätöksen pitävyyttä oi- keusasteissa seurataan toteutuvat 99 %	99	0	99	99	0
Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien määrä Isossaky- rössä	25	0	25	33	+8
Henkilöstöä koskevat tavoitteet					
Kehityskeskustelujen toteu- tuminen 100 %	100	0	100	100	0
Koulutuspäivät/hlö (vak+määräaika 31.12.)	3	0	3	3,87	+0,87

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

E-P:n sote- ja maakuntauudistukseen osallistuttiin sosiaalipalvelujen osalta, kunnes kyseinen uudistus päättyi.
Valtakunnallinen sote-ratkaisun sisältö ja aikataulu eivät ole varmistuneet. Vapaaehtoinen sote-kuntayhtymä
valmistelu myös lopetettiin. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksen suunnittelu alkoi. Hoivaosastoa
koskeva suunnitteluraha on hyväksytty vuoden 2020 investointeihin. Sijaisten saatavuuteen on pyritty
vaikuttamaan mm. rekrytointitapahtumaan osallistumalla ja yhteistyöllä Sarastiarekry Oy:n kanssa.

Sijaisten saatavuus on osin todella haastavaa. Vakinaisten toimien ja virkojen täyttö on myös haastavaa, koska hakijoita ei aina ole. Isonkyrön kuntaa työntajana markkinoidaan positiivisia asioita esiintuoden joka päiväisissä keskustelussa eri tahojen kanssa. Opiskelijat ja sijaiset ovatkin antaneet mm. hyvää palautetta perusturvan eri palvelualueista.

Kaikissa toimipisteissä täydennyskoulutusta toteutettiin henkilöstön esittämien toiveiden ja tarpeiden mukaisessa laajuudessa. LifeCare- ja ensiapukoulutukset lisäsivät koulutuspäivien tavoiteltua määrää. Työurien pidentämistä ja työssäjaksamista on tuettu työajanmuutoksilla yhteistyössä työterveyden ja työntekijän kanssa. LifeCare tietojärjestelmä on otettu käyttöön ikäihmisten palveluissa. Perhekeskusmallia on kehitetty yhdessä muiden palvelualueiden kanssa. Hoitoketjujen toimivuutta on edistetty. Vuonna 2019 perusturvalautakunta käsitteli yhden oikaisuvaatimuksen sekä kaksi kantelua. Kaksi kuntien välistä asumispalvelumaksuun ja päivätoiminnan maksuun liittyvää hallintoriitaa on hallinto-oikeudessa. Vanhusneuvosto kokoontui viisi kertaa ja vammaisneuvosto kerran. Ulkoista viestintää on pyritty edistämään mm. lisäämällä ulkoista näkyvyyttä ja sisäistä viestintää kehitetty työpaikkapalavereiden avulla. Kaikki vuonna 2019 Isonkyrön kunnan alueelle hakeneet yksityiset palveluntuottajat on hyväksytty sosiaalipalveluntuottajiksi.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu puutteita. Sisäistä valvontaa on tehostettu omavalvontasuunnitelmilla, työpaikkapalavereilla, muilla kehittämispalavereilla, ohjeistuksilla sekä päätöksentekokäytäntöihin huomiota kiinnittämällä.

	TA 2019	Muu- tos	TA 2019 +muutos	Toteu- tuma 2019	Poik- keama- summa	Käyt- tö %
00000300 Perusturvan hal- linto						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTAKULUT	-49.172		-49.172	-50.817,32	1.645,32	103,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-49.172		-49.172	-50.817,32	1.645,32	103,3
VUOSIKATE	-49.172		-49.172	-50.817,32	1.645,32	103,3
Poistot ja arvonalentumiset						
TILIKAUDEN TULOS	-49.172		-49.172	-50.817,32	1.645,32	103,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-49.172		-49.172	-50.817,32	1.645,32	103,3

Toimielin: Perusturvalautakunta

Toiminta-ajatus:

Sosiaalipalvelujen tehtäväalueeseen kuuluvat: kotipalvelu, asumispalvelut, laitoshoido ja sosiaalityö. Sosiaalipalvelut edistävät ja ylläpitävät asiakkaidensa ja yhteisön sosiaalista turvallisuutta, toimintakykyä, suoriutumista ja osallisuutta. Sosiaalitoimi tuottaa tai järjestää tarpeelliset peruspalvelut tarkoituksen mukaisesti ja taloudellisesti sekä ehkäisee ja vähentää elämänlaatua rajoittavia haittoja ja sosiaalisia riskitekijöitä.

18.4 Sosiaalipalvelut

Kustannuspaikat 31110-31510

Tilivelvollinen: Perusturvajohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Perusturvalautakunta vastaa kuntien vastuulle säädettyjen sosiaalipalveluiden järjestämisestä

Kuntalaisten hyvinvointia koskevien tavoitteiden toteutuminen: Kuntien vastuulle säädettyt sosiaalipalvelut on tuotettu lain edellyttämällä tavalla.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Sosiaalipalvelujen määrärajojen toteutuminen:					
•Kiireellisen avun tarve arvioidaan välittömästi, toteutuu 100%	100	0	100	100	0
•Erityistä tukea tarvitsevan avuntarpeen selvitys aloitetaan viimeistään 7.pvänä yhteydenotosta ja selvitys valmistuu 3kk sisällä	7/3	0	7/3	7/3	0
•Palvelutarpeen arvioinnit myös muilla valmistuu 3kk sisällä	3	0	3	3	0
Säännöllisen kotipalvelun piirissä 13% 75-vuotta täyttäneistä	>13	0	>13	12,79	-0,21
Omaishoidon tuen piirissä 5% 75-vuotta täyttäneistä	5	0	5	+6,3	+1,3
Yli 75-vuotiaita tehostetussa palveluasumisessa 5-6%	5	0	5	5,0	0

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Yli 75-vuotiaista pitkäaikaisessa laitoshoidossa 3%/asiakasmäärä	<3	0	<3	2,2	-0,8
Hoivaosasto käyttöaste 93%	93	0	93	85	-8,0

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Uusi Lapsenhuoltolaki astui voimaan 1.12.2019. Työntekijät ovat osallistuneet erilaisiin Sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluryhmiin, joista osa jatkaa uudistuksen kaaduttuakin. Perhekeskusmallia on rakennettu yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien, terveydenhuollon, poliisin, seurakunnan ja MLL:n kanssa. SosiaalEffica -asiakaskirjausjärjestelmän käyttöönottoon ja Kantaan siirtymistä valmisteltiin yhdessä muiden Etelä-Pohjanmaan kuntien kanssa.

Sosiaalipalveluissa on pysytty lain määräämissä määräajoissa paitsi lastensuojelun osalta muutamassa asiassa. Lastensuojeluun palkattiin määräaikainen sosiaaliohjaaja. Lapsi- ja perhepalveluun ilmoituksia tuli ennätyskelliset 190 kpl. Uusi sosiaalityöntekijän virka perustettiin.

Omaishoidontuensaajia on ollut keskimäärin 61/kk. Omaishoitotuen ns. jonoa ei ole. Kotipalvelua saivat kaikki sitä hakeneet ja sitä tarvitsevat ikäihmiset. Kotipalveluun perustettiin kaksi uutta lähihoitajan toimea. Rai:n hankinta (toimintakykymittari) on edennyt.

Vuonna 2019 palvelukotiin hakemuksia oli yhteensä 27 kpl ja myönteisiä päätöksiä tehtiin 17 kpl. Palvelukodissa on myös alle 75-vuotiaita asukkaita. Palvelukotiin ei ole jonoa. Hoivaosaston käyttöaste jäi tavoitteesta, koska palveluita pystyttiin tarjoamaan ikäihmisten kotiin enemmän. Hoivaosastolla on kahden ja kolmen hengen huoneita. Ikäihmisten palvelujen odotusaikojen seuranta julkaistiin kaksi kertaa vuodessa. Hoivaosaston muuttaminen tehostetuksi asumispalveluksi on saatu suunnittelurahaa.

Lastensuojelussa tehtiin yksi kiireellinen ja yksi avohuollon sijoitus. Huolto, tapaamiset ja elatusasiat saatiin pääsääntöisesti neuvoteltua lastenvalvojan luona. Lastensuojelun avopuolen menot ylittyivät, asiakasmäärä on suuri ja osa tarvitsee tehostettua tukea. Kotipalvelussa, palvelukodissa ja hoivaosastolla palkkakulut ylittyivät, koska on palkattu sijaisia vuosi- ja sairauslomien ajaksi. Asumispalveluissa tulokertymä oli arvioitua alhaisempi.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu puutteita. Työntekijöiden kanssa on käyty kehittämiskeskustelut 100%. Uudet työntekijät on perehdytetty tehtäviinsä ja kunnan toiminnan tavoitteisiin. Työntekijöiden kanssa pidetään säännöllisiä kehittämis- ja/tai työpaikkapalavereita. Kustannuspaikkojen vastuuhenkilöt, laskujen asiataarkastajat ja heidän varahenkilöt valitaan vuosittain. Sähköinen työajanseuranta on käytössä. Työntekijöiden tehtävänkuvaukset päivitetään vuosittain.

	TA 2019	Muu -tos	TA 2019 +muutos	Toteutuma 2019	Poik- keama- summa	Käyt- tö %
00000311 Sosiaalipalvelut						
TUOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	1.018.500		1.018.500	1.002.170,07	16.329,93	98,4
TOIMINTAKULUT	-7.388.816		-7.388.816	-7.585.673,39	196.857,39	102,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-6.370.316		-6.370.316	-6.583.503,32	213.187,32	103,3
Rahoitustuotot ja -kulut						
VUOSIKATE	-6.370.316		-6.370.316	-6.583.503,32	213.187,32	103,3
Poistot ja arvonalentumiset	-3.540		-3.540	-29.752,32	26.212,32	840,5
TILIKAUDEN TULOS	-6.373.856		-6.373.856	-6.613.255,64	239.399,64	103,8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-6.373.856		-6.373.856	-6.613.255,64	239.399,64	103,8

Toimielin: Perusturvalautakunta

Toiminta-ajatus:

Toimeentuloturvan tehtäväalueeseen kuuluvat: toimeentulotuki, kuntouttava työtoiminta ja Kelalle maksettavat pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatukien kuntaosuudet. Toimeentulotuen tarkoituksena on turvata henkilön tai perheen vähintään välttämätön toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä.

18.5 Toimeentuloturva

Kustannuspaikat 032010, 032011 ja 032012

Tilivelvollinen: Perusturvajohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Tavoitteena on toimeentulotukihakemusten lakisääteisten käsittelyaikojen noudattaminen, tarvittaessa hakemusten täytön opastaminen ja oikeusasteissa kestävien päätösten teko. Tavoitteena on myös aktiivisella yhteistyöllä eri tahojen, erityisesti työvoimaviranomaisen, kanssa löytää vaihtoehtoisia ratkaisuja korvaaman passiivisen toimeentulotuen.

Kuntalaisten hyvinvointia koskevien tavoitteiden toteutuminen: Toimeentuloturva on tuotettu lain edellyttämällä tavalla.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muu- tokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Toimeentulotukipäätökset tehdään 7 arkipäivän sisällä, toteutuu 100%:sesti	100	0	100	100	0

Kiireellisissä tilanteissa toimeentulotukipäätös tehdään kahden arkipäivän sisällä yhteydenotosta, toteutuu 100%:sesti.	100	0	100	100	0
Toimeentulotuki, euroa/ asukas	<65	0	<65	62,49	-2,51
Gini-kerroin: tuloeromittari, mitä suurempi Gini-arvo, sitä epätasaisempi tulojako on isokyröläisten keskuudessa (0-100).	25,1	0	25,1	24,1	-1,0
Kunnan osittain maksaman työmarkkinatuen piirissä olevien 300 pv- alle 1000 pv työttömänä olleiden määrä pysyy alle 20:ssä	<20	0	<20	19	-1
Kunnan osittain maksaman työmarkkinatuen piirissä olevien yli 1000 pv työttömänä olleiden määrä pysyy ka alle 17	<17	0	<17	<17	0
Lisäpalkkatukipäätökset	3	0	3	2	-1
Työmarkkinatuen kuntaosuus €/asukas	42	0	42	34,30	-7,70

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Kunnassa on tehty täydentävän ja ennaltaehkäisevän toimeentulotukipäätökset ajallaan. Kunnan Kelalle maksuma ns. sakkoraha on pysynyt maltillisena. Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen on ollut tehokasta sosiaalitoimen, etsivän nuorisotyöntekijän ja TE-toimiston asiantuntijan toimesta. Lisäksi teknisen palvelualueen palkkaama henkilö on toiminut yhdyshenkilönä kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden ja työtehtävien välillä. Kuntoutuksen asiakastyöryhmässä on ollut myös terveydenhuollon edustaja mukana. Monialaiset- ja aktivointisuunnitelmat tehtiin yhdessä asiakkaan kanssa ja pyrittiin löytämään vaihtoehtoisia ratkaisuja pitkittyneelle työttömyydelle. Työllisyystilanne on mennyt parempaan suuntaan. Kunnan ja yhdistysten kuntouttavan työtoiminnan kohteiden lisäksi Arpeettiin osoitettiin niin monta kuntouttavaan työtoimintaan oikeutettua kuin sinne voitiin ottaa, 50% isokyröläisistä asiakkaista oli alle 29-vuotiaita. Tuloero isokyröläisten välillä on Gini-kertoimen mukaan keskimääräistä pienempi kuin koko maata verrattaessa. Kunnan myöntämää lisäpalkkatukea sai kaksi henkilöä. Sosiaalityöntekijä työllisti Kelan ja asiakkaiden väliset näkemyserot. Täydentävää toimeentulotukea ei ole käytetty niin paljon kuin siihen varattiin määrärahaa. Kuntouttavan työtoiminnan tuloja on saatu enemmän kuin arvioitiin. Aktivointiaste on ollut kuntouttavan työtoiminnan osalta erinomainen.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäisessä valvonnassa ei havaittu puutteita. Toimeentulotukeen on lautakunnan hyväksymä ohjeistus.

	TA 2019	Muu -tos	TA 2019 +muutos	Toteutuma 2019	Poik- keama- summa	Käyt- -tö %
00000320 Toimeentuloturva						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	10.000		10.000	23.589,16	-13.589,16	235,9
TOIMINTAKULUT	-293.000		-293.000	-255.754,78	-37.245,22	87,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-283.000		-283.000	-232.165,62	-50.834,38	82
VUOSIKATE	-283.000		-283.000	-232.165,62	-50.834,38	82
TILIKAUDEN TULOS	-283.000		-283.000	-232.165,62	-50.834,38	82
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-283.000		-283.000	-232.165,62	-50.834,38	82

Toimielin: Perusturvalautakunta

Toiminta-ajatus:

Terveydenhuollon tehtäväalue sisältää perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon. Perusterveydenhuollon palvelut tuottaa Seinäjoen kaupunki ja erikoissairaanhoidon palvelut Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri. Terveydenhuolto edistää ja ylläpitää terveyttä ja toimintakykyä sekä vahvistaa kuntalaisen omaa vastuuta terveyden edistämässä ja sen ylläpitämässä kaikissa ikäryhmissä.

18.6 Terveydenhuolto

Kustannuspaikat 34020, 34030 ja 34110

Tilivelvollinen: Perusturvajohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Perusturvalautakunta seuraa sairaanhoidon ja terveydenhuollon palvelujenkäyttöä ja kehitystä sekä hoidonporrastusta. Varsinaiset toimintaan liittyvät tavoitteet sisältyvät terveyskeskuksen ja sairaalan suunnitelmiin.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Kelan sairastavuusindeksi	100	0	100	109,2	+9,2
Terveydenhuollon edistämiskäytännön (TEA) perusterveydenhuollossa, pistemäärä	73	0	73	80	+7
Erikoissairaanhoidon sakkopäivät	0	0	0	7	+7
Terveyskeskuksen vuodeosastopäivät	2300	0	2300	2328	+28
Psykiatrisen sairaanhoitajan asiakkaita	124	0	124	146	+22
Seuraavat vertailut; Isokyrö/kokomaa: Perusterveydenhuollon avohuollon kaikki lääkärikäynnit/1000 asukasta	1565	0	1565	1110/1167	-455
Aikuisten mtt avohoitokäynnit/1000 18-v täyttänyttä	230	0	230	334,6/559,1	+104.6
Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät/ 1000 asukasta	90	0	90	171/195,8	+81

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Terveydenhuollon edistämiseksi viisarin eli TEA-viisarin mukaan terveydenedistämiseksi on noussut verrattuna vuoteen 2018. Aikuisten mielenterveystyön avohoidon käynnit ovat lähellä koko maan keskiarvoa. Psykiatrian laitoshoidon päivät ovat hieman kasvaneet, yksittäiset asiakkaat voivat hoitopäivien määrällä vaikuttaa tähän asiaan. Lääkäritilanne parani vuonna 2019. Vuoden aikana tehostettiin edelleen terveyskeskuksen vuodeosastojen ja Isonkyrön hoivaosaston yhteistoimintaa siten, että asiakkaiden siirtymistä jatkohoitoon kotikuntaan seurattiin tiiviisti. Kertomusvuonna hoitopäiviä oli Seinäjoen terveyskeskuksen vuodeosastolla 2328 hoitopäivää ja vuonna 2018 vastaavasti 1864 hoitopäivää. Terveyskeskuksen vuodeosastolla voi olla 20-100 -vuotiaita isokyröläisiä. Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannusten muutos edelliseen vuoteen oli +15,3%. Selitys määrärahojen ylitykseen: Erikoissairaanhoidon menot ylittyivät huomattavasti, koska mm. avohoitokäynnit ja hoitopaketit kasvoivat. Erikoisaloista ortopedia ja vatsataudit menot ovat kasvussa. Terveyskeskusläheteiden määrä pysyi samantasoisena kuin vuonna 2018, mutta ilman lähetettä tulleiden määrä kasvoi rajusti (yli 230 %) verrattuna vuoteen 2018.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäisessä valvonnassa ei havaittu puutteita.

	TA 2019	Muu -tos	TA 2019 +muutos	Toteutuma 2019	Poik-keama-summa	Käyt-tö-%
00000340 Terveydenhuolto						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTAKULUT	-9.563.907		-9.563.907	-10.039.786,03	475.879,03	105
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9.563.907		-9.563.907	-10.039.786,03	475.879,03	105
VUOSIKATE	-9.563.907		-9.563.907	-10.039.786,03	475.879,03	105
Poistot ja arvonalentumiset	-13.704		-13.704	-13.704,84	0,84	100
TILIKAUDEN TULOS	-9.577.611		-9.577.611	-10.053.490,87	475.879,87	105
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9.577.611		-9.577.611	-10.053.490,87	475.879,87	105

Toimielin: Sivistyslautakunta

Toiminta-ajatus:

Sivistyspalveluiden tavoitteena on turvata Isonkyrön kunnan varhaiskasvatuksen ja opetuspalveluja käyttäville lapsille ja nuorille tasavertaiset mahdollisuudet suoriutua jatko-opinnoistaan sekä tukea kuntalaisten henkistä kasvua ja hyvinvointia järjestämällä varhaiskasvatuksen ja koulutuspalvelujen lisäksi aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä hankkimalla musiikki- ja taideopetusta sekä aikuiskoulutuspalveluja.

18.7 Varhaiskasvatus ja opetus

Kustannuspaikat: 40000, 31000 – 31033, 40100 – 41110

Tilivelvollinen: Johtava rehtori

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Sivistyspalvelut luo edellytykset elinikäiselle oppimiselle ja elämänhallinnalle tuottamalla kuntalaisille laadukkaita varhaiskasvatus-, esiopetus-, perusopetus- ja lukiokoulutuspalvelut, järjestämällä aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä hankkimalla musiikki- ja taideopetusta sekä aikuiskoulutuspalveluja ja ammatti- ja kansalaisopetusta. Sivistyspalvelut hankkii kuntalaisille aikuiskoulutuspalveluja Seinäjoen koulutuskuntayhtymän ja Vaasa-Opiston palvelutarjonnasta.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Päiväkoti, kokopäivähoitopaikat/käyttöaste 30.12.	35/100 %	-	35/100 %	34	-1
Ryhmäperhepäivähoitokodit, kokopäivähoitopaikat/käyttöaste 30.12.	52/100 %	-	52/100 %	55	+3
Kotiperhepäivähoito, kokopäivähoitopaikat/käyttöaste 30.12.	28/100 %	-	28/100 %	34	+6
Varhaiskasvatuksen kokopäivähoitopaikan hinta max. €/hoitopaikka	10.500	-	10.500	12.142	+1.642
Avoin perhetupa, paikkahinta max. €/lapsi	1.600	-	1.600	1.931	+331
Hinta perusopetuksessa (0-9 ml. erit.op.) max. €/opp.	7.850	-	7.850	7.663	-187
Hinta lukio-opinnoissa, max. €/opisk.	7.800	-	7.800	7.650	-150

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
60 % oman kunnan ikäluokasta lukioon	60 %	-	60 %	63 %	+3
Vaasa-Opistolle maksetun kuntaosuuden säilyminen ennallaan	100 %	-	100 %	100 %	
Tuotantotavoitteet					
Turvallisuus- ja pelastussuunnitelmien päivittäminen ja pelastautumisharjoitukset kaikilla kouluilla väh. kerran lukuvuodessa, varhaiskasvatuksessa vuosittain	tot.	-	tot	tot.	
Opiston toteutuneet kurssit	100 %	-	100 %	87 %	-13 %
Henkilöstöä koskevat tavoitteet					
Varhaiskasvatus ja opetus Kehityskeskustelujen toteuttaminen 100 %	100 %	-	100 %	100 %	
Varhaiskasvatus: Koulutuspäiviä/hlö (vak.+määräaik. 31.12.)	2	-	2	2	
Opetus: Koulutuspäiviä lakisääteisten lisäksi /hlö (vak. + määräaik. 31.12.)	1	-	1	1	

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Uusi varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön, varhaiskasvatustoimintaa kehitettiin hankkeiden ja oman toiminnan kautta. Varhaiskasvatuksen kehittämishankkeiden toteuttaminen yhdessä Laihian kunnan ja kirjastojen kanssa. Kehittämishankkeet onnistuivat hyvin ja mm. koulutustarjonta oli monipuolista. Kirjasto-hanke päättyi vuoden lopussa. Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeeseen saatiin rahoitus ja toteuttaminen käynnistettiin. Liikunnan ilo näkyy positiivisena varhaiskasvatuksessa sekä perheille suunnatuissa toiminnoissa.

Daisy-sovellus on täysimääräisesti käytössä, mutta laajentaminen avoimen kerhotoimintaan ei ollut hyödyllistä toiminnan vähyyden vuoksi. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa päädyttiin käyttämään pääasiassa Vilma-sovellusta.

Orismalan ryhmiksen ryhmäkoon pienentäminen ei pyrkimyksistä huolimatta onnistunut. Keskustan alueen tilajärjestelyt saatiin kuntoon, sillä lisäpaikkoja toi yksityinen Loikka -päiväkoti. Varhaiskasvatuspalvelujen monipuolistuminen on hyvä markkinointiarvo. Palvelusetelitä yksityiseen päiväkotiin on myönnetty 69 kpl (12/2019). Varhaiskasvatuksen kokopäivähoitopaikan hinta kasvoi, kun omaa toimintaa ei voitu sopeuttaa samassa tahdissa kuin palvelusetelien kysyntä kasvoi. Lisäksi haastaviin lapsiryhmiin jouduttiin palkkaamaan lisähenkilöstöä.

Isonkyrön kunta hyväksyttiin Unicefin lapsiystävällinen kunta –malliin, varsinainen kehittämistyö alkaa vuonna 2020.

Kielen varhentamishanketta toteutettiin kevään 2019 varhaiskasvatuksessa ja luokilla 0.-2. Syyslukukaudella hanke muuttui uuden Kielten tutoropettajatoiminta –hankkeen myötä enemmän luokanopettaja-aineenopettaja –yhteistyöksi.

Perus- ja lukio-opetuksessa opetussuunnitelmien tavoitteisiin on päästy. Yrittäjyys –valinnaisainetta on tarjottu myös yhdeksäsluokkalaisille ja ryhmä on aloittanut toimintansa. 1.8.2019 voimaan tulleen lukiolain velvoitteet erityisopetuksen tarjoamisesta ja ohjauksen lisäämisestä. Lukion opetussuunnitelmatyö on aloitettu yhteistyössä Kauhavan, Lapuan, Härmän, Evijärven, Alajärven ja Vimpelin lukioiden kanssa.

Tieto- ja viestintäteknikan käyttö on vakiintunut opetukseen, yhteisopettajuutta on kehitetty tutor –opettaja-hankkeen puitteissa. Tietoteknisiä laitteita on päivitetty leasing –sopimuksilla yläkouluun ja Kykkälän kouluun. Kehittämishankkeet ovat toteutuneet suunnitellusti perusopetuksessa: Kielten tutoropettajatoiminta, Tutor –opettaja toiminnan kehittäminen, Kerhotoiminta ja Liikkuva koulu ja lukio-opetuksessa: Liikkuva opiskelu, lukio-opintojen uudistuminen ja Erasmus + –hankkeet

Kyrönmaan lukio on mukana Opinlakeudessa kartoittamassa ja suunnittelemassa yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa. Urheilulinjan seurayhteistyön kehittäminen ei toteutunut suunnitellusti henkilöstömuutosten vuoksi, mutta harjoitusmahdollisuuksia pystyttiin vahvistamaan ja tukemaan mm. yhteistyöllä Painovoimalan ja Kyrönmaan PowerClubin kanssa.

Kansainvälisyystoiminta laajeni, sillä poikkeuksellisesti käynnissä oli kaksi Erasmus + –hanketta. Yhteistyökoulut olivat Belgiasta, Latviasta, Saksasta, Italiasta, Portugalista ja Espanjasta. Lisäksi toteutettiin leirikoulu Roomaan ja myös vaihdossa olevia opiskelijoita vieraili lukiolla.

Erityisopetukseen perustettiin kaksi uutta erilaista pienryhmää tarvelähtöisesti. Oppilas- ja opiskelijahuoltohenkilöstön tilanne oli hyvä koulupsykologin ja nuorisokuraattorin tehtävien ollessa täytettynä.

Koulukiusaamiseen puututtiin monin tavoin, mm. perustettiin pienryhmä, tilannetta kartoitettiin kyselyillä, pidettiin teemaviikkoja, puututtiin kaikkeen havaittuun kiusaamiseen, kouluissa kävi vierailijoita.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäisen valvonnan ohjeita on noudatettu varhaiskasvatuksen ja opetuksen palvelualueella ja siihen kiinnitetään huomiota kaikessa toiminnassa mm. omavalvontasuunnitelmilla ja työpaikkapalaverilla.

	TA 2019	Muu -tos	TA 2019 +muutos	Toteutuma 2019	Poikkeama-summa	Käyttö %
00000401 Varhaiskasvatus ja opetus						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	530.884		530.884	596.893,72	-66.009,72	112,4
TOIMINTAKULUT	-8.448.163		-8.448.163	-8.470.235,75	22.072,75	100,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-7.917.279		-7.917.279	-7.873.342,03	-43.936,97	99,4
Rahoitustuotot ja -kulut				-12,11	12,11	-100
VUOSIKATE	-7.917.279		-7.917.279	-7.873.354,14	-43.924,86	99,4
Poistot ja arvonalentumiset	-22.040		-22.040	-39.282,83	17.242,83	178,2
TILIKAUDEN TULOS	-7.939.319		-7.939.319	-7.912.636,97	-26.682,03	99,7
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-7.939.319		-7.939.319	-7.912.636,97	-26.682,03	99,7

Toimielin: Sivistyslautakunta

Toiminta-ajatus:

Sivistystoimi järjestää kunnan asiointikykydityksen.

18.8 Joukkoliikenne

Kustannuspaikat 41210

Tilivelvollinen: Johtava rehtori

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Sivistyspalvelut järjestää asiointikuljetuksia viidellä eri reitillä: Orismalassa, Lehmäjoella, Tervajoella, Tuuralassa ja Naarajoella.

Sivistyspalvelut edistää kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla kuntalaisille asiointipalveluja

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Asiointikykydityksen järjestäminen määrärahojen puitteissa	100 %	-	100 %	94 %	-6%

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Asiointikuljetusta järjestetty kaikilla viidellä reitillä kuntalaisten kuljetustarpeet huomioiden.

	TA 2019	Muutos	TA 2019 +muutos	Toteutuma 2019	Poikkeama-summa	Käyttö %
00000412 Joukkoliikenne						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTAKULUT	-22.000		-22.000	-20.684,54	-1.315,46	94
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-22.000		-22.000	-20.684,54	-1.315,46	94
VUOSIKATE	-22.000		-22.000	-20.684,54	-1.315,46	94
TILIKAUDEN TULOS	-22.000		-22.000	-20.684,54	-1.315,46	94
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-22.000		-22.000	-20.684,54	-1.315,46	94

Toimielin: Hyvinvointilautakunta

Toiminta-ajatus:

Hyvinvointilautakunnan tehtävänä on edistää kunnan strategiassa määriteltyjä tavoitteita erityisesti kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta sekä vastata kunnan kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluista sekä muusta näistä säädettyjen lakien tarkoittamasta toiminnasta.

18.9 Hyvinvointipalvelut

Kustannuspaikat 042000-043120

Tilivelvollinen: Kirjasto- ja vapaa-aikatoimenjohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut antavat kaikille kuntalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden kirjallisuuden ja kulttuurin harrastamiseen, tiedonhankintaan sekä opiskeluun, mikä vahvistaa henkistä hyvinvointia ja ehkäisee syrjäytymistä.

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on vapaa-ajan toiminnan suunnittelu ja tarjoaminen. Monipuolinen nuorisotyö, terveystiikunnan tukeminen sekä ennaltaehkäisevän ja korjaavan etsivän nuorisotyön tekeminen.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoiminnan monipuolistaminen ja tukeminen myönnettävillä toiminta-avustuksilla.

Isonkyrön nuorisovaltuusto on itsenäinen, poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton toimijataho, johon kuuluu kahdeksan 13-23 -vuotiasta nuorta, jotka ovat kiinnostuneita vaikuttamisesta ja omasta ympäristöstään. Nuorisovaltuusto toimii yhteistyössä nuorten, nuorisopalveluiden ja kunnallisten päättäjien kanssa nuorten elinolojen parantamiseksi. Se tuo myös nuorten mielipiteen julki eri lautakunnissa.

Kuntalaisten hyvinvointia koskevien tavoitteiden toteutuminen:

Eepos-kirjastokimppaan kuulumisen myötä kirjastosta lainattava aineisto on laaja, eikä kirjaston oman kokoelma tarvitse olla niin valtava, kun aineistoa on saatavilla helposti kirjastokimppaan kuuluvalta muilta kirjastoilta. Tämä palvelee erityisesti opiskelijoita, sekä muita hieman harvinaisempia aineistoja tarvitsevia asiakkaita. Perinteisen lainaustoiminnan ja koululaisten kirjaston käyttökoulutusten lisäksi kirjastossa on järjestetty erilaisia tapahtumia, kuten esimerkiksi satutunteja ja kirjailijavierailuja sekä näyttelyitä eri kohde- ja ikäryhmille vauvasta vaariin. Seinäjoen kaupungin kirjastoauto palveli isokyröläisiä Kylkkälän ja Valtaalan pysäkkien osalta. Vuoden 2019 lopulla kirjastoon tehtiin asennuksia omatoimikirjaston käyttöönottoa varten, joka mahdollistaa käytösäännöt hyväksyneiden asiakkaiden kirjaston käyttämisen joka päivä klo 7-21, riippumatta virkailija-aukioloajoista. Omatoimiajan vaikutus kirjaston kävijä- ja lainamääriin selviää vuoden kuluttua.

Kirjastoon on ollut myös ulkopuolisten tahojen mahdollista tulla pitämään maksuttomasti omia tilaisuuksiaan. Yhteispalvelupiste kirjastossa on ollut kaikkien kuntalaisten saavutettavissa kirjaston aukioloaikoina. Kirjasto toimi myös vaalien ennakkoäänestyspaikkana eduskuntavaaleissa ja eurovaaleissa.

Kulttuuripalvelut ovat järjestäneet monipuolisia kulttuuritapahtumia eri kohderyhmille huomioiden eri ikäiset osallistujat. Kunnassa tarjottavaa kulttuuritarjontaa ovat lisänneet myös mm. kolmannen sektorin toimijat, joille on jaettu avustuksia.

Kunnan vapaa-aikapalveluihin on panostettu lisäämällä henkilöresursseja palkkaamalla liikunnanohjaaja sekä kaksi nuoriso-ohjaajaa. Nuorisotilat ovat olleet auki 2-3 iltana viikossa siten, että eri ikäryhmille on ollut omat aikansa, jonka lisäksi nuorisotyöntekijät ovat pitäneet koulupäivystystä yläkoululla sekä läksyhelppiä kirjastolla. Pohjankyrön tilat ovat ongelmalliset esteettömyyden kannalta, sekä suurimman sallitun väkimäärän osalta. Uusia soveltuvia tiloja on pyritty löytämään ja jotka toivottavasti löytyvät vuoden 2020 aikana mahdollisimman pian. Liikunnanohjaaja on järjestänyt monenlaisia liikuntaryhmiä lapsille ja aikuisille kunnan ja myös yksityisten

palveluiden tarjoajien tiloissa. Perinteisiä liikuttavia ohjelmia oli uintikampanjat, kuntoilun moniottelu ja kunnossa kaiken ikää kortit. Liikuntatilat ovat olleet varattuja ja useampi isokyröläinen joukkue on joutunut käymään harjoituksissa naapurikuntien puolella. Uuden Isokyrö Areenan myötä kuljetus kunnan ulkopuolelle vähe-
nee.

Etsivässä nuorisotyössä on tällä hetkellä 24 aktiivista asiakkuutta, joiden lisäksi työntekijä tapaa vuosittain 9. luokkalaista ja on mukana kutsunnoissa. Yhteistyö kunnan sosiaalitoimen, mielenterveystyön, Arpeetin ja TE-toimiston kanssa on koettu hyväksi ratkaisuksi.

Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti ja järjestänyt erilaisia tapahtumia sekä tempauksia. He ovat olleet myös yhteistyötahona seurakunnan laskiaisriehan järjestelyissä. Nuorisovaltuustolla oli myös pakohuonehanke, jossa oli hieman alle 70 osallistujaa kolme päivän aikana. He ovat myös osallistuneet kunnalliseen päätöksentekoon tekemällä aloitteita ja osallistumalla lautakuntatyöskentelyyn.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
lainamäärä/vuosi	83.900	-	83.900	79.565	-4.335
lainamäärä/asukas	17,8	-	17,8	16,7	-1,1
kirjastokäynnit/vuosi (sekä fyysiset että verkkokäynnit)	52.000	-	52.000	(f) 50.458 (v) 15.124	+13.582
kirjastokäynnit/asukas	11,3	-	11,3	11,0	-0,3
kulttuuritapahtumat kpl/osallistujat hlö	18/1.200	-	18/1.200	19/1.155	1/-45
liikuntatapahtumat kpl/osallistujat hlö	20/900	-	20/900	92/991 (9/19-12/19)	+72/91
nuortentapahtumat kpl/osallistujat hlö	150/2.500	-	150/2.500	-/3.339	-/839
liikuntasalien vakiovuorot kpl/viikko	100	-	100	79	-21
liikuntasalien käyttäjämäärät kpl/v	35.000	-	35.000	-	-
uimahallin kävijämäärä hlö	18.000	-	18.000	18.749	+749
uimahallin tapahtumat	22	-	22	8	-14
etsivän nuorisotyön Sovari (sosiaalisen vahvistumisen mittari) -asiakaskyselyn teettäminen	kyllä	-	kyllä	kyllä	

Henkilöstöä koskevat tavoitteet	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
kehityskeskustelujen toteutuminen	100 %	-	100 %	100 %	
koulutuspäiviä/hlö	2	-	2	4	+2

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Kirjaston lainamäärät ovat hieman nousseet edellisestä vuodesta, niin perinteisen kuin e-aineistojenkin osalta. Tämä siitäkin huolimatta, että lainaajien määrä on pudonnut vuoden 2018 hieman yli 1800 lainaajasta vuoden 2019 vajaaseen 1600 lainaajaan. Vaikka lainamäärät kasvoivat, niin lainausmäärissä ei päästy aivan asetettuihin tavoitteisiin. Fyysisiä käyntejä kirjastossa oli reilut 500 edellisvuotta vähemmän, mutta verkkokäyntejä puolestaan reilut 2000 enemmän.

Kulttuuritapahtumien osalta tavoitteet toteutuivat kutakuinkin ennakkoidusti.

Liikuntasalien vakiovuorojen määrä jää tavoitteiden alle, mutta se johtuu tilastointitavasta, koska esimerkiksi seuran varaamalla aikavälillä tiedetään harjoittelevan samana iltana useampia seuran eri ryhmiä. Omien liikuntatilojen käyttöaste on ollut korkea ja tilat varattu etenkin arki-iltoina täyteen. Useampi joukkue on joutunut hankkiman vuoroja myös kunnan ulkopuolelta rajallisen salikapasiteetin takia. Uusi Isokyrö Areena tulee vähentämään harjoitus- ja pelikyytejä kunnan ulkopuolelle.

Liikuntapalveluihin palkattiin syksyllä ohjaaja, joka on pitänyt eri ikäisille osallistujille ryhmäliikuntaa, pienryhmätoimintaa ja järjestänyt tapahtumia. Tilastossa näkyvät luvut järjestettyjen tapahtumien ja osallistujamäärien suhteen ovat syyskuusta vuoden loppuun.

Nuorisotilakysymys on kesken, mutta työntekijäresurssia on kasvatettu vuoden aikana ja toimintaa on järjestetty nuorisotilojen lisäksi tapahtuma- ja retkimuotoisesti. Pohjankyrön talolla on käynyt tammi-kesäkuun ja syys-joulukuun aikana 3024 käyntikertaa nuokkarilla. Nuorisotiloilla on ollut ikäluokille omat vuorot 3.-luokkalaista ylöspäin. Nuorisotoiminnan erillisiä tapahtumia ja retkiä toteutui 8 kpl, joissa oli yhteensä 315 osallistujaa. Läksyhelppi-kerho on järjestetty kirjastolla tiistai-iltapäivisin. Kerhojen ja nuorisotilojen aukiolopäivien lukumäärä ei ole erikseen eritelty. Lisäksi nuorisotyöntekijät ovat olleet mukana koulujen ryhmätyöspäivillä ja pähkipäivillä.

Uimahallin kävijämäärät kasvoivat hieman edellisvuodesta ja saavutti tavoitteensa, joten tammikuun ja elokuun kuntalaisille tarjotut pari ilmaista uintikertaa ovat varmasti innostaneet asiakkaita käymään uimassa muutenkin useammin. Uimahallin tapahtumamäärä tavoitteesta on jääty selvästi, mutta tapahtumiin ei ole kirjattu erikseen esimerkiksi uimakouluja, koululaisten uinteja tai erilaisia ja eri järjestäjien vesijumppia.

Toimintatuotot ovat jääneet noin 5 % budjetoiduista tuotoista. Tähän suurimpana yksittäisenä selittäjänä on postipakettien liittyvän maksukäyttäytymisen muuttuminen. Omatoimikirjastoon liittyvät investoinnit saatiin toteutettua pitkälti hankerahoituksen avulla.

Ulkoisten menojen osalta tarkan taloudenpidon ansiosta menot jäivät ennakoitua pienemmiksi.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Lautakunnassa on käsitelty osavuositarkastukset ja ajankohtaiset asiat säännöllisesti.

Kehityskeskusteluissa otettu huomioon hyvinvointipalvelujen lisäksi koko kunnan strategia ja tavoitteet sekä yhteistyö eri sektoreiden välillä. Henkilövaihdoksista johtuen perehdytyksessä on ollut puutteita, mihin on

kuitenkin kiinnitetty huomiota ja ohjeistusta pyritty parantamaan. Lautakunta on tarkentanut kokouksessaan 19.11.2019 tekemiään päätöksiä 14.1.2020.

	TA 2019	Mu- u- tos	TA 2019 +muutos	Toteutuma 2019	Poik- keama- summa	Käyt- tö %
00000420 Hyvinvointi- palvelut						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	346.642		346.642	330.207,88	16.434,12	95,3
TOIMINTAKULUT	-1.430.398		-1.430.398	-1.350.476,70	-79.921,30	94,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1.083.756		-1.083.756	-1.020.268,82	-63.487,18	94,1
Rahoitustuotot ja -kulut				-1,3	1,3	-100
VUOSIKATE	-1.083.756		-1.083.756	-1.020.270,12	-63.485,88	94,1
Poistot ja arvonalentumiset	-8.550		-8.550	-3.828,54	-4.721,46	44,8
TILIKAUDEN TULOS	-1.092.306		-1.092.306	-1.024.098,66	-68.207,34	93,8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1.092.306		-1.092.306	-1.024.098,66	-68.207,34	93,8

Toimielin: Tekninen lautakunta

Toiminta-ajatus:

Tehtäväalueelle kuuluvat

Teknisen toimen taloussuunnittelu ja hallintotehtävät.

Tiehallinnon viranomaistehtävät.

Kunnan rakennushankkeiden, kunnallistekniikan ja tiestön rakennuttaminen.

Kunnan metsäomaisuudesta huolehtiminen.

Keskustan ylijäämämaiden läjitysalueen ylläpito.

Romuajoneuvojen siirrot, haltuun ottaminen ja hävittäminen.

Kunnan omistaman kiinteistöosakeyhtiön isännöinti- ja huoltomiespalvelut.

Kunnan suoraan omistamien asuntojen vuokraus.

Kunnan omistamien viljelysmaiden vuokrauksen hoitaminen

18.10 Teknisen toimen hallinto ja kiinteistöt

Kustannuspaikat 50000 - 50510, 54010 - 56010

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Ylläpidetään kiinteistöjä kustannustehokkaasti ja tarjoten käyttäjille mahdollisimman terveelliset ja viihtyisät työskentelyolosuhteet sekä vuokrataan ihmisille laadukkaita ja viihtyisiä kerros- ja rivitaloasuntoja. Kunnan omistamia viljelymaita vuokrataan alueen viljelijöille. Huolehditaan kunnan omistamien metsien hyvinvoinnista hakkuiden ja nuorten metsien hoidon muodossa. Seurataan suljetun kaatopaikan valumia ja tehdään toimenpiteitä tarvittaessa. On hankittu uusi ylijäämämaiden vastaanottopaikka. Toimintaan liittyvä suunnittelu ja rakentaminen hankitaan pääosin ostopalveluna.

Kuntalaisten hyvinvointia koskevien tavoitteiden toteutuminen:

Investointihankkeiden toteutuksessa on huomioitu kuntalaisten tarpeet. Osa tarpeista on lainsäädännön edellyttämiä ja osa kunnan oman harkinnan mukaisesti toteutettuja hankkeita.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Kunnossapidettävät tilat hm ²	Max 752	-	Max 752	752	
Ylläpitokustannusten nousu %	6,5 %	-	6,5 %	3,5 %	-3,0 %
Asunto-osakkeiden vuokrausaste	>88 %	-	>88 %	72 %	-16 %
Kaatopaikkanäytteet, raja-arvojen ylitys kpl	0	-	0	0	
Nuoren metsän hoito, vähintään 20 ha/a	>20	-	>20	24	+4

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kehityskeskustelujen toteuttaminen 100 %	100 %	-	100 %	100%	-
Koulutuspäiviä/hlö (vakinaiset ja määräaik.)	2,5	-	2,5	2,0	-0,5

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Kulunut vuosi on ollut positiivisessa mielessä poikkeuksellisen vilkas. Taloudellisestikin merkittävät investoinnit, laajat kirjalliset selvityshankkeet perustehtävien ohella, ovat työllistäneet merkittävästi koko toimialueen henkilöstöä. Teknisellä palvelualueella jo pitkään kaivattua lisäresurssia on saatu, kun keväällä saatiin täytettyä insinöörin toimi. Insinöörin tehtäviin on teknisen palvelualueen tehtävien lisäksi kuulunut kunnan tietoturvakastavien tehtävät ja työsuojelupäällikön tehtävät sekä tehtäviä rakennustarkastuksen ja ympäristötoimen alueilla. Palvelualueelle asetettujen tavoitteiden mittareita on uudistettu vuodelle 2019.

Henkilökunnan koulutukseen on suhtauduttu kannustavasti, joskaan koulutustavoite ei kaikilta osin ole toteutunut tavoitteen mukaisesti.

Investointikohteiden rakennuttamistehtävät on Isokyrö Areenaa lukuun ottamatta, hoidettu oman henkilöstön toimesta. Asiantuntijapalveluja on ostettu konsulteilta tarpeen mukaan.

Suljettujen kaatopaikkojen valumien seuranta on jatkettu suunnitelman mukaisesti. Lisäksi on perustettu uusi maankaatopaikka.

Metsiä on hoidettu metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Kuluneen vuoden aikana on Metsänhoitoyhdistys Etelä-Pohjanmaan ja Isonkyrön kunnan kesken tehty sopimus kunnan metsien suunnitelmallisesta hoidosta.

Kiinteistöjen ennakoivat huolto- ja korjaustoimenpiteet on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Kiinteistöjen tarkoituksenmukaista energian kulutusta on seurattu aktiivisesti.

Kuluneen vuoden aikana toiminta-alueelle on laadittu; Katuverkoston peruskorjausohjelma korjausvelan määrittämiseksi, Hulevesien hallinta- ja taloussuunnitelma, Kiinteistöjen kunnossapidon pitkäntähtäimen suunnitelma vuosille 2019–2025 (PTS) sekä Vesihuoltolaitoksen varautumis- ja riskienhallintasuunnitelma. Vesihuollon kehittämissuunnitelman lisäksi yksityisteiden hoitojärjestelyjen ja kustannusten selvittäminen eivät valmistuneet määrätyssä aikataulussa ja niiden valmistuminen on siirtynyt kuluvalle vuodelle.

Kunnan omistamat vapaat vuokra-asunnot ovat olleet tarjolla vuokralle. Asuntojen kuntoa ja viihtyisyyttä on parannettu peruskorjausten yhteydessä. Asunnoissa on jouduttu tekemään suunniteltua laajempia korjauksia. Vuokrausasteessa ei saavutettu tavoitetta.

Teknisen toimen hallinto ja kiinteistöt tehtäväalueen toimintakulut ovat ylittyneet. Palvelualueen sisällä nämä ylitykset muodostuvat kaatopaikka ja jätehuollon sekä kiinteistötoimen ja teknisen lautakunnan toimintakuluista.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäisessä valvonnassa ei ole huomattu puutteita. Toimenpiteiden dokumentointia on kehitetty mm. tuomalla työmaakokousten pöytäkirjat teknisen lautakunnan saataville GambitDocs:n.

Tekninen lautakunta on käsitellyt osavuosisraportit kokouksissaan ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti. Lisäksi lautakunnan jäsenille on lähetetty toteumaraportit. Määräaikaiset ja vakinaiset työntekijät on perehdytetty tehtäviinsä. Kehityskeskustelut on pääosin käyty. Kustannuspaikkojen vastuuhenkilöt, laskujen asiatarkastajat ja varahenkilöt päätetään vuosittain.

	TA 2019	Muu- tos	TA 2019 +muutos	Toteu- tuma 2019	Poik- keama- summa	Käyt- tö %
00000500 Teknisen toimen hallinto ja kiinteistöt						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	165.339		165.339	173.428,62	-8.089,62	104,9
TOIMINTAKULUT	-321.755		-321.755	-337.247,09	15.492,09	104,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-156.416		-156.416	-163.818,47	7.402,47	104,7
Rahoitustuotot ja -kulut				-44,97	44,97	-100
VUOSIKATE	-156.416		-156.416	-163.863,44	7.447,44	104,8
Poistot ja arvonalentumiset	-1.692		-1.692	-2.008,32	316,32	118,7
TILIKAUDEN TULOS	-158.108		-158.108	-165.871,76	7.763,76	104,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-158.108		-158.108	-165.871,76	7.763,76	104,9

Toimielin: Tekninen lautakunta

Toiminta-ajatus:

Kunnan hoidossa olevien katujen ja liikennealueiden kunnossapito.
Yksityisteiden kunnossapito.

18.11 Tieasiat ja liikenneväylät

Kustannuspaikat: 52110 - 52310

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Kunnossapidetään liikenneväylät kustannustehokkaasti ja tarjotaan käyttäjille turvalliset liikkumisolosuhteet sekä ennakoitaan korjaustarpeet. Hoidetaan yksityistiet hoitosopimusten mukaisesti ja avustetaan hakemuksesta muita yksityisteitä hakukriteereiden mukaisesti.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Kunnossapidettäviä katuja ja (kvl-väyliä) km	30,7 (5,6)		30,7 (5,6)	30 (6,2)	-0,7 (+0,6)
Kunnossapidettäviä yksityisteitä	74		74	74	
Kadut ja kv-liikenteen väylät, €/km	3.599		3.599	4.204	+605
Kunnossapidettävät yksityistiet 30 kpl, €/km	1.112		1.112	1.455	+343
Avustettavat yksityistiet 25 kpl, €/km	950		950	950	

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Katuverkoston kunnossapito ja perusparantaminen ovat toteutuneet pääosin suunnitellulla tavalla. Kunnossapidossa ylläpito on toteutettu laadittujen kunnossapitonormien mukaisesti. Yksityisteiden avustukset ovat toteutuneet päätösten mukaisesti.

Kuluneen vuoden aikana on valmistunut katuverkoston peruskorjausohjelma sekä hulevesien hallinta- ja taloussuunnitelma

Yksityisteiden hoitojärjestelyjen toimivuus ja kustannukset selvittäminen kunnanhallitukselle ei ole valmistunut. Selvitys valmistunee vuonna 2020.

Kuluneen vuoden aikana hulevesiverkostoja on rakennettu Tervajoella Peipoostentielle ja asematien poikkikauduille sekä keskustajamassa kaavateiden rakentamisen yhteydessä mm. Lapinmäen asuntoalueelle ja Marttilantie-Piiloluolantien alueille. Hulevesilaskelmat esitetään liitetietojen lopussa.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäisessä valvonnassa ei ole huomattu puutteita. Toimenpiteiden dokumentointia on kehitetty mm. tuomalla työmaakokousten pöytäkirjat teknisen lautakunnan saataville GambitDocs:n.

Tekninen lautakunta on käsitellyt osavuosisraportit kokouksissaan ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti. Lisäksi lautakunnan jäsenille on lähetetty toteumaraportit. Määräaikaiset ja vakinaiset työntekijät on perehdytetty tehtäviinsä. Kehityskeskustelut on pääosin käyty. Kustannuspaikkojen vastuuhenkilöt, laskujen asiatarkastajat ja varahenkilöt päätetään vuosittain.

	TA 2019	Muu- tos	TA 2019 +muutos	Toteutuma 2019	Poik- keama- summa	Käyt- tö %
00000520 Tieasiat ja liikenneväylät						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	15.000		15.000	14.256,46	743,54	95
TOIMINTAKULUT	-274.588		-274.588	-301.502,38	26.914,38	109,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-259.588		-259.588	-287.245,92	27.657,92	110,7
Rahoitustuotot ja -kulut				-5,12	5,12	-100
VUOSIKATE	-259.588		-259.588	-287.251,04	27.663,04	110,7
Poistot ja arvonalentumiset	-311.198		-311.198	-336.863,36	25.665,36	108,2
TILIKAUDEN TULOS	-570.786		-570.786	-624.114,40	53.328,40	109,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-570.786		-570.786	-624.114,40	53.328,40	109,3

Toimielin: Tekninen lautakunta

Toiminta-ajatus:

Talousveden tuottaminen ja jakelu sekä jätevesien pois johdattaminen puhdistettavaksi.

18.12 Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: 53010 - 53120

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Turvaa hyvälaatuisen talousveden saannin ja huolehtii verkostojen, vesilaitoksen sekä jätevesipumppaamojen toiminnasta, kunnossapidosta että rakentamisesta mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Talousveden laatu-poikkeamat, kpl	0 kpl	-	0 kpl	0 kpl	0 kpl
Talousveden jakeluhäiriöiden (yli 60 min) määrä, kpl	0 kpl	-	0 kpl	4 kpl	+4 kpl
Vuotovesien määrä <10%	< 10 %	-	< 10 %	29 %	+19 %
Tunnuslukuja:					
Vesijohtoverkoston pituus km	seurattava, ei tavoitearvoa	-	seurattava, ei tavoitearvoa	388,7 km	-
Vesijohtoverkoston liittyneitä	seurattava, ei tavoitearvoa	-	seurattava, ei tavoitearvoa	2.196 kpl	+13 ed. vuoteen verrattuna
Viemäriverkoston liittyneitä	seurattava, ei tavoitearvoa	-	seurattava, ei tavoitearvoa	1.141 kpl	+48
Laskutettu talousvesi, 1000 m ³	seurattava, ei tavoitearvoa	-	seurattava, ei tavoitearvoa	326	-
Talousveden kulutus n. litraa/asukas/vrk				194l/as/vrk	
Laskutettu jätevesi, 1000 m ³				145	

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Palvelutaso on pääosin pystytty säilyttämään. Jakeluhäiriöt ovat olleet ennakoimattomia (ei suunniteltuja huoltokatkoksia). Näiden arviointi on todella vaikeaa, mutta määrä on kohtuullinen huomioiden vesijohtoverkoston ikä ja huolto- ja korjausresurssit. Myös vanhan vesilaitoksen toimintaa on ylläpidetty ja laadukkaan juomaveden toimitusvarmuus on säilynyt kiitettävällä tasolla. Uuden vesilaitoksen rakentaminen on työllistänyt henkilöstöä.

Vuotovesien määrä on poikkeuksellisen suuri. Havaitut putkirikot verkostossa on korjattu mahdollisimman nopeasti.

Palvelualueella on laadittu vesihuoltolaitoksen varautumis- ja riskienhallintasuunnitelma, mutta tavoitteena ollut vesihuollon kehittämissuunnitelma ei ole vielä valmistunut.

Viemäriverkoston on liitetty viemärlaitoksen toiminta-alueella olevia liittämiselvoitetuista kiinteistöistä. Insinööri on opastanut kiinteistön omistajia viemäriin liittymisen järjestelyissä. Uhkasakkomenettely on otettu käyttöön suunnitelman mukaisesti, prosessi on edennyt ja jatkuu kuluvalle vuodelle.

Viemäriverkoston toiminta-alueen muutoksen eteen on tehty selvitystyötä.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäisessä valvonnassa ei ole huomattu puutteita.

Tekninen lautakunta on käsitellyt osavuosisraportit kokouksissaan ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti. Lisäksi lautakunnan jäsenille on lähetetty toteumaraportit. Määräaikaiset ja vakinaiset työntekijät on perehdytetty tehtäviinsä. Kehityskeskustelut on pääosin käyty. Kustannuspaikkojen vastuuhenkilöt, laskujen asiastarkastajat ja varahenkilöt päätetään vuosittain.

	TA 2019	Muu- tos	TA 2019 +muutos	Toteu- tuma 2019	Poik- keama- summa	Käyt- tö %
00000530 Vesihuoltolaitos						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	1.084.610		1.084.610	1.011.256,38	73.353,62	93,2
TOIMINTAKULUT	-629.516		-629.516	-574.976,00	-54.540,00	91,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	455.094		455.094	436.280,38	18.813,62	95,9
Rahoitustuotot ja -kulut	-25.159		-25.159	-6.309,22	-18.849,78	25,1
VUOSIKATE	429.935		429.935	429.971,16	-36,16	100
Poistot ja arvonalentumiset	-297.050		-297.050	-304.157,78	7.107,78	102,4
TILIKAUDEN TULOS	132.885		132.885	125.813,38	7.071,62	94,7
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	132.885		132.885	125.813,38	7.071,62	94,7

Toimielin: Tekninen lautakunta

Toiminta-ajatus:

Tukipalveluyksikkö vastaa kunnan rakennusten, puistojen, leikkipuistojen, uimapaikkojen, ulkoliikuntapaikkojen ym. yleisten alueiden kunnossapidosta ja huollosta sekä toimitilojen järjestämisestä ja vuokraamisesta. Kiinteistöjen poistot sisältyvät sisäisiin vuokriin. Lisäksi tukipalveluyksikkö hoitaa kunnan järjestämät ruokahuollon ateriat sekä palvelusopimuksen mukaiset ylläpito- ja perussiivoukset. Tavoitteena on tuottaa palveluja kustannustehokkaasti. Toimintaa ohjaa mm. valtakunnalliset ravitsemussuositukset.

18.13 Tukipalvelut

Kustannuspaikat: 59000 - 59650

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Tehtäväalueen vastuulle kuuluu: kiinteistöjen ennakkoiva huolto ja kunnossapito, ruokahuollon tuottaminen ja kehittäminen ja kunnan sisäisen siivoustoimen yhtenäistäminen ja kehittäminen.

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Toimintakulut	3.043.684	-	3.043.684	2.910.683	-289.739
Kunnossapidettävät tilat hm ²	24.653	-	24.653	24.653	
Ylläpitokustannukset, euroa/hm ² /a	80,75	-	80,75	81,67	-0,92
Energiaa säästävien investointien määrä	1	-	1	2	+1
Puistoja kpl/ha	16/5,7		16/5,7	16/5,7	
Yleisiä leikkikenttiä kpl	7	-	7	7	
Muut leikkikentät	7	-	7	6	-1
Jääkiekkokaukalot	3	-	3	3	
Ulkoliikunta-alueet/ha	8,35	-	8,35	8,35	

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Omaavontasuunnitelmia noudatetaan kaikissa keittiöissä. Ateriamäärien seuranta on tarkennettu. Henkilöstöä on opastettu ja kannustettu uusiin toimintoihin. Ruokahuollon ja siivouspalvelujen sijaispula on työllistänyt erityisen paljon palvelualueen esimiestä. Sijaispulaan on haettua helpotusta liittymällä Sarastia Rekryn sijaispalvelun käyttäjäksi. Sijaisten saanti on kuitenkin edelleen hyvin haastavaa.

Kiinteistöhuollon toiminnassa on pystytty pääosin suorittamaan kaikki talousarvion sisältämät toimenpiteet. Suunnitelman mukaisten rakennusten käyttövesiputkistoja on uusittu talousarvion mukaisesti. Kiinteistöjen ylläpidossa on huomioitu rakennuksen käyttötarkoitus ja sisäilman laatu kiinteistön tekniikan sallimissa rajoissa. Eritystä huomiota on kiinnitetty myös tarkoituksenmukaiseen energian käyttöön.

Leikkipuistojen turvallisuustarkastukset on tehty kuluneen vuoden aikana. Turvallisuustarkastuksessa havaitut korjaustarpeet tai turvallisuusriskejä aiheuttavat leikkivälineet on poistettu tai korjattu. Puistojen ja viheralueiden hoito on toteutunut suunnitelman mukaan.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäisessä valvonnassa ei ole huomattu puutteita.

Tekninen lautakunta on käsitellyt osavuosisraportit kokouksissaan ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti. Lisäksi lautakunnan jäsenille on lähetetty toteumaraportit. Määräaikaiset ja vakinaiset työntekijät on perehdytetty tehtäviinsä. Kehityskeskustelut on pääosin käyty. Kiinteistöjen kunnossapidosta on huolehdittu ja kiinteistöissä on tarkoituksenmukaiset hälytyslaitteet.

	TA 2019	Muu- tos	TA 2019 +muutos	Toteu- tuma 2019	Poik- keama- summa	Käyt- tö %
00000590 Tukipalvelut						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	3.443.856		3.443.856	3.333.423,99	110.432,01	96,8
TOIMINTAKULUT	-3.043.684		-3.043.684	-2.910.683,89	-133.000,11	95,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	400.172		400.172	422.740,10	-22.568,10	105,6
Rahoitustuotot ja -kulut				-7,56	7,56	-100
VUOSIKATE	400.172		400.172	422.732,54	-22.560,54	105,6
Poistot ja arvonalentumiset	-416.646		-416.646	-467.744,55	51.098,55	112,3
TILIKAUDEN TULOS	-16.474		-16.474	-45.012,01	28.538,01	273,2
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-16.474		-16.474	-45.012,01	28.538,01	273,2

Toimielin: Ympäristölautakunta

Toiminta-ajatus:

Neuvonnan ja ohjauksen, lupakäsittelyn sekä valvonnan avulla edistää terveellistä, turvallista ja ympäristöön sopeutuvaa rakentamista ja ylläpitää rakennetun ympäristön hyvää laatua. Maa-ainesten ottamistoimien valvonta. Jätehuollon neuvonta.

18.14 Rakennustarkastus ja ympäristötoimi

Kustannuspaikat 57010-57020

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Huolehtia, että rakennettu ympäristö toteutetaan ja ylläpidetään terveellisenä, turvallisena ja viihtyisenä voimassa olevia määräyksiä noudattaen.

Kuntalaisten hyvinvointia koskevien tavoitteiden toteutuminen:

Rakennetussa ympäristössä ilmenneisiin epäkohtiin on pyritty puuttumaan asian vaatimalla tarkkuudella.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Rakennusluvut:					
-asuinrakennukset, kpl	22	-	22	28	+6
-muut luvat, kpl	53	-	53	111	+58
Ympäristölupia	2	-	2	1	-1
Käsittelyajat:					
-rakennuslupa, lautakunta, vkoa	4	-	4	n. 4vkoa	0
-rakennuslupa, virkamies-päätös, vkoa	2	-	2	<2 vkoa	0
-ympäristölupa, vkoa	7	-	7	7 vkoa	0

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

1. Rakennuslupakäsittely ja ympäristönsuojelutehtävät on pyritty tekemään joustavasti ja asiakkaiden hankkeiden kiireellisyyttä priorisoiden, kuitenkin tasapuolisuutta unohtamatta.

Viemäriavautushakemusten käsittely on edennyt viivytyksittä. Myös viemärintiin liittyvät pakkotoimiasiat ovat edenneet yksilöllisesti monivaiheisessa prosessissa mahdollisuuksien mukaan.

2. Rakennusjärjestyksen uusiminen on ympäristölautakunnan osalta valmis ja on kunnanhallituksen käsittelyssä. Rajallisten resurssien myötävaikuttamana on päädytty tekemään yhteistyötä muiden lähialueen kuntien kanssa. Näin toimien on paremmat edellytykset saada yhdenmukaisemmat rakennusjärjestykset kuntien

kesken ja myöskin päällekkäistä työtä tehdään vähemmän. Tavoitteena on saada rakennusjärjestys 2020 vuoden aikana voimaan.

3. Kiinteistörekisteriä on saatettu ajantasaiseksi resurssien puitteissa, pääpaino on ollut sijaintitietojen korjaaminen. Kiinteistörekisterissä on yhä puutteita ja palveluntarjoaja on arvioinut tehtävään tarvittavaksi henkilötönmääräksi n. 2 henkilötövuotta.

4. Talousarvion henkilöstökulujen alitus johtuu pääsääntöisesti insinöörin palkkaukseen varatun määrärahan kohdentumisesta arvioitua enemmän teknisen lautakunnan määrärahoihin.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Lautakunnan jäsenille lähetetään vähintään neljästi vuodessa kirjanpitäjän tuloste talousarvion toteutumisesta. Rakennustarkastajan päätöksistä lähetetään tieto jäsenille.

Lautakunnan menoissa on pääsääntöisesti vain pientä vaihtelua, joten neljännesvuosittainen seuranta voidaan katsoa riittäväksi.

	TA 2019	Muu- tos	TA 2019 +muutos	Toteu- tuma 2019	Poik- keama- summa	Käyt- tö %
00000570 Rakennustarkastus ja ympäristötoimi						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	29.800		29.800	27.203,30	2.596,70	91,3
TOIMINTAKULUT	-150.601		-150.601	-129.807,57	-20.793,43	86,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-120.801		-120.801	-102.604,27	-18.196,73	84,9
VUOSIKATE	-120.801		-120.801	-102.604,27	-18.196,73	84,9
TILIKAUDEN TULOS	-120.801		-120.801	-102.604,27	-18.196,73	84,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-120.801		-120.801	-102.604,27	-18.196,73	84,9

Toimielin: Elinkeino- ja kaavoitusjaosto

Toiminta-ajatus:

Maankäyttöön ja maanhankintaan liittyvien tehtävien valmistelu. Yleis- ja yksityiskohtaisen kaavoituksen valmistelu. Rakennuspaikkojen kiinteistönmuodostus.

18.15 Kaavoitus ja mittaus

Kustannuspaikat 58000 – 58100

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus (kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet):

Viihtyisän, turvallisen ja elinvoimaisen fyysisen ympäristön luominen.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteet ja tunnusluvut	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vaikuttavuustavoitteet					
Rakennuspaikkojen myynti	10	0	10	3	-7
Tuotantotavoitteet					
Asemakaavojen hyväksyminen	2	0	2	1	-1

Vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteiden toteutuminen ja perustelut:

Korttelin 110 asemakaavan muutos hyväksyttiin helmikuussa. Asemakaavan muutos ja laajennus Riihitien alueella käynnistettiin. Tervajoen asemakaavaan liittyen tehtiin suunnittelualueella vaadittuja melu- ja tärinämittauksia, liikenteen toimivuustarkasteluja sekä alikulun yleissuunnitelma. Tervajoen asemakaavan valmistelu ei edennyt vielä ehdotusvaiheeseen.

Kattiharjun tuulivoimapuiston osayleiskaava on hyväksytty marraskuussa 2017. Osayleiskaavasta jätetty valitus oli edelleen Vaasan hallinto-oikeuden käsiteltävänä. Myös Tolkin asemakaavasta (II-vaihe) on valitettu hallinto-oikeuteen.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä:

Sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti.

	TA 2019	Muu- tos	TA 2019 +muutos	Toteu- tuma 2019	Poik- keama- summa	Käyt- tö %
00000580 Kaavoitus ja mittaus						
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	1.111		1.111	1.097,93	13,07	98,8
TOIMINTAKULUT	-84.173		-84.173	-76.553,73	-7.619,27	90,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-83.062		-83.062	-75.455,80	-7.606,20	90,8
VUOSIKATE	-83.062		-83.062	-75.455,80	-7.606,20	90,8
Poistot ja arvonalentumiset	-49.570		-49.570	-48.671,56	-898,44	98,2
TILIKAUDEN TULOS	-132.632		-132.632	-124.127,36	-8.504,64	93,6
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-132.632		-132.632	-124.127,36	-8.504,64	93,6

19 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

	Alkuper	TA	TA+	Toteu-	Poikke-
ulk./sis.	TA	muutos	muutos	tuma	ama
Toimintatuotot					
Myyntitulot	3 442	0	3 442	3 275	167
Maksutulot	1 409	0	1 409	1 325	84
Tuet ja avustukset	176	0	176	309	-133
Muut toimintatulot	1 673	0	1 673	1 721	-48
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-11 494	0	-11 494	-11 382	-112
Palvelujen ostot	-17 228	0	-17 228	-17 720	492
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 724	0	-1 724	-1 532	-192
Avustukset muille	-1 617	0	-1 617	-1 562	-55
Muut toimintamenot	-1 586	0	-1 586	-1 715	129
Toimintakate	-26 949	0	-26 949	-27 281	332
Verotulot					
Verotulot	15 178	0	15 178	15 214	-36
Valtionosuudet					
Valtionosuudet	12 992	0	12 992	13 158	-166
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	3	0	3	4	-1
Korkotulot muilta	0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot muilta	25	0	25	120	-95
Korkomenot	-60	0	-60	-12	-48
Muut rahoitusmenot	-25	0	-25	-36	11
Vuosikate	1 164	0	1 164	1 167	-3
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poisto	-1 129	0	-1 129	-1 265	136
Tilikauden tulos					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	35	0	35	-98	133

Verotulojen ja valtionosuuksien erittelyt esitetään tuloslaskelman liitetiedoissa. Tuloveroprosentit, verotettava tulo ja sen muutos on esitetty seuraavassa taulukossa.

Isokyrö, vuosi	Kunnallis- vero-%	Verotettava ansiotulo kunnallisverotuksessa, euroa	Muutos- %
2013	20,50	69 657 877	3,2
2014	21,00	70 380 303	1,0
2015	21,50	70 066 297	-0,4
2016	21,50	69 678 699	-0,6
2017	21,50	68 145 655	-2,2
2018	21,50	69 795 968	2,4
Arvio 2019	21,50	70 563 724	1,1

20 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

INVESTOINTIKOHDE	alkuper. talousarvio	Ta- muutokset	Ta muutosten jälkeen	toteutuma	poikkeama
Tietojärjestelmien kehittäminen					
menot	40 000		40 000	12 122	27 878
tulot					
nettomeno	40 000	0	40 000	12 122	27 878
Maanosto ja -myynti					
menot	100 000		100 000	100 000	0
tulot	50 000		50 000	85 787	-35 787
nettomeno	50 000	0	50 000	14 213	35 787
3D tulostin					
menot	12 000		12 000	9 300	2 700
tulot					
nettomeno	12 000	0	12 000	9 300	2 700
Kuulutusjärjestelmän uusiminen					
menot	10 000		10 000	9 991	9
tulot				0	0
nettomeno	10 000	0	10 000	9 991	9
Opetuslaitteiden ja kaluston hankinta					
menot	15 000		15 000	15 000	0
tulot					
nettomeno	15 000	0	15 000	15 000	0
Kirjasto					
menot	20 000		20 000	9 734	10 266
tulot					
nettomeno	20 000	0	20 000	9 734	10 266
Vesilaitos					
menot	1 550 000		1 550 000	1 126 635	423 365
tulot					
nettomeno	1 550 000	0	1 550 000	1 126 635	423 365
Vj.verkoston korvausinv.					
menot	50 000		50 000	31 589	18 411
tulot					
nettomeno	50 000	0	50 000	31 589	18 411
Varaus peruskorjaus hankkeisiin					
menot	20 000		20 000	22 608	-2 608
tulot					
nettomeno	20 000	0	20 000	22 608	-2 608
Tervajoen aseman paikoitusalue					
menot	18 000	10 600	28 600	28 553	47
tulot					
nettomeno	18 000	10 600	28 600	28 553	47
Katuvalaistusinvestoinnit					
menot	28 000		28 000	20 949	7 051
tulot					
nettomeno	28 000	0	28 000	20 949	7 051

INVESTOINTIKOHDE	alkuper. talousarvio	Ta- muutokset	Ta muutosten jälkeen	toteutuma	poikkeama
Päälystystyöt					
menot	83 500		83 500	70 703	12 797
tulot					
nettomeno	83 500	0	83 500	70 703	12 797
Palvelukeskus					
menot	20 000		20 000	20 665	-665
tulot					
nettomeno	20 000	0	20 000	20 665	-665
Koulukeskus					
menot	30 000	0	30 000	24 386	5 614
tulot					
nettomeno	30 000	0	30 000	24 386	5 614
Neuvola/Hammashoitola					
menot	42 000	0	42 000	25 471	16 529
tulot					
nettomeno	42 000	0	42 000	25 471	16 529
Liikuntahalli					
menot	2 950 000		2 950 000	2 690 420	259 580
tulot	600 000		600 000	600 000	0
nettomeno	2 350 000	0	2 350 000	2 090 420	259 580
Piiloluolantien väylä					
menot	150 000	28 000	178 000	173 160	4 840
tulot					
nettomeno	150 000	28 000	178 000	173 160	4 840
Kunnallistekniikan suunnittelu					
menot	30 000		30 000	21 627	8 373
tulot					
nettomeno	30 000	0	30 000	21 627	8 373
Tonttiliittymien rakentaminen					
menot	40 000		40 000	0	40 000
tulot					
nettomeno	40 000	0	40 000	0	40 000
Tervajoen kuivatusverkosto					
menot	75 000		75 000	49 553	25 447
tulot					
nettomeno	75 000	0	75 000	49 553	25 447
Lapinmäen alueen tiestö					
menot	200 000		200 000	139 795	60 205
tulot					
nettomeno	200 000	0	200 000	139 795	60 205
Lapinmäen alueen viemäröinti					
menot	700 000		700 000	488 466	211 534
tulot					
nettomeno	700 000	0	700 000	488 466	211 534

INVESTOINTIKOHDE	alkuper. talousarvio	Ta- muutokset	Ta muutosten jälkeen	toteutuma	poikkeama
Marttilantien kunnallistekniikan rakentaminen					
menot		235000	235 000	229 968	5 032
tulot					
nettomeno	0	235 000	235 000	229 968	5 032
Peippoosen alueen tiestön rakentaminen					
menot	110 000		110 000	102 212	7 788
tulot					
nettomeno	110 000	0	110 000	102 212	7 788
Katujen perusparantaminen					
menot	50 000		50 000	17 140	32 860
tulot					
nettomeno	50 000	0	50 000	17 140	32 860
Tuomaantien ja Kenttätien parannus					
menot	100 000		100 000	68 785	31 215
tulot					
nettomeno	100 000	0	100 000	68 785	31 215
Vesimittarien uusinta etäluettavaksi					
menot	36 000		36 000	34 789	1 212
tulot					
nettomeno	36 000	0	36 000	34 789	1 212
Traktori ja oheistuotteet					
menot	35 000		35 000	34 711	289
tulot					
nettomeno	35 000	0	35 000	34 711	289
Itsepalvelukirjasto					
menot	40 000	-10 000	30 000	19 393	10 607
tulot	20 000	-5 000	15 000	15 000	0
nettomeno	20 000	-5 000	15 000	4 393	10 607
YHTEENSÄ					
menot	6 554 500	263 600	6 818 100	5 597 725	1 220 375
tulot	670 000	-5 000	665 000	700 787	-35 787
nettomeno	5 884 500	268 600	6 153 100	4 896 938	1 256 162

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2019

Tietojärjestelmien kehittäminen

Määrärahalla parannettiin kunnan lähiverkkoa ja äänentoistoa valtuustosalissa.

Maanosto ja -myynti

Sisältää ma-alueiden ostot ja -myynnit.

3D-tulostin

Hankittiin opetuspalveluihin 3D-tulostin.

Kuulutusjärjestelmän uusiminen

Uusittiin koulukeskuksen kuulutusjärjestelmä.

Opetuslaitteiden ja kaluston hankinta

Investointimäärärahalta hankittiin tuoleja ja pöytiä Kyrönmaan lukion ja yläkoulun käyttöön.

Kirjasto

Kirjastoon asennettiin aurinkosuojat. Investointi toteutui suunnitelman mukaan.

Vesilaitos

Kokkokankaan vedenkäsittelylaitoksen rakennustyöt aloitettiin suunnitelman mukaisesti keväällä 2019. Rakennushanke on edennyt sekä rakentamisen että talouden kannalta suunnitelman mukaisesti. Rakentaminen on jaettu vuosille 2019–2020. Vedenkäsittelylaitoksen käyttöönotto ajoittuu keväälle 2020.

Vesijohtoverkoston korvausinvestointi

Pienimuotoista verkoston uusintaa. Toteutunut pääosin suunnitelman mukaan.

Varaus peruskorjaushankkeisiin

Palvelukeskuksessa uusittiin vanhan osan ilmanvaihtokanavien äänenvaimennusta korvaamalla vanhat villakuitua sisältävät vaimentimet uusilla dacron-vaimentimilla. Osakehuoneistossa on tehty vesivahinkokorjauksia sekä virastotalolle hankittu ravintolakalusteita.

Tervajoen aseman paikoitusalue

Tervajoen aseman paikoitusaluetta on laajennettu suunnitelman mukaan. Suunnitelmassa huomiotiin aseman seudun kulttuurihistorialliset arvot. Toteutuksessa parannettiin alueen turvallisuutta lisävalaistuksella. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Katuvalaistusinvestoinnit

Valaistusta toteutettiin Ventäläntielle, Piiloluolantielle sekä Ventäläntiellä (välillä Phjantie–Laurilantie). Toteutunut suunnitelman mukaan.

Päällystystyöt

Asfaltointityö toteutettiin sekoitusjyrsimällä ja asfaltoimalla Tervajoella Asematien viisi poikkikatua sekä asfaltoimalla Taipaleen alueella Vasaratie. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Palvelukeskus

Palvelukeskuksen vesijohtoverkoston uusinnan III-vaihe on toteutunut suunnitelman mukaisesti.

Koulukeskus

Huoltokorjauksia tehty sisällä ja ulkona. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Neuvola/hammashoitola

Ilmanvaihdon parantaminen. Vanha ilmanvaihtokone on korvattu uudella koneella, joka on varustettu tehokkaalla lämmöntalteenotolla. Hoito- ja vastaanottotilojen vanhat ilmalämpöpumput on korvattu uusilla energiataloudellisemmilla laitteistoilla. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Liikuntahalli

Rakennustyöt tontilla käynnistyivät huhtikuussa 2019. Urakan toteutusmuotona KVR-urakka. Rakennushanke edennyt sekä rakentamisen, että talouden kannalta suunnitelman mukaisesti. Rakentaminen on jaettu vuosille 2019–2020, hanke valmistuu alkuvuodesta 2020.

Piiloluolantien väylä

Piiloluolantien kunnallistekniikka rakennettiin nyt kokonaisuudessaan Marttilantien liittymään saakka. Työt toteutettiin kokonaisurakkana yhdessä Marttilantien rakentamisen kanssa. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Kunnallistekniikan suunnittelu

Kunnallistekniikan suunnittelua investointi ja peruskorjauskohteissa. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Tonttiliittymien rakentaminen

Varattua määrärahaa ei kuluneen vuoden aikana käytetty.

Viemäri liittymien rakentaminen uhkasakkomenettelyn seurauksena, talousarvion rajoissa. Hanke työllistänyt normaalia enemmän.

Tuomaantien ja Kenttätien parannus ja Tervajoen kuivatusverkosto

Tuomaantien ja Kenttätien kunnallistekniikan ja kadunparannus toteutettiin kokonaisurakkana yhdessä Tervajoen kuivatusverkon 3-vaiheen kanssa. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Lapinmäen alueen tiestö ja Lapinmäen alueen viemäröinti

Lapinmäen uuden asuntoalueen ensimmäisen vaiheen (Pohjantie-Peltomaantie-Vehnätie) rakentaminen aloitettiin keväällä 2019. Rakennustyöt etenivät aikataulun ja suunnitelmien mukaisesti. Vesijohtoverkon huuhtelut ja alueen viimeistelyt toteutuvat alkukesästä 2020. Kokonaisuus on toteutunut suunnitelman mukaan.

Marttilantien kunnallistekniikan rakentaminen

Marttilantien kunnallistekniikan työt toteutettiin kokonaisurakkana yhdessä Piiloluolantien rakentamisen kanssa. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Peippoosen alueen tiestön rakentaminen

Peippoosen alueen tiestön urakassa rakennettiin pyörätietä välille Kolhontie - Siukuntie kuivatuksineen. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Katujen perusparantaminen

Perusparannusohjelmassa oli Sorrontien ja Airotien risteysalueen perusparannukset. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Vesimittarien uusiminen etäluettaviksi

Isonkyrön vesihuoltolaitos on aloittanut vesimittarien vaihtamisen etäluettaviksi viisi vuotta sitten. Tähän mennessä mittareita on vaihdettu noin 20 prosenttia kokonaismäärästä. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Traktori ja oheislaitteet

Tukipalveluille on hankittu kiinteistön- ja puistoalueiden hoidon tarpeisiin pientraktori. Toteutunut suunnitelman mukaan.

Itsepalvelukirjasto

Kirjastossa toteutettiin itsepalvelukirjasto-hanke.

21 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoituslaskelmaosan toteutuminen					
Ulkoinen	01.01.2019 – 31.12.2019				
	Budjetti 2019	Budjetti muutos-19	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019, 01-12	Käyttö- %
RAHOITUSLASKELMA					
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	1 164 445,00	0,00	1 164 445,00	1 167 039,99	100,22
Tulorahoituksen korjauserät					-100,00
Satunnaiset erät					
Toiminnan rahavirta	1 164 445,00	0,00	1 164 445,00	1 167 039,99	100,22
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-6 554 500,00	-28 600,00	-6 583 100,00	-5 597 725,43	85,03
Rahoitusosuudet investointeihin	620 000,00	-5 000,00	615 000,00	615 000,00	
Pysyvien vast.hyödykkeiden luovutustulot	50 000,00		50 000,00	85 787,00	86,80
Investoinnit yhteensä	-5 884 500,00	-33 600,00	-5 918 100,00	-4 896 938,43	82,75
Toiminnan ja investointien rahavirta yhtee	-4 720 055,00	-33 600,00	-4 753 655,00	-3 729 898,44	78,46
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0,00		0,00	-71 478,11	
Antolainauksen muutokset	0,00		0,00	-71 478,11	
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 370 055,00		3 370 055,00	2 700 000,00	80,12
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-650 000,00		-650 000,00	-450 000,00	69,23
Lainakannan muutokset	2 720 055,00		2 720 055,00	2 250 000,00	82,72
Oman pääoman muutokset	0,00			0,00	-100,00
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.				243,14	-100,00
Saamisten muutos				568 905,02	-100,00
Korottomien velkojen muutos lis +/-väh-				303 996,35	-100,00
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä				873 144,51	-100,00
Rahoituksen rahavirta	2 720 055,00		2 720 055,00	3 051 666,40	112,19
RAHAVAROJEN MUUTOS					
Rahavarojen muutos	-2 000 000,00	-33 600,00	-2 033 600,00	-678 232,04	33,35
Rahavarat 31.12.				3 046 095,30	-100,00
Rahavarat 1.1.				3 724 327,34	-100,00
Nettomuutos	0,00			-678 232,04	-100,00

22 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

Ulk/Sis	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkuper. TA TA	TA+ muutos	Toteu- tuma	Poikke- ama		Alkuper. TA TA	TA+ muutos	Toteu- tuma	Poikke- ama	
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Hallinto-osasto										
Yleishallinto ja talous	1 753	0	1 753	1577	176	48	0	48	109	61
Elinkeino-osasto										
Elinkeinoitoimi	196	0	196	181	15	6	0	6	7	1
Perusturvaosasto										
Perusturvan hallinto	49	0	49	51	-2	0	0	0	0	0
Sosiaalipalvelut	7 389	0	7 389	7586	-197	1019	0	1 019	1002	-17
Toimeentuloturva	293	0	293	256	37	10	0	10	24	14
Terveystuho	9 564	0	9 564	10040	-476	0	0	0	0	0
Sivistysosasto										
Varh.kasvatus ja kunnan koulut.	8 448	0	8 448	8470	-22	531	0	531	597	66
Joukkoliikenne	22	0	22	21	1	0	0	0	0	0
Hyvinvointipalvelut										
Hyvinvointipalvelut	1 430	0	1 430	1350	80	347	0	347	330	-17
Tekninen osasto										
Tekninen toimi	322	0	322	337	-15	165	0	165	173	8
Tieasiat ja liikenneväylät	275	0	275	302	-27	15	0	15	14	-1
Vesihuoltolaitos	630	0	630	575	55	1 084	0	1 084	1 011	-73
Ympäristötoimi										
Rakennustark. ja ymp.toimi	151	0	151	130	21	30	0	30	27	-3
Kaavoitustoimi										
Kaavoitus ja mittaus	84	0	84	76	8	1	0	1	1	0
Tukipalveluyksikkö										
Kiint.uimah.,yl.al.,ruokah. ja siiv.	3 043	0	3 043	2911	132	3 444	0	3 444	3334	-110
Muut rahoituserät										
Yhteensä	33 649	0	33 649	33 863	-214	6 700	0	6 700	6 629	-71
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot										
Kunnan tulovero	0	0	0	0	0	13 686	0	13 686	13 658	-28
Osuus yhteisöveron tuotosta	0	0	0	0	0	608	0	608	627	19
Kiinteistövero	0	0	0	0	0	884	0	884	929	45
Valtionosuudet										
Peruspalvelujen valtionosuus	0	0	0	0	0	12 993	0	12 993	13 197	204
Opetus ja kulttuuritoim.valt.os.	0	0	0	0	0	0	0	0	-241	-241
Verotulomenetysten kompensatio	0	0	0	0	0	0	0	0	202	202
Korkotulot										
Muut rahoitustulot	0	0	0	0	0	3	0	3	5	2
Korkomenot	61	0	61	12	49	25	0	25	120	95
Muut rahoitusmenot	25	0	25	37	-12	0	0	0	0	0
Muut rahoituserät	0	0	0	47	-47	0	0	0	0	0
Yhteensä	86	0	86	96	-10	28 199	0	28 199	28 497	298

Ulk/Sis	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkuper. TA	TA+ muutos	TA+ muutos	Toteu- tuma	Poikke- ama	Alkuper. TA	TA+ muutos	TA+ muutos	Toteu- tuma	Poikke- ama
INVESTOINTIOSA										
Hallinto-osasto										
Asiahallinta ja viestintä	40	0	40	12	28	0	0	0	0	0
Muut osakkeet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maanhankinta	100	0	100	100	0	50	0	50	86	36
Kiinteistöosakkeet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Perusturvaosasto										
Neuvola/Hammashoitola	42	0	42	25	17	0	0	0	0	0
Sivistysosasto										
3D-tulostimen hankinta	12	0	12	9	3	0	0	0	0	0
Koulukeskuksen kuulutusjärj. uusiminen	10	0	10	10	0	0	0	0	0	0
Opetuslaitteiden ja kaluston hankinta	15	0	15	15	0	0	0	0	0	0
Hyvinvointipalvelut										
Kirjasto	40	-10	30	19	11	0	0	0	0	0
Tekninen osasto										
Varaus peruskorjaus hankkeisiin	20	0	20	23	-3	0	0	0	0	0
Vesilaitos	1 550	0	1 550	1127	423	0	0	0	0	0
Vesijohtoverkosto	50	0	50	32	18	0	0	0	0	0
Palvelukeskus	20	0	20	21	-1	0	0	0	0	0
Koulukeskus	30	0	30	24	6	0	0	0	0	0
Liikuntahalli	2 950	0	2 950	2690	260	600	0	600	600	0
Tervajoen aseman paikoitusalue	18	11	29	29	0	0	0	0	0	0
Piiloluolantien väylä	150	28	178	173	5	0	0	0	0	0
Katuvalaistus investoinnit	28	0	28	21	7	0	0	0	0	0
Päälystystyöt	83	0	83	71	12	0	0	0	0	0
Lapinmäen alueen tiestö	200	0	200	140	60	0	0	0	0	0
Lapinmäen alueen viemäröinti	700	0	700	488	212	0	0	0	0	0
Katujen perusparantaminen	50	0	50	17	33	0	0	0	0	0
Peippoosen alueen tiestön rakent	110	0	110	102	8	0	0	0	0	0
Kunnallistekniikka	30	0	30	22	8	0	0	0	0	0
Tonttiliittymien rakentaminen	40	0	40	0	40	0	0	0	0	0
Tuomaantien ja Kenttätien parannus	100	0	100	69	31	0	0	0	0	0
Marttilantien kunnallistekniikan rak	0	235	235	230	5	0	0	0	0	0
Tervajoen kuivatusverkosto	75	0	75	49	26	0	0	0	0	0
Vesimittarien uusinta etäluettavaksi	36	0	36	35	1	0	0	0	0	0
Traktori ja oheistuotteet	35	0	35	35	0	0	0	0	0	0
Itsepalvelukirjasto	20	0	20	10	10	20	-5	15	15	0
Yhteensä	6 554	264	6 818	5 598	1 220	670	-5	665	701	36
RAHOITUSOSA										
Antolainauksen muutokset	0	0	0	71	-71	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0	3 370	0	3 370	2 700	-670
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	650	0	650	450	200	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0	873	873
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0	0	0	0	2000	269	2 269	678	-1 591
Yhteensä	650	0	650	521	129	5 370	269	5 639	4 251	-1 388
YHTEENSÄ	40 939	264	41 203	40 078	1 125	40 939	264	41 203	40 078	-1 125

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

23 TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma

2019

ja sen tunnusluvut

	2019	2018
Toimintatuotot		
Myyntituotot	1 447 641,62	1 609 689,02
Maksutuotot	1 315 103,16	1 357 861,66
Tuet ja avustukset	308 684,80	279 150,60
Muut toimintatuotot	373 149,69	524 532,87
	<hr/>	<hr/>
	3 444 579,27	3 771 234,15
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	9 061 816,67	9 193 436,72
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 839 543,22	1 911 343,68
Muut henkilösivukulut	480 228,30	496 414,10
Palvelujen ostot	16 035 684,92	14 205 569,87
Aineet,tarvikkeet,tavarat	1 516 071,39	1 645 836,90
Avustukset	1 562 494,16	1 239 425,93
Muut toimintakulut	229 827,17	188 533,01
	<hr/>	<hr/>
	30 725 665,83	28 880 560,21
Toimintakate	-27 281 086,56	-25 109 326,06
Verotuotot	15 214 035,46	14 645 857,19
Valtionosuudet	13 157 948,00	12 924 361,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	4 214,89	7 598,86
Muut rahoitustuotot	85 192,94	61 579,10
Korkokulut	-11 578,32	-16 531,12
Muut rahoituskulut	-1 686,42	-6 174,15
Vuosikate	1 167 039,99	2 507 364,82
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	1 265 366,50	1 145 618,28
	<hr/>	<hr/>
	1 265 366,50	1 145 618,28
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-98 326,51	1 361 746,54
<u>Tilikauden yli/alijäämä</u>	-98 326,51	1 361 746,54
TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	11,21	13,06
Vuosikate/Poistot,%	92,23	218,87
Vuosikate, €/asukas	257,85	545,20
Asukasmäärä	4 526	4 599

24 RAHOITUSLASKELMA

Rahoituslaskelma

ja sen tunnusluvut	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate +/-	1 167 039,99	2 507 364,82
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät +/-	0,00	-21 981,21
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 167 039,99	2 485 383,61
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-5 597 725,43	-1 755 240,41
Rahoitusosuudet investointeihin +	615 000,00	0,00
Pysyvien väst.hyödykkeiden luovutustulot +	85 787,00	43 395,00
Investoinnit yhteensä	-4 896 938,43	-1 711 845,41
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-3 729 898,44	773 538,20
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset -	-71478,11	0,00
Antolainasaamisten vähennykset +	0,00	0,00
Antolainauksen muutos yhteensä	-71478,11	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys +	2 700 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-450 000,00	-550 000,00
Lyhytaikaisten lainojen lis +/-väh -	0,00	0,00
Lainakannan muutos yhteensä	2 250 000,00	-550 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	243,14	1 359,83
Saamisten muutos lis -/väh+	568 905,02	-110 031,63
Korottomien velkojen muutos lis +/-väh-	303 996,35	772 101,83
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	873 144,51	663 430,03
Rahoituksen rahavirta	3 051 666,40	113 430,03
RAHAVAROJEN MUUTOS	-678 232,04	886 968,23
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3 046 095,30	3 724 327,34
Rahavarat 1.1.	3 724 327,34	2 837 359,11
Nettomuutos	-678 232,04	886 968,23
TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	969	5 615
Investointien tulorahoitus, %	20,9	142,9
Lainanhoitokate	2,55	4,45
Laskennallinen lainanhoitokate	2,6	13,9
Kassan riittävyys, pv	31	44
Asukasmäärä	4526	4599

25 TASE

Isonkyrön kunnan tase

ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2019 €	2018 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	27 851 160,71	24 148 110,67
I Aineettomat hyödykkeet	51 364,72	87 340,34
1. Aineettomat oikeudet	4 210,29	0,00
2. Muut pitkävaikutteiset menot	47 154,43	80 341,94
II Aineelliset hyödykkeet	24 063 252,17	20 395 704,62
1. Maa- ja vesialueet	3 982 484,90	3 968 271,90
2. Rakennukset	10 344 502,67	10 755 368,35
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 071 753,62	5 163 378,97
4. Koneet ja kalusto	202 974,39	81 490,69
5. Keskenkäynteiset hankinnat	4 461 536,59	427 194,71
III Sijoitukset	3 736 543,82	3 665 065,71
1. Osakkeet ja osuudet (sij)	3 233 696,64	3 233 696,64
2. Muut lainasaamiset (sij)	502 847,18	431 369,07
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	10 535,85	12 468,55
1. Valtion toimeksiannot	0,00	243,14
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	10 535,85	12 225,41
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 837 981,78	5 085 118,84
II Saamiset	791 886,48	1 360 791,50
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	0,00	0,00
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	791 886,48	1 360 791,50
1. La.myyntisaamiset	502 076,37	686 566,33
2. La.lainasaamiset	0,00	0,00
3. La.muut saamiset	159 481,07	171 395,01
4. La.siirtosaamiset	130 329,04	502 830,16
IV Rahat ja pankkisaamiset	3 046 095,30	3 724 327,34
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 699 678,34	29 245 698,06

VASTATTAVAA	2019	2018
	€	€
A OMA PÄÄOMA	22 425 187,50	22 523 514,01
I Peruspääoma	11 167 006,24	11 167 006,24
IV Muut omat rahastot	20 115,31	20 115,31
V Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	11 336 392,46	9 974 645,92
VI Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-98 326,51	1 361 746,54
B TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	10 968,69	12 658,25
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	10 968,69	12 658,25
C VIERAS PÄÄOMA	9 263 522,15	6 709 525,80
I Pitkäaikainen	4 243 603,92	2 161 503,92
1. Pa.lainat rah.ja vak.laitoksilta	2 955 000,00	875 000,00
2. Pa.lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
3. Pa.muut velat	1 288 603,92	1 286 503,92
II Lyhytaikainen	5 019 918,23	4 548 021,88
1. La.lainat rah.ja vak.laitoksilta	620 000,00	450 000,00
2. La.ostovelat	2 420 124,08	1 724 380,71
3. La.muut velat	304 715,82	365 818,53
4. La.siirtovelat	1 675 078,33	2 007 822,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 699 678,34	29 245 698,06

TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	70,90	77,25
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	28,89	21,13
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	29,01	21,17
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	11 238	11 336
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asukas	2 483	2 465
Lainakanta 31.12.,1000 €	3 575	1 325
Lainakanta 31.12., €/asukas	789	288
Lainasaamiset 31.12.,1000 €	503	431
Lainat ja vuokravastuut 31.12.,1000 €	3 540	1 249
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	782	272
Asukasmäärä	4 526	4 599

26 KONSERNILASKELMAT

Isonkyrön kunnan konsernitulos ja sen tunnusluvut

	2019	2018
Toimintatuotot	13 035 297,88	13 047 798,10
Toimintakulut	-39 748 194,10	-37 478 811,21
Osuus os.yht.voitosta/tapp. +/-	955,14	4 817,87
TOIMINTAKATE	-26 711 941,08	-24 426 195,24
Verotulot	15 214 035,46	14 645 857,19
Valtionosuudet	13 636 586,66	13 385 174,24
Korkotuotot	4 935,31	8 057,54
Muut rahoitustuotot	111 452,73	73 503,51
Korkokulut	-142 195,11	-152 438,81
Muut rahoituskulut	-18 142,44	-31 515,59
VUOSIKATE	2 094 731,53	3 502 442,84
Sumu-poistot	-2 213 603,72	-1 962 910,43
Tilik.yli- ja alipariarvot +/-	0,00	0,00
Arvon alentumiset	0,00	0,00
Satunnaiset erät +/-	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS +/-	-118 872,19	1 539 532,41
Tilinpäätössiirrot +/-	5 632,74	56 599,63
Vähemmistöosuudet +/-	6 730,16	-1 348,32
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-106 509,29	1 594 783,72

TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	-32,8	-34,8
Vuosikate / Poistot, %	94,63	178,4
Vuosikate, € / asukas	463	762
Asukasmäärä	4526	4599

Isonkyrön kunnan konsernirahoituslaskelma

ja sen tunnusluvut

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 094 731,53	3 501 180,24
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-12 307,12	-26 027,69
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 010 578,32	-2 913 794,18
Rahoitusosuudet investointimenoihin	616 418,54	2 999,45
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	121 172,64	22 999,80
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	0,00	21 981,21
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 190 562,73	609 338,83
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen lisäykset	-68 700,56	3 002,23
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 182 992,37	953 905,56
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-950 756,77	-1 124 557,21
Lyhytaikaisten lainojen muutos	254 204,43	-3 251,60
Lainakannan muutokset	2 486 440,03	-173 903,25
Oman pääoman muutokset	-70 394,01	-161 370,43
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-2 694,21	10 456,03
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 982,16	-7 616,63
Saamisten muutokset	575 858,12	-94 564,14
Korottomien velkojen muutokset	327 773,68	782 035,40
Rahoituksen rahavirta	3 244 300,89	358 039,21
Rahavarojen muutos	-946 261,84	967 378,04
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 352 403,97	5 298 665,82
Rahavarat 1.1.	5 298 665,79	4 331 287,78
	-946 261,82	967 378,04
TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 wodelta, €	1 074 760	5 591 075
Investointien tulorahoitus, %	29,88	120,16
Laskennallinen lainanhoitokate	1,36	2,72
Kassan riittävyys	33	46

Konsernilaskelmat

Isonkyrön kunnan konsernitase
ja sen tunnusluvut

	2019	2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	38 901 562,37	34 839 805,48
Aineettomat hyödykkeet	229 247,18	215 488,87
Aineettomat oikeudet	182 092,75	128 148,53
Muut pitkävaikutteiset menot	47 154,43	87 340,34
Aineelliset hyödykkeet	37 061 017,39	33 038 397,95
Maa- ja vesialueet	4 233 957,84	4 218 570,85
Rakennukset	20 613 972,53	20 517 275,27
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 373 887,09	6 481 132,60
Koneet ja kalusto	985 851,30	858 068,48
Muut aineelliset hyödykkeet	254 815,21	254 834,24
Ennakkomaksut ja keskenener.hankinnat	4 598 533,42	708 516,51
Sijoitukset	1 611 297,80	1 585 918,66
Osakkuusyhteisöosuudet	1 269 916,70	1 336 934,55
Muut osakkeet ja osuudet (sij)	268 516,53	244 820,11
Muut lainasaamiset (sij)	71 525,54	2 817,07
Muut saamiset (sij)	1 339,03	1 346,93
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	31 784,59	69 509,91
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 363 286,48	7 790 267,28
Vaihto-omaisuus	195 823,47	191 841,31
Saamiset	1 815 059,04	2 299 760,15
Pitkäaikaiset saamiset	-27 405,50	-27 397,70
Lyhytaikaiset saamiset	1 842 464,54	2 327 157,85
Rahoitusarvopaperit	143 167,85	138 858,66
Rahat ja pankkisaamiset	4 209 236,12	5 159 807,16
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>45 296 633,44</u>	<u>42 699 582,67</u>

	2019	2018
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	24 731 700,85	24 984 701,07
Peruspääoma	11 167 006,24	11 167 006,24
Arvonkorotusrahasto	79 733,07	79 733,07
Muut omat rahastot	20 115,31	26 875,31
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	13 571 355,51	12 184 700,70
Tilikauden yli-/ alijäämä	-106 509,28	1 526 385,75
	24 731 700,85	24 984 701,07
VÄHEMMISTÖOSUUDET	76 160,34	82 890,50
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0,00	-7 540,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	291 181,65	301 255,40
	291 181,65	301 255,40
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
	38 924,73	79 344,26
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaik.korollinen vieraspo.	20 158 665,87	17 258 931,44
Pitkäaik.koroton vieraspo.	10 308 334,39	8 248 757,54
Lyhytaik.korollinen vieraspo.	1 987 526,73	1 965 101,04
Lyhytaik.koroton vieraspo.	1 697 431,22	1 270 568,02
	6 165 373,53	5 774 504,84
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	45 296 633,44	42 699 582,67

TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	54,60	58,51
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	48,13	42,01
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	29,01	26,03
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	13 465	13 711
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	2 975	2 981
Konsernin lainat, €/asukas	2 653	2 070
Konsernin lainakanta 31.12.,1000 €	12 006	9 519
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 733	2 228
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.,1000 €	12 371	10 247
Konsernin lainasaamiset 31.12.,1000 €	72	3
Kunnan asukasmäärä	4 526	4 599

LIITETIEDOT

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Yleiset arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät:

Käyttöomaisuuden arvostus:

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on uusittu 2013 ja esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Sijoitusten arvostus:

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus:

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain (ulkoiset)	2019	2018
Hallintopalvelut	106 251,42	55 919,76
Elinkeinopalvelut	7 253,48	10 024,55
Perusturvapalvelut	1 025 759,23	1 224 217,70
Sivistyspalvelut	592 155,02	496 912,24
Hyvinvointipalvelut	320 746,14	362 627,97
Tekniset palvelut	1 392 413,98	1 621 531,93
Kunnan toimintatuotot yhteensä	3 444 579,27	3 771 234,15

Verotulojen erittely	2019	2018
Kunnan tulovero	13 658 225	13 175 772
Osuus yhteisöveron tuotosta	626 931	574 958
Kiinteistövero	928 879	895 127
Kunnan verotulot yhteensä	15 214 035	14 645 857

Valtionosuuksien erittely	2019	2018
Peruspalvelujen valtionosuus	13 196 917	9 591 822
Valtionosuuden tasaus (+/-)		3 555 003
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus	-240 843	-222 464
Harkinnanvar. rahoitusavustus	0	0
Verotulomenetyksen kompensatio	201 874	0
Yhteensä	13 157 948	12 924 361
Kotikuntakorvaustulot	159 922	131 671
Kotikuntakorvausmenot	-141 930	-153 056
Valtion tilitykset yhteensä	13 175 940	12 902 976

Palvelujen ostojen erittely	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	12 234 819	11 152 290
Muiden palvelujen ostot	3 800 866	3 053 280
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	16 035 685	14 205 570

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitto	2019	2018
Muut toimintakulut		
Rakennusten/tontin myyntivoitto	0,00	21 981,21
Myyntivoitto yhteensä	0,00	21 981,21

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	2019	2018
Osinkotuotot	67 295	43 314
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	13 194	13 194
Yhteensä	80 489	56 508

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä:		
<p>Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa, jota on tarkistettu viimeksi 12.11.2012 §39. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu pysyvien vastaavien hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.</p>		
Sumu-poistot osastoittain	2019	2018
Hallinto	19 352,40	30 964,32
Perusturva	43 457,16	30 936,24
Sivistys	39 282,83	21 984,26
Hyvinvointi	3 828,54	4 288,92
Kiinteistöt	518 424,43	474 590,11
Tieasiat ja liikenneväylät	336 863,36	252 775,96
Vesi- ja viemärlaitos	304 157,78	330 078,47
Yhteensä	1 265 366,50	1 145 618,28

ISONKYRÖN KUNTA

POISTOSUUNNITELMA

Voimassa 1.1.2013 alkaen!

Käyttömai- suusryhmä	Laskenta- ryhmä	Tasetili	Poisto- aika	Poisto- tapa	Poisto %
1 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET					
101 Aineettomat hyödykkeet					
10101 Aineettomat oikeudet	11	1000	2 v	Tasa	50 %
10102 Muut pitkävaikutteiset menot	11	1010	2 v	Tasa	50 %
10103 Ennakkomaksut	11	1020	2 v	Tasa	50 %
2 AINEELLISET HYÖDYKKEET					
201 Maa- ja vesialueet					
20101 Maa- ja vesialueet	0 1	1100	Ei	Ei	-
20102 Vesilaitos maa- ja vesialueet	0 1	1101	Ei	Ei	-
20103 Kiinteistön liittymismaksut	0 1	1102	Ei	Ei	-
202 Rakennukset					
20201 Hallinto ja laitosrakennukset	27	1115	40 v	Tasa	2,5 %
20202 Vesilaitosrakennukset	27	1116	40 v	Tasa	2,5 %
20203 Tehdas- ja tuotantorakennukset	26	1120	25 v	Tasa	4,0 %
20204 Talousrakennukset	25	1121	10 v	Tasa	10 %
20205 Vapaa-ajan rakennukset	26	1122	25 v	Tasa	4,0 %
203 Kiinteät rakenteet ja -laitteet					
20301 Kadut, tiet, torit ja puistot	37	1130	14 v	SMJ	20 %
20302 Sillat, laiturit ja uimalat	36	1131	19 v	SMJ	15 %
20303 Muut maa- ja vesirakenteet	36	1131	19 v	SMJ	15 %
20304 Vedenjakeluverkosto	35	1140	24 v	SMJ	10 %
20305 Viemäriverkko	35	1141	24 v	SMJ	10 %
20306 Kaukolämpöverkko	36	1150	19 v	SMJ	15 %
20307 Sähköjohdot, ulkovalaist.laiteet	37	1151	14 v	SMJ	20 %
20308 Vesi-yms.laitoskoneet ja laitteet	37	1152	9 v	SMJ	25 %
204 Koneet ja kalusto					
20401 Muut kuljetusvälineet	45	1160	5 v	SMJ	30 %
20402 Atk-laitteet	46	1170	3 v	SMJ	40 %
20403 Muut laitteet ja kalusteet	46	1171	3 v	SMJ	40 %
205 Muut aineelliset hyödykkeet					
20501 Muut hyödykkeet	0 1	1187	Ei	Ei	-
3 PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET					
301 Osakkeet ja osuudet					
30101 Tytäryhteisöosakkeet	0 1	1201	Ei	Ei	-
30102 Kuntayhtymäosuudet	0 1	1203	Ei	Ei	-
30103 Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet	0 1	1205	Ei	Ei	-
30104 Yhteisyhteisöosakkeet ja osuudet	0 1	1207	Ei	Ei	-
30105 Muut osakkeet ja osuudet	0 1	1208	Ei	Ei	-

Taseen vastaavia ja vastattavia koskevat liitetiedot

KÄYTTÖOMAISUUS	1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahoitusosuudet	Sumu- poistot	31.12.2019
Aineettomat oikeudet	0,00	19 393,35		15 000,00	183,06	4 210,29
Muut pitkävaikutteiset	87 340,34	12 122,00			52 307,91	47 154,43
Maa- ja vesialueet	3 968 271,90	100 000,00	85 787,00			3 982 484,90
Rakennukset	10 755 368,35	45 050,77			455 916,45	10 344 502,67
Kiinteät rakent. ja laitt.	5 163 378,97	584 271,49			675 896,84	5 071 753,62
Koneet ja kalusto	81 490,69	202 545,94			81 062,24	202 974,39
Keskeneräiset hankkeet	427 194,71	4 697 891,88	-63 550,00	600 000,00		4 461 536,59
Tytäryhteisöosakkeet	989 460,42					989 460,42
Kuntayhtymäosuudet	1 790 365,59					1 790 365,59
Osakkuusyhteisöosakkeet	199 233,01					199 233,01
Yhteisyhteisöosakkeet	42 046,98					42 046,98
Muut osakkeet	212 590,64					212 590,64
<i>Yhteensä</i>	23 716 741,60	5 641 882,08	22 237,00	600 000,00	1 265 183,44	27 348 313,53

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kunnan om. osuus	Äänivalta %	Hankinta- aika	Kunnan osuus tilinavauksessa	Muutokset 2019	Kunnan osuus tilinpäät 2019
Tytäryhteisöt						
Isonkyrön Asuntovuokraus Oy	100	100	1.1.1999	639 460	0	639 460
Isonkyrön Lämpö Oy	100	100	3.8.2006	350 000	0	350 000
				989 460		
Yhteisyhteisöt:						
Kyrönmaan Jätevesi Oy	50	50	29.6.1988	42 047	0	42 047
				42 047		
Kuntayhtymät:						
E-P:n sairaanhoitopiirin ky	2,35			1 451 125	0	1 451 125
E-P:n sosiaalipalvelujen ky	1,30			26 322	0	26 322
Seinäjoen koulutuskuntayhtyr	1,10			309 447	0	309 447
Pohjanmaan liitto	2,57			3 472	0	3 472
				1 790 366		
Osakkuusyhteisöt:						
AOY Riihiranta II	29	20	30.10.1977	38 448	0	38 448
AOY Lehmäjoen Utopia	26	26	11.1.1986	7 737	0	7 737
AOY Koulukatu I	23	20	17.4.1971	19 302	0	19 302
AOY Isonkyrön Kyrönniemi	21	21	21.3.1983	15 137	0	15 137
				80 624		
AOY Riihiranta I	13	13	30.1.01977	22 402	0	22 402
AOY Talsonranta	12	12	22.8.2007	96 207	0	96 207
AOY Koulukatu V	7	7	17.11.1972	0	0	0
AOY Arranmarkki	5	5	8.3.1979	0	0	0
				118 609		
Yhteensä				3 021 106	0	3 021 106

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset:

Kuntayhtymien arvonkorotuksia ja -alennuksia ei ole kirjattu kunnan kirjanpitoon, joten kuntayhtymien taseisiin merkityt jäsenkuntien peruspääomaosuudet eivät vastaa kunnan taseeseen merkittyjä kuntayhtymäosuuksia.

Muut osakkeet ja osuudet	Hankinta-aika	Kunnan osuus tilinav.	Kunnan os. tilinpäät 2019
Anvia Oyj	31.12.1996	17 080	17 080
Lehmäjoen Vesihuolto Oy	18.1.1964	168	168
Metsäliitto	16.3.1968	15 591	15 591
Nykälän Lomakeskus	28.5.1969	0	0
Wedeco Oy	29.1.1988	16 819	16 819
Kuntien Asuntoluotto Oy	17.3.1994	1 682	1 682
Neomarkka Oyj	17.8.1994	8 409	8 409
Lintuharjun Moottoriurheilualue	30.11.1994	841	841
Merinova	27.1.1995	8 409	8 409
ABS Stormossen Jätehuolto (	31.12.1998	73 548	73 548
Metal Fund	31.12.1999	1 256	1 256
Vaasanseudun Kehitys Oy	31.12.2003	20 400	20 400
Lakea Oy	20.12.2005	10 091	10 091
Luottokunta Oy	14.9.2006	150	150
Kuntarahoitus Oyj	19.1.2007	25 002	25 002
Kuntien Tiera Oy	15.3.2011	4 953	4 953
Kunnan Taitoa Oy	15.4.2011	4 953	4 953
Vaasanseudun Matkailu Oy	31.12.2013	488	488
Seinäjoen Työterveys Oy	2.1.2017	1 500	1 500
Suupohjan Seutupalvelukesku	9.8.2017	250	250
TeeSe Botnia Oy Ab	21.9.2018	1 000	1 000
Yhteensä		212 590	212 590

Muut sijoituslainasaamiset:

	2019	2018
Isonkyrön Asuntovuokrauksen tertiäirilaina	431 369,01	431 369,07

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2019	2018
Pitkäaikaiset siirtosaamiset		
Lainasaamiset	71 478,11	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Myyntisaamiset	502 076,37	686 566,33
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	159 481,07	171 395,01
Muut siirtosaamiset	130 094,04	502 595,16
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	791 651,48	1 360 556,50
Siirtosaamiset yhteensä	863 129,59	1 360 556,50

Oman pääoman erittely	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	11 167 006,24	11 167 006,24
Peruspääoma 31.12.	11 167 006,24	11 167 006,24
Muu oma pääoma		
<i>Rahastopääomat</i>		
Historiankirjoitt.rahasto 1.1.	20 115,31	20 115,31
Historiankirjoitt.rahasto 31.12.	20 115,31	20 115,31
Edell.tilikausien yli/alijäämä		
Ylijäämä 1.1.	11 336 392,46	9 974 645,92
Tilikauden siirrot	0,00	0,00
Ylijäämä 31.12.	11 336 392,46	9 974 645,92
Tilikauden yli/alijäämä		
Yli / Alijäämä 31.12.	-98 326,51	1 361 746,54
	<u>22 425 187,50</u>	<u>22 523 514,01</u>

Pitkäaikainen vieras pääoma	2019	2018
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	2 955 000,00	875 000,00
Liittymismaksut	1 286 503,92	1 286 503,92
Muut velat	2 100,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	4 243 603,92	2 161 503,92

Lyhytaikainen vieras pääoma	2019	2018
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	620 000,00	450 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Ostovelat	2 420 124,08	1 724 380,71
Muut velat	304 715,82	365 818,53
Siirtovelat (palkkojen jaksotukset)	1 216 257,55	1 080 014,98
Valtionosuusennakot	71 558,00	87 703,80
Muut siirtovelat	387 262,78	840 103,86
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	5 019 918,23	4 548 021,88

Vieras pääoma	2019	2018
Velat tytäryhteisöille		
Pitkäaikainen	0,00	0,00
Lyhytaikainen	0,00	0,00
Velat kuntayhtymille		
Pitkäaikainen	0,00	0,00
Lyhytaikainen	666 815,40	425 434,34
Vieras pääoma yhteensä	666 815,40	425 434,34

5 vuotta ja sitä myöhemmin erääntyvät lainat	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 350 000,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	1 350 000,00	0,00

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vastuusitoumukset	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma		
Jäljellä oleva pääoma	4 759 244,00	5 179 309,00
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma		
Jäljellä oleva pääoma	617 862,79	662 531,53
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuusta	27 699 375,00	26 677 814,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	18 224,00	17 139,26

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä	2019	2018
Vakinaiset	229	230
Määräaikaiset	55	62
Työllistetyt	6	0
Yhteensä	290	292

Henkilöstökulut	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	9 180 606,02	9 256 098,70
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 839 543,22	1 911 343,68
Muut henkilösivukulut	480 228,30	496 414,10
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-118 789,35	-62 661,98
Yhteensä	11 381 588,19	11 601 194,50

Tilintarkastajan palkkiot	2019	2018
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy Tilintarkastuspalkkiot	6 465,00	3 680,00

Valtuustoryhmille annetut tuet:

Valtuustoryhmille ei ole maksettu tukia vuosina 2018 ja 2019.

Intressitahojen väliset liiketoimet:

Kunnanvaltuusto on 30.11.2017 § 64 hyväksynyt kuntalain mukaisen johtajasopimuksen, jossa on sovittu 8-12 kuukauden palkkaa vastaavasta irtisanomiskorvauksesta.

Konsernin intressitahojen kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2019	2018
Kansallinen Kokoomus	2 125,80	1 642,84
Keskusta Etelä-Pohjanmaa	2 967,00	2 798,00
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue	1 034,75	857,75
Suomen Kristillisdemokraattinen puolue	56,00	32,00
Perussuomalaiset	150,60	154,30
Vasemmistoliitto	0,00	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	6 334,15	5 484,89

Leasingvastuut 2019	2019	2018
Leasingvastuut yhteensä	36 768,00	12 150,00
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	10 407,00	9 015,00
Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.		

Arvonlisäveron palautusvastuu

31.12.2019 Arvonlisäveron palautusvastuu yhteensä 2 063 264 euroa.

Kiinteistön mahdollisen myynnin tai käyttötarkoituksen muuttumisen yhteydessä kunnalla saattaa olla velvollisuus maksaa valtiolle takaisin 1.1.2005 alkaen valmistuneista kiinteistöjen rakentamis- ja perusparannuskustannuksista kirjatut arvonlisäveron vähennykset ja palautukset.

Arvonlisäveron palautusvastuu perustuu arvonlisäverolain 11 lukuun.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kiinteistö- ja lämpö tytäryhteisöt, kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on mukana, sekä yli 20 % omistusosuusiset osakkuus- ja yhteisyhteisöosuudet.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellispariarvomenetelmällä.

Poistoeron ja varausten eliminointi

Konsernin tytäryhtiön Isonkyrön Asuntovuokrauksen asuintalovaraus- ja vapaaehtoiset varaukset on kirjattu konsernin edellisten tilikausien yli/alijäämä tilille.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuunottamatta.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhtiön käyttöomaisuuden rakennusten poistot (olennaiset) oikaistaan suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero kirjataan tytäryhtiön oman pääoman erää Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämää vastaan.

Konsernin oma pääoma	2019	2018
Peruspääoma	11 167 006,24	11 167 006,24
Arvonkorotusrahasto	79 733,07	79 733,07
Muut omat rahastot		
Muut omat rahastot 1.1.	26 875,31	26 875,31
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	<u>-6 760,00</u>	<u>0,00</u>
Muut omat rahastot 31.12.	20 115,31	26 875,31
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		
Yli-/ alijäämä ed.tilikausilta	<u>13 571 355,51</u>	<u>12 184 700,70</u>
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	13 571 355,51	12 184 700,70
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-106 509,29</u>	<u>1 526 385,75</u>
	24 731 700,84	24 984 701,07

Tilikauden 2019 vertailutietoa ei ole muutettu. Edellisten tilikausien yli-/alijäämä erottaa tytär- ja osakkuusyritysten omistusosuuksien eliminointikorjausten sekä Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin korjausten vuoksi.

	2019	2018
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	-27 405	-27 398
Lyhytaikaiset saamiset	1 842 464	2 327 158
	1 815 059	2 299 760
Vieras pääoma		
Pitkäaikaiset lainat ja velat	12 295 861	10 213 859
Lyhytaikaiset lainat ja velat	7 862 805	7 045 073
	20 158 666	17 258 931
Arvonlisäveron palautusvastuu		
Isonkyrön kunta	2 063 264	1 134 832
Etelä-Pohjanmaan Sairaanhoidopiiri 2,35	467 159	486 379
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä 1,10%	65 929	73 605
Eskoon Sosiaalipalvelut 1,30%	65 078	38 130
Yhteensä	2 661 430	1 732 945
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat		
Isonkyrön kunta	1 350 000	0
Isonkyrön Lämpö	1 152 608	1 272 661
Etelä-Pohjanmaan Sairaanhoidopiiri 2,35%	775 892	831 603
Eskoon Sosiaalipalvelut 1,30%	239 928	195 169
Yhteensä	2 168 427	2 299 433
Leasingvastuut seuraavana vuonna erääntyvät		
Isonkyrön kunta	10 407	9 015
Etelä-Pohjanmaan Sairaanhoidopiiri 2,35%	44 618	63 619
Eskoon Sosiaalipalvelut 1,30%	1 788	1 200
Pohjanmaan liitto 2,57%	159	243
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä 1,10%	3 627	5 505
Yhteensä	60 598	79 582
Leasingvastuut myöhemmin erääntyvät		
Isonkyrön kunta	26 361	3 135
Etelä-Pohjanmaan Sairaanhoidopiiri 2,35%	36 267	92 799
Eskoon Sosiaalipalvelut 1,30%	1 851	2 420
Pohjanmaan liitto 2,57%	106	281
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä 1,10%	12 218	5 942
Yhteensä	76 803	104 577
Vuokravastuut		
Etelä-Pohjanmaan Sairaanhoidopiiri 2,35%	120 297	434 910
Eskoon Sosiaalipalvelut 1,30%	68 489	100 293
Pohjanmaan liitto 2,57%	2 731	2 770
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä 1,10%	36 401	5 652
Yhteensä	227 918	543 625

VESIHUOLTOLAITOSLASKELMAT

VESILAITOSLASKELMAT

TULOSLASKELMA	2019		2018	
Liikevaihto	1 011 256,38		1 064 638,22	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-79 555,64		-104 411,47	
Palvelujen ostot	<u>-340 281,21</u>	-419 836,85	<u>-350 555,83</u>	-454 967,30
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkio	-116 706,99		-133 842,19	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-26 126,02		-32 824,03	
Muut henkilösivukulut	-6 403,05	-149 236,06	-7 640,31	-174 306,53
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	<u>-304 157,78</u>	-304 157,78	<u>-330 078,47</u>	-330 078,47
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-5 903,09</u>		<u>-12 122,41</u>
Liikeylijäämä (-alijäämä)	132 122,60		93 163,51	
Rahoitustuotot ja kulut		<u>-6 309,22</u>	<u>125 813,38</u>	<u>-21 316,05</u>
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	125 813,38		71 847,46	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	125 813,38		71 847,46	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	125 813,38		71 847,46	
Voitto %		125 813,38		71 847,46
100 x (Yli/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)		<u>1 011 256,38</u>		<u>1 064 638,22</u>
Yli/alijäämä ennen varauksia		12,44		6,75
Liikevaihto				

Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostavat liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista.

TASELASKELMA

VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	6 037 743,32	4 472 949,67
Aineelliset hyödykkeet	6 037 743,32	4 472 949,67
Maa- ja vesialueet	34 077,72	34 077,72
Rakennukset	1 028 141,43	1 057 522,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 134 067,02	3 370 840,34
Koneet ja kalusto	37 723,84	10 509,38
Keskeneräiset hankinnat	1 803 733,31	155 216,20
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	42 046,98	42 046,98
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Myyntisaamiset	183 909,64	286 822,43
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 263 699,94	4 801 819,08

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA	2 090 227,97	1 964 414,59
Peruspääoma	2 514 543,46	2 514 543,46
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-550 128,87	-621 976,33
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	125 813,38	71 847,46
VIERAS PÄÄOMA	4 173 471,97	2 837 404,49
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut (pa)	1 286 503,92	1 286 503,92
Lyhytaikainen		
Ostovelat	22 379,97	32 939,34
Korottomat muut velat (yhdystili)	2 864 588,08	1 517 961,23
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 263 699,94	4 801 819,08

Kunnan liiketoimintaan sijoittama pääoma		
Tase vastaavaa	6 263 699,94	4 801 819,08
Vähennetään vieras pääoma	-4 173 471,97	-2 837 404,49
Lisätään tilikauden alijäämä	424 315,49	550 128,87
	2 514 543,46	2 514 543,46

Korvaus peruspääomasta on vahvistettu vuosittaiseksi peruskoron keskiarvoksi.

2 514 543
0,25
6 286,36

TUNNUSLUVUT

Kertynyt alijäämä	-424 315,49	-550 128,87
Omavaraisuusaste		

RAHOITUSLASKELMA

VESILAITOS	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	132 122,60	71 847,46
Poistot ja arvonalentumiset	304 157,78	330 078,47
Rahoitustuotot- ja kulut	-6 309,22	-21 316,05
	<u>429 971,16</u>	<u>380 609,88</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 713 735,23	-444 656,26
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	0,00
Investoinnit yhteensä	<u>-1 713 735,23</u>	<u>-444 656,26</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-1 283 764,07	-64 046,38
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	-102 912,79	121 122,87
Korottomien velkojen muutos muilta	1 313 687,51	248 477,64
Rahoituksen rahavirta	1 210 774,72	369 600,51
Rahavarojen muutos	<u>-72 989,35</u>	<u>305 554,13</u>

TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-1 347 810,45	-1 116 714,96
Investointien tulorahoitus, %	-25,46	-90,39
Quick ratio		0,18

HULEVESI-LASKELMAT
LASKENNALLISESTI ERIYTETYN LIIKETOIMINNAN TULOSLASKELMA

	2019		2018	
Liikevaihto		0,00		0,00
Palvelujen ostot				
Muiden palvelujen ostot	<u>-4 309,93</u>	-4 309,93	<u>-1 313,40</u>	-1 313,40
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	<u>0,00</u>	0,00	<u>-1 279,42</u>	-1 279,42
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	<u>-64 231,08</u>	-64 231,08	<u>-34 829,91</u>	-34 829,91
Liikealijäämä		<u>-68 541,01</u>		<u>-37 422,73</u>
Rahoitustuotot-ja kulut	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Yli-/ Alijäämä ennen satunnaisia eriä		-68 541,01		-37 422,73
Yli-/ Alijäämä ennen varauksia		-68 541,01		-37 422,73
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (-)		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Tilikauden yli- / alijäämä		<u>-68 541,01</u>		<u>-37 422,73</u>

HULEVESI-LASKELMAT
LASKENNALLISESTI ERIYTETYN LIIKETOIMINNAN TASELASKELMA

	2019	2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	421 296,30	710 990,31
VAIHTUVAT VASTAAVAT	0,00	0,00
	<u>421 296,30</u>	<u>710 990,31</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>421 296,30</u>	<u>710 990,31</u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	421 296,30	710 990,31
	<u>421 296,30</u>	<u>710 990,31</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat julkisyhteisöiltä (pa)	0,00	0,00
Pal.kelpoiset liitt.maksut (pa)	0,00	0,00
Lyhytaikainen		
Lainat julkisyhteisöiltä (la)	0,00	0,00
Ostovelat (la)	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>421 296,30</u>	<u>710 990,31</u>

HULEVESILAITOKSEN LIITE/LISÄTIEDOT

Vesihuoltolain mukainen hulevesilaitoksen kirjanpidon eriyttäminen on toteutettu laskennallisena kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti.

Liitetiedot

Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.

Vesihuoltolaki muuttui 1.1.2015, jonka jälkeen Isonkyrön kunnan vesihuoltolaitoksesta muodostettiin kirjanpidollinen taseyksikkö.

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvosteluperiaatteet ja -menetelmät

Isonkyrön kunta on vahvistanut vesihuoltolaitoksen taseyksikön perustamisen (Kvalt 10.12.2015 § 36).

Taseyksikön avaava tase on muodostettu laskennallisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen taselaskelman 31.12.2014 pohjalta.

Taseyksikössä noudatetaan tasejatkuvuuden periaatetta siten, että kertyvät yli- ja alijäämät kumuloituvat liiketoiminnan omaan pääomaan.

Huleveden viemärönti on eriytetty muista vesihuoltolaitoksen toiminnoista laskennallisesti, ja niistä esitetään laskennallisesti eriytetyn toiminnan tuloslaskelma ja tase.

2. Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu kirjanpitolaikunnan kuntajaoston vuoden 2017 yleisohjetta kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä. Tuloslaskelma on laskettu sekä ulkoisista että sisäisistä eristä.

3. Vesihuoltolaitoksen taseyksikön aloittavan taseen 1.1.2015 peruspääoman erittely

Maa- ja vesialueet	34 077,72
Rakennukset	100 421,78
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 830 029,44
Osakkeet ja osuudet	42 046,98
Myyntisaamiset	169 512,58
Ostovelat	-25 441,04
Muut velat	-1 164 011,54
Oma pääoma	1 986 635,92
Edellisten tilikausien 2003-2013 alijäämät	480 660,18
Tilikauden 2014 alijäämä	47 247,36
Peruspääoma	2 514 543,46

4. Vesihuoltolaitoksen tase

Vesihuoltolaitoksen taseen pysyviin vastaaviin on lisätty rivi keskeneräiset hankinnat, joka sisältää vesilaitoksen investoinnit. Sama kohta on lisätty myös vuodelle 2016, jotta vuodet ovat vertailukelpoiset keskenään.

5. Vesihuoltolaitoksen rahoituskulut

Vesihuoltolaitoksen ja Isonkyrön kunnan välinen sisäinen korko on 1 %. Sisäistä korkoa on peritty 28.645,88 euroa. Tämä saadaan laskemalla 1 % yhdystilin saldosta vuoden viimeisenä päivänä. Vesihuoltolaitos on myös maksanut kunnalle sisäistä korvausta peruspääomasta, joka on 0,25 %. Korvaus on siis 6.286,36 euroa.

6. Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelmasta on poistettu kassavarojen muodostama rahavarojen muutos -kohta. Tämä siksi, koska vesilaitoksella ei ole omaa rahakassaa.

ALLEKIRJOITUKSET

Isosakyrössä 30.3.2020

-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----

Tilintarkastajan merkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Isosakyrössä _____ . _____ kuuta 2020

KPMG Oy Ab

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

ISONKYRÖN KUNTA

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TILIKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTTÄMISTAVOISTA 2019

käytetty ohjelmisto: Pro Economica Premium
TALOUSHALLINTO

Kirjanpito

Päiväkirjat	vuosittain	viimeinen säilytystapa
Tositelajit	tosinumero	käytetty
	alaraja - yläraja	tos.n:o
OO2 Muistiotositteet	2001 - 2999	2283 paperituloste
OO3 Vyörytykset	3001 - 3999	3125 paperituloste
OO9 Käyttöomaisuusviennit	9001 - 9999	9058 paperituloste
O10 Tiliotositteet	10001 - 11999	10868 paperituloste
200 Myyntireskontra, suoritukset	20001 - 22999	21173 paperituloste
310 Palkat	31001 - 31999	31138 paperituloste
400 Ostoreskontra, suoritukset	40001 - 40999	40267 paperituloste
470 Kierrätettävät laskut	470001 - 479999	477641 sähköinen arkisto
501 Toimeentulotuki	50001 - 51999	50160 paperituloste
601 Hallintotoimen yleislaskut	601001 - 601999	601009 paperituloste
603 Perusturvan yleislaskut	603001 - 603999	603151 paperituloste
604 Sivistystoimen yleislaskut	604001 - 605199	605189 paperituloste
605 Teknisen toimen yleislaskut	605200 - 605999	605344 paperituloste
606 Vuokralaskut	606001 - 606999	606303 paperituloste
607 Vesi-viemärlaitoksen yleislaskut	607001 - 607999	607075 paperituloste
608 Rakennustarkastuslaskut	608001 - 608999	608081 paperituloste
609 Teknisen toimen kertalaskut	609001 - 609999	609052 paperituloste
644 Vesi-jätevesilaskut	644001 - 650999	649899 paperituloste
654 Päivähoitolaskut	354001 - 656999	654710 paperituloste
683 Sos.palvelulaskut/Effica	686001 - 688999	688279 paperituloste

Pääkirja kustannuspaikoittain

aj. 1.1. - 31.12.2019 ----->
talousarviotilien tapahtumat

vientien listaus päävastuualueittain

arkistointi sähköisesti Rondossa

Pääkirja

aj. 1.1. - 31.12.2019 ----->
tasetilien tapahtumat

vientien listaus

arkistointi sähköisesti Rondossa

Reskontrat

Ostoreskontra

aj. 1.1. - 31.12.2019

Laskupäiväkirjat (tapahtumat sisältyvät kirjanpidon päiväkirjoihin)

Maksatuslistat (päivittäiset maksatuslistat)

Suorituspäiväkirjat (tapahtumat sisältyvät kirjanpidon päiväkirjoihin)

Reskontralistat arkistointi sähköisesti Rondossa

Myyntireskontra

aj. 1.1. - 31.12.2019

Laskupäiväkirjat (tapahtumat sisältyvät kirjanpidon päiväkirjoihin koontina)

Suorituspäiväkirjat (tapahtumat sisältyvät kirjanpidon päiväkirjoihin koontina)

Reskontralistat arkistointi sähköisesti Rondossa